

concept

Productenrealisatie
2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Inleiding	2
Collegeproducten per programma.....	3
Bestuur & Publieke dienstverl.	3
Openbare orde en Veiligheid	23
Participatie & werkgelegenheid.....	31
Zorg en Welzijn	45
Onderwijs en Jeugd.....	61
Economie en Toerisme	77
Sport- en Cultuurbevordering	88
Ontwikkeling Centrumstad.....	100
Verkeer en Bereikbaarheid.....	111
Wonen en Leefomgeving	117
Beheer openbare ruimte.....	133
Algemene middelen.....	148
Bijlage I Overzicht kapitaallasten.....	168
Bijlage II Toelichting onderhanden werk inzake grondexploitaties	169
Bijlage III Conversietabel programma's - producten	173
Bijlage IV Conversietabel taakvelden - producten	175

Inleiding

Voor u ligt de productenrekening 2018 van de gemeente Venlo. In de productenrekening treft u de verantwoording aan op de in de productenraming 2018 opgenomen producten. Per collegeproduct wordt een toelichting gegeven aan de hand van de klassieke drie W-vragen: "Wat hebben we bereikt?", "Wat hebben we daarvoor gedaan?" en "Wat heeft het gekost?". Dit sluit aan bij de opzet van de programma's in de programmarekening.

Wij wensen u veel leesplezier toe.

Collegeproducten per programma

Bestuur & Publieke dienstverl.

Programma 01: Bestuur & Publieke Dienstverlening

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	6.228	6.503	104%	275
Lasten	10.411	11.076	106%	-665
Saldo baten en lasten	-4.183	-4.573	109%	-390
Toevoegingen aan reserves (baten)				
Onttrekkingen aan reserves (lasten)		211		-211
Saldo verrekening met reserves		-211		-211
Totaal resultaat programma 01	-4.183	-4.784	114%	-601

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Bestuur	-4.065	-4.685	115%	-620
Resultaat Publieke informatievoorziening				
Resultaat Levenszaken	209	195	93%	-14
Resultaat Gemeentearchief	-1.143	-808	71%	335
Resultaat Regionale samenwerking	-321	-353	110%	-32
Resultaat Werken voor derden	1.137	866	76%	-271
Totaal resultaat programma 01	-4.183	-4.784	114%	-601

Bestuur

Wat hebben wij bereikt?

De sturing op de hoofdpogaven is versterkt door de implementatie van programmatisch werken en de doorontwikkeling van de programmabegroting van sectorale naar integrale programma's.

Het college heeft een start gemaakt met de samenlevingsagenda.

Het burgeroordeel over het gemeentebestuur, de indicator hieronder, is in 2018 niet gemeten.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Burgeroordeel over gemeentebestuur	-13,80		20,00	25,00	25,00	25,00

In de stadspeiling (burgerenquête) meten we het vertrouwenssaldo van burgers in het bestuur. Dit is het percentage positieve antwoorden op de vraag "Hoeveel vertrouwen heeft u in de manier waarop uw gemeente wordt bestuurd?" (heel veel / veel) minus het percentage negatieve antwoorden (weinig / nauwelijks tot geen). De indicator is in 2015 voor het eerst gemeten. In plaats van de beoogde stijging van het vertrouwen gaf de meting van 2017 juist een sterke daling te zien: 14,5% heeft (heel) veel vertrouwen (27% in 2015) en 28,3% heeft weinig tot geen vertrouwen (20% in 2015). Het vertrouwenssaldo is dus tussen 2015 en 2017 gedaald van +7 naar -14. In andere gemeenten waar dezelfde meting in beide jaren heeft plaatsgevonden is dit vertrouwenssaldo juist met gemiddeld 8 punten gestegen. In 2018 is in Venlo geen stadspeiling uitgevoerd.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Goed vertegenwoordigen van belangen burgers en bedrijven

1. *Werkwijze gemeenteraad*

De gemeenteraad neemt de vier sporen "agenderen, informeren, verbinden en controleren" als insteek voor het versterken van de kwaliteit van het besluitvormingsproces.

Na de verkiezingen in maart zijn veel nieuwe raadsleden aangetreden: 23 van de 39. Meteen is men met elkaar in een heisessie het gesprek aangegaan over de vraag hoe te besturen. De lijn die de nieuwe raad voor ogen heeft, is een gemeenteraad die teneinde goede afwegingen te kunnen maken op verschillende manieren het contact met de stad actief opzoekt (off- en online), zelf de regie houdt, belangrijke maatschappelijke vraagstukken eigenstandig agendeert, frequent de wijken en kernen ingaat vanuit het principe "de stad is van de bewoners en de bewoner is de deskundige van de straat" en buiten het stadhuis peilt wat de inspanningen van de gemeente hebben opgeleverd.

Samen besturen is maatwerk. Uitgaande van de context moet de juiste verbinding met de stad worden gelegd. Voordat een traject of activiteit wordt opgestart, is

goed om te kijken naar de mate van: inclusiviteit (toegankelijkheid), deliberatie (gesprek met de stad), legitimiteit (zorgvuldigheid van het proces), invloed (zeggenschap), burgerlijke vaardigheden (mee kunnen doen).

In het najaar is een raads werkgroep van start gegaan die de huidige werkwijze van de raad tegen bovenstaand licht houdt en begin 2019 met voorstellen komt voor aanpassing.

2. *Klachtafhandelingen bestuurlijke procedures*

Het overgrote deel van de klachten (ongeveer 97%) hebben we in 2018 op informele wijze kunnen afhandelen. Dat betekent een kleine stijging van het percentage ten opzichte van 2017. En dat, terwijl het aantal klachten in 2017 weer substantieel is gestegen. In het komend jaar zal worden bezien hoe het klachtenproces, en dan met name de eerste lijns klachtafhandeling, nog verder kan worden geoptimaliseerd.

Ook in 2018 is er veel aandacht geweest voor de kwaliteit en de tijdigheid van de verschillende bestuurlijke procedures. Met name in het sociaal domein was er sprake van een forse groei van het aantal bezwaarschriften. Dit komt met name doordat we, zoals afgesproken, strenger zijn geworden in de toegang naar zorg. Dat heeft tot gevolg gehad dat er meer bezwaarschriften zijn binnen gekomen omdat sommige mensen nu niet meer krijgen wat ze eerst wel kregen.

3. *Claims en civiele procedures*

De focus lag voor wat betreft de claims en civiele procedures op het tijdig afhandelen van deze claims. Dit is ook in 2018 goed gelukt.

4. *Mediation*

De bekendheid van mediation binnen de organisatie is in 2018 verder gegroeid, als gevolg van presentaties aan een aantal gremia. Pre-mediation gesprekken hebben plaatsgevonden in de vorm van keukentafelgesprekken. En ook in het kader van de afhandeling van bezwaarschriften is getracht te komen tot een minnelijke oplossing. Dit is in een aantal situaties gelukt.

Een tweede mediator wordt op dit moment opgeleid, en zal de regionale mediatorpool gaan versterken. En de eerste twee mediation trajecten, begeleid door mediators uit de mediatorpool, worden op dit moment opgestart.

5. *Public affairs en lobby*

In 2018 is veel aandacht uitgegaan naar lobby met betrekking tot de verdeelmodellen voor met name jeugd en Wmo. Dat heeft ertoe geleid dat Venlo weliswaar een stevige eenmalige financiële bijdrage heeft ontvangen uit de zogenaamde stroppenpot, maar helaas nog niet tot een bijstelling van de

structurele inkomsten uit de rijksmiddelen. Onze inzet zal ook in 2019 met name hierop gericht blijven.

Daarnaast heeft de organisatie zich in 2018 ook weer ingespannen om externe middelen te koppelen aan onze gemeentelijke doelen, hebben wij de inspanningen in de richting van Den Haag en Brussel geïntensiveerd en hebben wij, met het ook op toekomstige Europese middelen, samen met Panteia en Ecorys gewerkt aan de positionering van Venlo in Europa.

6. *De organisatie op orde*

De organisatie is een meerjarig proces ingegaan om zichzelf om te vormen, te kantelen, naar een organisatie die samen-werkt, over de grenzen van teams en afdelingen heen, en in veelvuldig contact met de Venlose samenleving. Wat speelt er in de wereld om ons heen, mondiaal, nationaal en lokaal, en hoe vertalen we dat naar de juiste producten en diensten van de gemeente Venlo voor haar inwoners en maatschappelijke partners. Kern is wat er *nódig* is, gezien de ontwikkelingen om ons heen.

Begin 2018 zijn vijf thema's benoemd die als fundament én aanjager fungeren van de doorontwikkeling van de organisatie:

1. Dienstverlening
2. Innovatie
3. Vakmanschap
4. Aantrekkelijk werkgeverschap en
5. Sturing

Op basis van het Concernplan organisatieontwikkeling 2018 zijn processen vereenvoudigd en ingekort, er is een schrijftraining verzorgd zodat notities en uitgaande brieven begrijpelijker worden, er zijn via het trainee-programma van de Provincie jonge hoogopgeleide mensen binnengehaald. Ook wordt veel zakelijker dan voorheen gekeken naar contracten, overeenkomsten en prestaties. Verantwoording afleggen is geprofessionaliseerd, en we hebben programmatisch werken c.q. programmamanagement ontwikkeld en geïmplementeerd. De directie is nadrukkelijk aan zet als het gaat om de beheersing van kosten. De doorontwikkeling van de organisatie loopt derhalve zowel via een 'zacht' spoor als een 'hard' spoor. In 2019 gaan we daarmee verder, waarbij de nadruk op professionaliteit, zakelijkheid en resultaatgerichtheid zal liggen. Met de Ondernemingsraad is een traject gestart om de besturingsfilosofie te actualiseren, meer op maat gesneden en met haalbare ambities op de schaal van Venlo.

Wat heeft het gekost?

Bestuur

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	142	151	107%	10
Lasten	4.206	4.836	115%	-630
Saldo baten en lasten	-4.065	-4.685	115%	-620
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Bestuur	-4.065	-4.685	115%	-620

College van B&W en Gemeenteraad

De pensioenregeling voor de politieke ambtsdragers is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). Gemeenten en provincies zijn op grond van artikel 44 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) verplicht een APPA-voorziening op te nemen. De benodigde hoogte van de voorziening ter dekking van toekomstige pensioenkosten voor wethouders wordt jaarlijks op basis van een externe actuariële berekening bepaald. Van invloed op de hoogte van de voorziening zijn onder andere de rekenrente en wijzigingen in de pensioenwetgeving. Dit betekent dat de dotatie aan de voorziening jaarlijks (fors) kan wijzigen. Op basis van de recente berekening dient de voorziening pensioenkosten wethouders per 31/12/2018 middels een dotatie naar boven bijgesteld te worden met een bedrag van € 577.000.

Dit was ten tijde van de Finrap door het ontbreken van inzicht in bijbehorende actuariële berekeningen ultimo 2018 nog niet bekend.

Voornaamste oorzaken hiervan zijn:

- Personele wijzigingen in het wethoudersbestand (o.a. instroom nieuwe wethouders);
- Wijziging pensioengrondslagen berekening met betrekking tot ontwikkelingen AOW leeftijd;
- Effecten rekenrente.

Publieke informatievoorziening

Wat hebben wij bereikt?

Publieke informatievoorziening aan onze burgers en bedrijven verloopt via verschillende kanalen. We hebben in 2018 circa 81.000 telefoonoproepen beantwoord die binnenkwamen op ons algemene nummer 14 077. Ongeveer 20.000 e-mails aan info@venlo.nl zijn verwerkt en beantwoord. Ook hebben we 7.200 stuks analoge post verwerkt (exclusief het sociale domein). Op www.venlo.nl zijn 76.000 webformulieren ingevuld. Ook kon de burger bij ons terecht via de centrale balie in de publiekshal van het stadskantoor, WhatsApp en op social media.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aantal digitaal aangevraagde producten (via de nieuwe toptaken-website)	26.101,00	22.187,00	50.555,00			

Het totaal aantal ingevulde formulieren op de website neemt jaarlijks fors toe: van 70.793 in 2016, naar 74.314 in 2017 en 76.285 in 2018. We zien met name een stijging bij het formulier 'maak een afspraak'. De indicator geeft de succesvol ingevulde formulieren exclusief deze afsprakenmodule. Dan is juist een daling zichtbaar. Overigens beschrijft deze indicator de kwantiteit van de online dienstverlening en niet de kwaliteit. Voor het nieuwe programma zal daarom een nieuwe indicator worden ontwikkeld.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Percentage inkomende calls die direct, juist en volledig door het callcenter worden afgehandeld (conform Antwoord)						

Het doel conform het landelijke dienstverleningsconcept Antwoord@ is om ten minste 80% van de binnenkomende gesprekken direct en juist in het callcenter af te handelen. Tot op heden is echter geen methode voorhanden om dit goed te kunnen meten. In het nieuwe programma zal deze indicator worden herzien.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Verzorgen van adequate informatievoorziening aan de burgers en bedrijven

1. Post en e-mail

Om de verwerking van inkomende post- en email te verbeteren zijn de onderliggende werkprocessen aan een 'Lean' traject onderworpen. Dat wil zeggen dat de huidige manier van werken is gestandaardiseerd en waar mogelijk vereenvoudigd ten behoeve van een kortere doorlooptijd. Afwijkingen op het proces zijn zoveel mogelijk uitgebannen, zodat klantvragen een gelijke behandeling genieten.

2. *Telefonie*

In 2018 is een traject gestart om de telefonische dienstverlening te verbeteren. De investeringen hebben betrekking op verbetering van procesmanagement (effectiever en efficiënter inrichten van de processen), kennismanagement (kennis dient op de juiste plaats en wijze beschikbaar te zijn) en sourcing (borging van kwaliteit in bemensing).

Processen zijn tegen het licht gehouden. Dit heeft geresulteerd in een inventarisatie van de belangrijkste knel- en verbeterpunten. Een nieuwe kennisbank wordt ingericht waaruit callcenter medewerkers beter en gemakkelijker informatie kunnen halen voor de beantwoording van vragen. Ook zijn we gestart met een opleidingstraject voor alle callcenter medewerkers.

Vorbereidingen zijn getroffen voor de ingebruikname van een nieuw telefonieplatform met betere mogelijkheden tot monitoring en aansturing.

Deze en andere maatregelen moeten vanaf 2019 gaan zorgen voor duidelijk merkbare verbeteringen voor burgers: kortere telefonische wachttijden en afhandeltijden en een hogere klanttevredenheid.

3. *Centrale balie*

Voor de dienstverlening wordt, naast digitale zelfbedieningspunten, in het stadskantoor gewerkt met een gastheerschapsfunctie. Gedurende de openingstijden staan twee gastvrouwen en/of gastheren bezoekers te woord. De gastvrouw of gastheer is het aanspreekpunt voor burgers, zorgt voor ontvangst van bezoekers en leidt bezoekers door voor bestuur en ambtelijk apparaat. Om zorg te dragen voor ordelijk verloop van het bezoek en de dienstverlening in het stadskantoor is gedurende de openingstijden een beveiliging aanwezig.

4. *Webdiensten*

In 2018 hebben we de online dienstverlening verder verbeterd door het optimaliseren van de website. Er is gekeken naar de toegankelijkheid van de website en de begrijpelijkheid van de teksten. Teksten zijn waar nodig aangescherpt naar het juiste taalniveau. Dit blijft een continu proces. Diverse pagina's zijn verbeterd en de laatste formulieren zijn omgezet naar nieuwe en toegankelijke formulieren. Ook is er gekeken naar het beheer van de website. We zijn gewijzigd van leverancier waardoor het beheer van de website voor de toekomst weer is gewaarborgd.

5. Media en social media

Om goed aan te sluiten bij alle inwoners van de gemeente Venlo gebruiken we een mix van online en offline media. Het zwaartepunt ligt bij de online communicatiemiddelen en social media. We zien nog steeds een stijging van het aantal volgers van de gemeentelijke social media kanalen (Facebook, Twitter, Instagram en LinkedIn). Ook is het gemiddelde bereik van onze berichten op social media in 2018 gestegen t.o.v. 2017. Hetzelfde geldt voor de betrokkenheid bij de berichten, dat wil zeggen dat er steeds meer interactie op onze social media kanalen is.

Naast de online communicatie zetten we uiteraard ook de traditionele media in: Met het oog op Venlo, de beeldkrant en ViaVenlo. In 2017 werd al getest met het nieuwe format voor het programma Met het oog op Venlo. In 2018 is dit verder verfijnd. Belangrijkste verandering is dat we niet langer als gemeente ons beleid 'verkopen' in het programma, maar we belichten een aan de gemeente gerelateerd onderwerp vanuit de optiek van een inwoner of vrijwilliger.

Wat heeft het gekost?

Publieke informatievoorziening

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten				
Lasten				
Saldo baten en lasten				
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Publieke informatievoorziening				

Levenszaken

Wat hebben wij bereikt?

In 2018 zijn we erin geslaagd de afhandeltijd aan de balies in de stadswinkel te verkorten. Tegelijk hebben we veel meer RNI-inschrijvingen (Registraties Niet-Ingezetenen) gerealiseerd dan tevoren. De Gemeenteraadsverkiezingen, gecombineerd met een raadgevend referendum, zijn in Venlo uitstekend verlopen. Het jaar 2018 was voor Levenszaken ook een jaar van voorbereiding op de aankomende reisdocumenten-dip 2019-2023.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aantal verstrekte reisdocumenten aan Nederlanders in Venlo + aan Nederlanders in het buitenland	33.470,00	26.296,00	25.676,00	15.200,00	6.000,00	4.400,00

De daling in 2018 komt voornamelijk doordat we minder prioriteit hebben gegeven aan de verstrekking van reisdocumenten aan Nederlanders die in het buitenland wonen (Grensgemeente). Op deze manier hebben we de wachttijden voor de Venlonaren beter beperkt kunnen houden. In de periode 2019-2023 zullen veel minder documenten worden verstrekt, omdat de geldigheid van reisdocumenten voor volwassenen in 2014 is verlengd van 5 naar 10 jaar.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Wachttijd + transactietijd balie	18,64	17,32	15,00	15,00	15,00	15,00

We meten het gemiddeld aantal minuten wachttijd plus transactietijd aan de balie in de stadswinkel (gemiddelde over alle producten, uitgezonderd RNI). De totale tijd die een burger in de stadswinkel in 2018 gemiddeld moest spenderen voor het afnemen van een product is gedaald met ruim een minuut gemiddeld per product. Deze tijdswinst kwam vooral door een snellere afhandeling aan de balies.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Verzorgen van excellente dienstverlening aan burgers en bedrijven

1. *Beheer Gemeentelijke Basisadministratie*

In 2018 is het proces rond verhuismeldingen vereenvoudigd en verder gedigitaliseerd. Meer aandacht is gegeven aan de preventie van adresfraude. Het aantal adresonderzoeken dat in behandeling staat, is daardoor lager dan voorheen.

2. *Reisdocumenten*

Venlo verstrekt niet alleen paspoorten en identiteitskaarten aan inwoners van Venlo, maar ook aan Nederlanders die in het buitenland wonen (Venlo Grensgemeente). In totaal zijn in 2018 meer dan 26.000 reisdocumenten uitgegeven. Ter verbetering van onze dienstverlening hebben we sterker ingezet op het verkorten van de wachttijden voor Venlonaren. Gevolg daarvan was wel dat het aantal verstrekte reisdocumenten in het kader van Grensgemeente is afgenomen: in het buitenland wonende Nederlanders kunnen immers ook bij andere Grensgemeenten terecht.

Het openstaande krediet van € 70.000 voor de aanschaf van 'Docudistri' wordt afgesloten. Dit betrof een uitbreiding van het buizenpostsysteem voor reisdocumenten. Deze investering is niet langer nodig vanwege de aankomende daling van de te verstrekken reisdocumenten.

3. *Rijbewijzen*

De verwachting bij het opstellen van de Begroting 2018-2021 was dat de uitgifte van verlengde rijbewijzen in 2018 zou worden overgeheveld naar de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW). Die ontwikkeling heeft (nog) niet plaatsgevonden. In 2018 hebben we circa 11.000 rijbewijzen uitgegeven.

4. *Producten Burgerlijke Stand*

Van verschillende producten of diensten Burgerlijke Stand werd in 2018 een belangrijke, centraal aangestuurde, digitaliseringsslag verwacht. Die verwachtingen zijn niet uitgekomen. De digitalisering van het proces overlijdensaangiften is vastgelopen op de technische inrichting (met name de betaling via IDEAL); de digitale aangifte van geboorten vanuit het ziekenhuis bleek niet mogelijk vanwege de juridische ongeldigheid van een digitale handtekening op geboorteakten.

5. *Naturalisaties*

Van rijkswege is besloten de naturalisaties bij de gemeenten te laten en niet centraal te organiseren. Wel blijft de mogelijkheid bestaan dat dit product in de toekomst wordt ondergebracht bij centrumgemeenten (waaronder Venlo). In 2018 is een pilot afgerond voor de digitale verwerking van naturalisaties.

6. *Persoonsdocumenten*

Het aantal verstrekte persoonsdocumenten neemt af als gevolg van het toegenomen gebruik van e-Herkenning, de digitale identificatie voor bedrijven en organisaties. Hierdoor hebben organisaties zoals pensioenfondsen, sociale verzekeringsbanken en de Belastingdienst zelf toegang tot de gevraagde gegevens via een koppeling met de BRP, zonder tussenkomst van de gemeente.

7. *Beheer Register niet-ingezetenen (RNI)*

Venlo schrijft buitenlanders in die tijdelijk in Nederland verblijven, zodat zij hier kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Het gaat hierbij vaak om seizoenarbeiders. In 2018 zijn bijna 26.000 inschrijvingen gerealiseerd, een stijging van 37% ten opzichte van 2017. Daarmee zijn we nog steeds de op een na grootste RNI-gemeente van Nederland.

8. *Tegengaan identiteitsfraude*

Een onderwerp dat steeds meer aandacht krijgt is het tegengaan van identiteitsfraude. Zeker in het licht van de langere geldigheid van reisdocumenten dient de overheid voorzieningen te treffen om identiteitsfraude te voorkomen of vroegtijdig op te sporen. Baliemedewerkers hebben (opnieuw) een bewustmakingscursus gevolgd. In 2018 hebben zij 13 valse identiteitsbewijzen onderschept.

9. *Verkiezingen*

In 2018 hebben we gecombineerde verkiezingen georganiseerd voor de Gemeenteraad en het raadgevend referendum Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Deze verkiezingen zijn ordelijk en zonder incidenten verlopen. De opkomst in Venlo bedroeg 49%.

Wat heeft het gekost?

Levenszaken

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	3.208	3.520	110%	312
Lasten	3.000	3.325	111%	-325
Saldo baten en lasten	209	195	93%	-14
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Levenszaken	209	195	93%	-14

Register niet-ingezetenen (RNI)

Meer werknemers uit het buitenland worden ingezet in de regio. Venlo is aantrekkelijker geworden als RNI-gemeente, vooral vanwege de extra avondopenstellingen. Uit RNI zijn daarom fors hogere baten (€ 342.000) gerealiseerd. Daar staan hogere lasten tegenover.

Reisdocumenten

Lagere baten (€ 166.000) werden met name veroorzaakt door een forse afname van het aantal aangevraagde reisdocumenten door Nederlanders in het buitenland. De voornaamste verklaring hiervoor is de opgelopen wachttijden voor de aanvraag. Klanten die over de grens wonen zijn vrij hun aanvraag bij een andere grensgemeente te doen. De lagere baten werden deels gecompenseerd door lagere lasten/afdracht rijksleges (€ 91.000).

Rijbewijzen

De uitgifte van rijbewijzen kent cyclische fluctuaties. In 2018 zijn meer rijbewijzen verstrekt. Tegenover de hogere baten (€ 186.000) stonden hogere lasten/afdracht rijksleges (€ 41.000).

Persoonsdocumenten

Op het product persoonsdocumenten is € 65.000 minder aan legesopbrengsten binnengekomen dan begroot. De reden hiervoor is dat meer organisaties zoals pensioenfondsen en sociale verzekeringsbanken nu via e-Herkenning zelf informatie uit de BRP kunnen halen.

Extra referendum

Het raadgevend referendum Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten heeft geleid tot hogere lasten. Deze zijn weliswaar gedeeltelijk gedekt (€ 35.000) via de decentralisatie uitkering Gemeentefonds, maar deze inkomsten zijn niet geherschikt op het product.

Gemeentearchief

Wat hebben wij bereikt?

In 2018 is wederom een groot aantal klanten geholpen en geadviseerd via de kanalen: studiezaal, website, e-mail en social media. Door openstelling van de studiezaal terug te brengen van vier naar twee dagen per week (aangevuld met de mogelijkheid tot bezoek op afspraak) is het beschikbare personeel efficiënter ingezet, terwijl de bezoekersaantallen zijn geconsolideerd.

Verschillende digitaliseringsprojecten zijn in 2018 voltooid of ver gevorderd.

Enthousiaste vrijwilligers zijn ook in 2018 weer ingezet bij niet-wettelijke taken. De beperkte capaciteit om deze vrijwilligers goed te begeleiden is een punt van zorg.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Digitalisering van archief (verhouding analoge vs. digitale werkzaamheden)			43,00	47,00	50,00	53,00

Werkzaamheden van medewerkers van het Gemeentearchief zijn globaal te verdelen in werkzaamheden ten behoeve van het analoge (papier) archief en het digitale archief. In 2018 zijn verscheidene digitaliseringsprojecten afgerond of ver gevorderd. De kwantificering daarvan uitgedrukt in het aantal uren digitale versus analoge werkzaamheden kon in 2017 en 2018 niet worden gemaakt.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

De werkzaamheden van het Gemeentearchief worden gerangschikt onder de producten acquisitie, beheer en dienstverlening. Daarnaast is er de specifieke taak van de gemeentearchivaris als toezichthouder op de gemeentelijke archivering/informatiehuishouding.

1. Beheer

De gedigitaliseerde bouwdoosjes worden nu digitaal ter inzage gegeven aan klanten. De bewerking van aanvullingen op reeds in wettelijke zin naar het Gemeentearchief overgebrachte overheidsarchieven is voltooid. Het project digitalisering stadsrekeningen is nagenoeg afgerond. Door vrijwilligers werd in 2018 verder gewerkt aan het bewerken van particuliere archieven en collecties. Met extern geld werd gewerkt aan de ontsluiting van het belangrijke Huisarchief Arcen.

2. Dienstverlening

De openstelling van de studiezaal werd in 2018 beperkt tot twee vaste dagen per week. Daarnaast is er de mogelijkheid tot bezoek op afspraak. Dit systeem werkt goed. Via de website en social media werd actief gecommuniceerd met het publiek. De digitale beschikbaarheid van het Bevolkingsregister moest worden uitgesteld vanwege privacywetgeving.

In de reeks *Venlose Katernen* verscheen met praktische en financiële medewerking van externen een drietal nieuwe afleveringen. In het kader van Venlo 675 jaar stad verscheen de nieuwe *Historische Atlas van Venlo*.

Medewerkers verzorgden diverse lezingen, presentaties en rondleidingen. Een educatief project dat in samenwerking met het Valuascollege werd uitgevoerd, bracht ca. 600 leerlingen over de drempel van het archief.

3. Acquisitie

De archieven en collecties werden aangevuld met vele, merendeels kleinere, aanvullingen.

4. Toezicht

De gemeentearchivaris neemt deel aan de Stuurgroep PRIO, waarin de verbetering van de digitale informatiehuishouding van de gemeente wordt bevorderd. De aanstelling van een Documentmanager en een Manager E-depot zijn belangrijke stappen in het kader van PRIO.

In het kader van het toezicht op de archivering werd een rapport voltooid over een inspectie bij de Veiligheidsregio.

Wat heeft het gekost?

Gemeentearchief

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Verschil
Baten	10	22	227%	12
Lasten	1.153	830	72%	323
Saldo baten en lasten	-1.143	-808	71%	335
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Gemeentearchief	-1.143	-808	71%	335

Onderuitputting heeft plaatsgevonden op het budget WAA van € 67.000. Voor een bedrag van € 18K aan archiefkosten is foutief geboekt op budget van Informatiemanagement in plaats van WAA. In het budget voor het beheren van het semi-statisch archief (Allbidigit) zitten opslagkosten en is een voorcalculatorisch bedrag berekend voor opvragingen dossiers. Er zijn minder dossiers opgevraagd dan verwacht, leidend tot een lagere realisatie van € 48K.

Ook was er een onderuitputting op het budget klantcontactcenter van € 36.000. Van het budget van €135K is € 99K uitgegeven aan onderzoek, advies en opleiding. Op het studiekostenbudget was er een onderuitputting van € 19.000. Dit budget dient ter dekking van een overschrijding op de studiekosten bij team Levenszaken (afspraak tussen beide teamleiders).

De overige verschillen tussen begroting en realisatie zijn hoofdzakelijk het gevolg van PKB-verschuivingen op productniveau. Deze afwijkingen PKB worden organisatiebreed beoordeeld op teamniveau.

Regionale samenwerking

Wat hebben wij bereikt?

Samen met de andere Noord-Limburgse gemeenten hebben we in 2018 verder gewerkt aan de concretisering van de regionale thema's en programma's uit het regionaal programma 'Werken aan de Regio Venlo 2015-2018'. In 2018 is gewerkt aan een nieuwe regionale visie die in 2019 wordt opgeleverd.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Kwalitatief oordeel van buurgemeenten over regionale bestuurskracht (strategisch, tactisch, operationeel)

In 2017 is aan bestuurders in de regio gevraagd hun oordeel te geven over de wijze waarop Venlo de rol van centrumgemeente vervult. Hieraan is geen kwantitatieve indicator gekoppeld. Over het algemeen is men positief over de samenwerking in de regio. Er is sprake van collegialiteit, belangrijk voor het goed functioneren van de Regio Venlo. Tegelijkertijd is er ruimte voor ontwikkeling. Op sommige thema's ontbreekt soms een heldere, gezamenlijke visie en zijn de verschillende gemeenten geneigd vooral te denken vanuit de eigen lokale belangen.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Aantal regionale samenwerkingsverbanden

Van het aantal intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn geen tellingen beschikbaar, omdat het aantal niet wordt gezien als een indicatie van de kwaliteit.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Regio Venlo

In 2012 hebben de besturen van de zeven regiogemeenten gezamenlijk de strategische visie 'Regio in Balans' vastgesteld. Dit was het eerste regionale visiedocument voor de regio Noord Limburg. De aanleiding om een dergelijk document te maken was de behoefte om als Noord-Limburgse gemeenten gezamenlijk te komen tot een coherent regionaal toekomstperspectief met een afwegingskader waarbinnen beleidskeuzes en investeringsbeslissingen op Noord-Limburgse schaal voor de middellange termijn konden worden afgewogen. De huidige programmaperiode (de grondslag voor de inhoudelijke samenwerking met de provincie Limburg) is eind 2018 afgelopen.

Op 31 oktober 2017 heeft het burgemeestersoverleg (BO) opdracht gegeven om de regionale strategische visie te actualiseren. Daarnaast is op 11 december 2018 door het BO besloten om, vooruitlopend op de geactualiseerde regiovisie en met het oog op de aankomende provinciale statenverkiezingen, in overleg met de provincie Limburg, een meerjarig regionaal investeringsprogramma op te stellen. Daartoe is inmiddels de Bestuurlijke Regiegroep Investeringsagenda Noord Limburg opgericht.

Samenwerking Venlo-Venray-Horst aan de Maas (VVH)

Er is ingezet op het gezamenlijk doorontwikkelen van bedrijfsvoeringstaken om ze beter toekomstbestendig te maken. Samengevat hebben we projectmatig gestuurd en ingezet op: 'het realiseren van meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid en van beheersing van de kosten (de drie K's)'. Naast afstemming over de gezamenlijke ambities en strategie is er in de afgelopen periode verdergaande focus aangebracht op de specifieke bedrijfsvoeringsthema's. Dit omdat op niet alle thema's evenveel voortgang of resultaat kon worden geboekt. De samenwerking MGR sociaal domein en RUD zijn hiernaast belegd in een breder gremium van de Noord-Limburgse gemeenten en hierin zullen we als VVH samen optrekken en afstemmen. Dit gebeurt via de lijn en niet verder onder de paraplu van deze bedrijfsvoeringssamenwerking.

Op de specifieke bedrijfsvoeringsthema's HR, Gegevenshuis, Informatisering, KC en Burgerzaken zijn op de 3K's concrete resultaten geboekt bijvoorbeeld:

- Gezamenlijke kaartinkoop voor het gegevenshuis
- Gezamenlijke visie gegevenshuis
- Gezamenlijke aanbesteding telefonieplatform en kennisbank
- Gezamenlijke aanbesteding en implementatie personeelsinformatiesysteem
- Gezamenlijke werving en regionale inzet van HR, burgerzaken -en salarisspecialisten
- Beschrijven en optimaliseren van werk -en dienstverleningsprocessen.

Inmiddels is gebleken dat de drie gemeenten niet hetzelfde beeld hebben bij een passend vervolg van de samenwerking. Het College van de gemeente Venlo heeft besloten in deze fase van samenwerking prioriteit te geven aan het op orde brengen van de eigen organisatie. Dat sluit aan bij het Venlose coalitieakkoord. De gemeenten Horst aan de Maas en Venray willen deze samenwerking juist versnellen en waar mogelijk verbreden. Dat betekent dat Venlo niet bij het vervolg van de bedrijfsvoeringssamenwerking aanhaakt. De Raad is hierover op 28 februari geïnformeerd.

Wat heeft het gekost?

Regionale samenwerking

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	305	252	83%	-53
Lasten	626	604	97%	22
Saldo baten en lasten	-321	-353	110%	-32
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Regionale samenwerking	-321	-353	110%	-32

Werken voor derden

Wat hebben wij bereikt?

Ook in 2018 heeft Venlo taken uitgevoerd voor andere gemeenten. In het bijzonder gaat het bij dit collegeproduct 'werken voor derden' om de samenwerking met Venray op het Werkplein en het beheer van de openbare ruimte.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Opbrengsten van werken voor regio gemeenten

Deze indicator heeft geen toegevoegde waarde ten opzichte van de financiële tabel en zal bij de volgende gelegenheid worden geschrapt of vervangen.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Werken voor derden worden uitgevoerd in de samenwerking tussen Venlo en Venray op het Werkplein Venray. In 2018 is deze samenwerking tussen Venlo en Venray geëvalueerd. Het doel van de evaluatie is:

- Inzicht verkrijgen of voldaan is aan de uitgangspunten, beoogde doelstellingen en resultaten zoals geformuleerd bij aanvang van de samenwerking.
- Inzicht verkrijgen in de succesfactoren en verbeterpunten.

De gemeenteraad is in november 2018 over de evaluatie geïnformeerd.

Het vervolg is een proces waarin gezamenlijk wordt onderzocht welke toekomst we voor de samenwerking zien. Dit proces is nog niet afgerond.

Met betrekking tot het beheer van de openbare ruimte heeft de gemeente Venlo in het afgelopen jaar voornamelijk werkzaamheden uitgevoerd voor Calisthenicsparkje Molenbossen, De Vaert Boekend en Trade Port Noord. Daarnaast zijn ook diverse werkzaamheden uitgevoerd voor huisaansluitingen, in- en uitritten alsmede schades veroorzaakt door derden.

Wat heeft het gekost?

Werken voor derden

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	2.564	2.559	100%	-5
Lasten	1.427	1.481	104%	-55
Saldo baten en lasten	1.137	1.077	95%	-60
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)		211		-211
Saldo verrekening met reserves		-211		-211
Totaal resultaat collegeproduct: Werken voor derden	1.137	866	76%	-271

Gemeente Venray

Meerdere collega's werken in Venray. In 2016/2017 is er extra inzet van personeel geweest en is dit extra gefactureerd, naast de reguliere beheersvergoeding die Venray aan Venlo betaalt. In 2018 is hier geen sprake meer van. De kosten nu aan Venray factureren, betekent dat ze dubbel gaan betalen en dat is niet de bedoeling. De baten zijn daarmee € 130.000 lager dan begroot.

Daartegenover staat € 247.000 aan minder uitgaven, omdat de workshops voor Venray zijn gestopt en er minder huurkosten, reiskosten en bewakingskosten zijn gemaakt. Het saldo, na verwerking van ook de personele consequenties, is toegevoegd aan de reserve 'regionale samenwerkingsverbanden'.

Werken openbare ruimte

Er is sprake van een dalende tendens van inkomsten. De aard van de werkzaamheden brengt met zich mee dat het merendeel van gerealiseerde kosten aan derden gefactureerd kan worden. In het belang van de samenwerking worden prijsafspraken gemaakt waardoor een gedeelte van de (overhead)kosten toch voor rekening van de gemeente komt. In andere gevallen kan door werk met werk te combineren, ook weer een besparing in kosten worden gerealiseerd. Per saldo is niettemin te zien dat uitgaven structureel hoger zijn dan de inkomsten.

Openbare orde en Veiligheid

Programma 02: Openbare orde en Veiligheid

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	78	108	137%	29
Lasten	9.430	9.348	99%	81
Saldo baten en lasten	-9.351	-9.240	99%	111
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat programma 02	-9.351	-9.240	99%	111

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Veiligheid	-2.507	-2.229	89%	279
Resultaat Crisisbeheersing & rampenbestrijding	-334	-342	102%	-8
Resultaat Brandweezorg	-6.510	-6.670	102%	-160
Totaal resultaat programma 02	-9.351	-9.240	99%	111

Veiligheid

Wat hebben wij bereikt?

De indicatoren aantal geweldsmisdrijven per 1000 inwoners laat een vrijwel gelijkblijvende trend zien, terwijl het aantal woningdiefstallen per 1000 inwoners in 2017 verder is gedaald naar 3,6 per 1000 inwoners en daarmee net onder het niveau van 2014 is gekomen. Helaas zijn de cijfers voor 2018 nog niet beschikbaar.

In 2016 bedroeg het aantal fietsdiefstallen per 1000 inwoners 8,2. In 2017 is het aantal fietsdiefstallen verder gezakt naar 5,4. Het vergelijkbare landelijke cijfer is 4,6 (was in 2016 5,7). De inzet van de verschillende preventieve en repressieve maatregelen rondom de aanpak van (brom-, snor- en) fietsdiefstal werpt vruchten af. In verband hiermee is de prioritering opgeheven.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	6,90					

Bron: CBS/waarstaatjegemeente.nl. In de aard van de indicator ligt opgesloten dat de invloed van gemeentelijk beleid op deze indicator zeer beperkt is. Laatste informatie betreft 2016. Ter vergelijking in NL was dat cijfer verder afgenomen naar 5,3, terwijl Venlo gelijk is gebleven.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	3,00					

Bron: CBS/waarstaatjegemeente.nl. Ter vergelijking: voor NL is het cijfer 2,3. Het laatst bekende jaar is 2016. Ook voor winkeldiefstallen geldt dat gemeentelijk beleid slechts marginaal van invloed is. Wel zien we sinds 2014 een gestage toename.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aantal woningdiefstallen per 1.000 inwoners	3,60					

Bron: CBS/waarstaatjegemeente.nl. Cijfer over NL in 2016: 2,3. Ten opzichte van 2015 is het aantal woningdiefstallen afgenomen, maar ligt nog steeds boven het niveau van 2014.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Algemeen

Helaas draagt het schietincident in Blerick eind 2017 niet bij aan het vergroten van het gevoel van veiligheid.

Hieronder gaan we in op de verschillende veiligheidsaspecten zoals ze in het Integraal VeiligheidsBeleid zijn genoemd.

Woninginbraken

Om woninginbraken te voorkomen en op te lossen hebben wij een integrale aanpak uitgevoerd. Hierbij moet worden gedacht aan:

- inzet communicatiemiddelen
- voorlichtingsacties door woningcorporaties
- "witte voetjes-acties" door de politie, d.w.z. melden aan bewoners van inbraakgevoelige situaties (b.v. openstaande deur)
- stimuleren en activeren van (wijk/buurt)bewoners door buurt-whatsapp.

Radicalisering

- plan van aanpak is uitgevoerd gericht op preventie; detectie; interventie.
- opbouwen en onderhouden van een sluitend netwerk van gemeenschappen en sleutelfiguren rondom het signaleren van radicalisering
- meldpunt voor sleutelfiguren, professionals en organisaties

Cameratoezicht

Ter uitvoering van het Integraal VeiligheidsBeleid is cameratoezicht ingezet.

- 62 camera's, waarvan 8 mobiele t.b.v. inzet bij evenementen, voetbalwedstrijden e.d.

Jeugdoverlast

- structuur in aanpak aangebracht
- integrale aanpak overlastgevende jeugdgroepen
- aanpak gericht op "jonge aanwas" (instroom in de jeugdgroepen)
- zichtbaarheid straatcoaches vergroot (o.a. Buurt Bestuurt)

Wat heeft het gekost?

Veiligheid

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	78	86	109%	7
Lasten	2.586	2.314	89%	272
Saldo baten en lasten	-2.507	-2.229	89%	279
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Veiligheid	-2.507	-2.229	89%	279

Binnen het programma Openbare Orde en Veiligheid laat het product Veiligheid een positief saldo zien van € 279.000. De oorzaak van dit saldo is met name gelegen in de personele aspecten. Vacatures zijn niet of later ingevuld, waardoor ook in de uitvoering op diverse posten minder uitgaven gedaan worden. Verder wordt sowieso kritisch gekeken naar de noodzaak van uitgaven. Denk daarvoor bijvoorbeeld aan de Veiligheidsmonitor waar Venlo in 2018 niet aan deelgenomen heeft. Dit betekent een voordeel van circa €41.000. Ook binnen het onderdeel camerabewaking is voor circa € 40.000 minder uitgeven. Verder zijn er diverse kleinere posten waarop voordelen zijn ingeboekt.

Crisisbeh. & rampenbestrijd.

Wat hebben wij bereikt?

De VRLN heeft geen informatie over de hieronder vermelde indicator. In overleg met de VRLN zal nagegaan worden of de indicator kan worden aangepast of dat de VRLN de gevraagde indicator gaat meten.

Wij beperken ons daarom t

ot hetgeen wij c.q. de VRLN op dit collegeproduct in 2018 hebben gedaan.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Opkomsttijd sleutelfunctionarissen (CvD, Ovd, HOvd): aandeel van de gerealiseerde opkomsttijden van de sleutelfunctionarissen voldoet aan de wettelijke normtijd						

Bron: Veiligheidsregio Limburg-Noord. De VRLN heeft geen informatie over deze indicator. In overleg met de VRLN zal nagegaan worden of de indicator kan worden aangepast of dat de VRLN de gevraagde indicator gaat meten

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

De voorbereiding op mogelijk incidenten vindt plaats door regelmatig te oefenen, op basis van vastgelegde risicotypen. Deze oefeningen hebben ook in 2018 plaatsgevonden.

Met betrekking tot grootschalige evenementen is indien nodig door multidisciplinaire samenwerking gereageerd op extreme weersomstandigheden en ongevallen.

Wat heeft het gekost?

Crisisbeheersing & rampenbestrijding

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten		22		22
Lasten	334	364	109%	-30
Saldo baten en lasten	-334	-342	102%	-8
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Crisisbeheersing & rampenbestrijding	-334	-342	102%	-8

Financieel geeft het onderdeel crisisbeheersing en rampenbestrijding geen aanleiding voor op- of aanmerkingen.

Brandweezorg

Wat hebben wij bereikt?

De VRLN heeft geen informatie over de hieronder vermelde indicator. In overleg met de VRLN zal nagegaan worden of de indicator kan worden aangepast of dat de VRLN de gevraagde indicator gaat meten

Wij beperken ons daarom tot hetgeen wij en de VRLN op dit collegeproduct in 2018 hebben gedaan.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Geoefendheid personeel (aandeel medewerkers dat voldoet aan de eisen uit de nota Multidisciplinaire Vakbekwaamheid 2012)						

Bron: Veiligheidsregio Limburg-Noord. De VRLN heeft geen informatie over deze indicator. In overleg met de VRLN zal nagegaan worden of de indicator kan worden aangepast of dat de VRLN de gevraagde indicator gaat meten

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

In 2018 heeft de VRLN de bij haar belegde taken in de kader van de brandweezorg uitgevoerd conform de gemaakte afspraken.

In het kader van de brandpreventie werd door VRLN uitvoering gegeven aan 'Brandveilig Leven' .

Het voorziet onder meer in voorlichtingsbijeenkomsten naar aanleiding van een brand gericht op de slachtoffers. Bij ernstige incidenten worden ook dergelijke bijeenkomsten gehouden met omwonenden. Waar nodig is de gemeente hierbij betrokken. Verder wordt bij voorlichting(s-activiteiten) het nemen van preventie maatregelen door burgers benadrukt en ondersteund.

Wat heeft het gekost?

Brandweezorg

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten				
Lasten	6.510	6.670	102%	-160
Saldo baten en lasten	-6.510	-6.670	102%	-160
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Brandweezorg	-6.510	-6.670	102%	-160

De overschrijding op het onderdeel brandweezorg vindt zijn oorzaak in het besluit van het algemeen bestuur van de VRLN om de kosten van de CAO-wijziging (€ 110.000) door te berekenen aan de deelnemende gemeenten. Voor het overige vindt de overschrijding zijn oorzaak in het doorberekenen van prijsstijgingen. Bij de begrotingsbehandeling heeft u besloten geen rekening te houden met prijsstijgingen en deze ook niet te ramen.

Participatie & werkgelegenheid

Programma 03: Participatie & werkgelegenheid

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	50.859	49.872	98%	-986
Lasten	85.543	79.162	93%	6.381
Saldo baten en lasten	-34.685	-29.290	84%	5.395
Onttrekkingen aan reserves (baten)	1.191	555	47%	-636
Toevoegingen aan reserves (lasten)	135	240	178%	-105
Saldo verrekening met reserves	1.056	315	30%	-741
Totaal resultaat programma 03	-33.629	-28.975	86%	4.653

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Arbeidsmarktparticipatie	-22.843	-21.221	93%	1.623
Resultaat Inkomensondersteuning	-3.001	268	-9%	3.269
Resultaat Armoedebeleid	-7.785	-8.023	103%	-238
Totaal resultaat programma 03	-33.629	-28.975	86%	4.653

Arbeidsmarktparticipatie

Wat hebben wij bereikt?

Het product 'Arbeidsmarktparticipatie' richt zich op een inclusieve arbeidsmarkt. We zetten in op afname van het aandeel niet werkende werkzoekenden ten opzichte van de beroepsbevolking. Hiervoor heeft in 2018 het Aanvalsplan Venlo Werkt centraal gestaan in de aanpak van het Werkplein en het WerkgeversServicePunt Noord-Limburg.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aandeel niet werkende werkzoekenden ten opzichte van de beroepsbevolking, uitgesplitst naar leeftijd (27 jaar en 27+)	7,50		10,00	7,50	7,00	7,00

Deze indicator geeft de verhouding weer van de niet werkende werkzoekenden ten opzichte van de beroepsbevolking. De doelstelling is om het aandeel niet werkende werkzoekenden te laten dalen waardoor zoveel mogelijk mensen meedoen in het arbeidsproces. Deze cijfers worden niet meer door het UWV gepubliceerd. De cijfers die beschikbaar zijn bij het CBS dateren van 2017.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Dit product richt zich op de volgende onderdelen:

1 WerkgeversServicePunt Noord-Limburg

Afgelopen periode is er door het WerkgeversServicePunt Noord-Limburg (hierna: WSP) geïntensiveerd op de verbinding tussen de werkgeversdienstverlening en de werkzoekendendienstverlening: de recruitmentaanpak. Dit is een onderdeel van het Aanvalsplan Venlo Werkt. Daarnaast legt het WSP verbindingen met onderwijs, brancheverenigingen, sociale partners en andere betrokken organisaties om te komen tot publiek-private arrangementen met ondernemers. Er zijn diverse arrangementen opgesteld samen met werkgevers waaronder bijvoorbeeld een opleidingstraject voor schilders in samenwerking met VOS en een arrangement tot opleiding basisdeclarant in samenwerking met logistieke bedrijven. Een ander voorbeeld is Albert Heijn. Albert Heijn zet zich in voor werkzoekenden met een indicatie banenafpraak door hen binnen de organisatie een betaalde baan aan te bieden. Daarbij biedt Albert Heijn aan om interne jobcoaching in te zetten in combinatie met een speciaal getrainde begeleider in de winkel zelf.

Naast deze arrangementen zijn er natuurlijk ook de individuele contacten met werkgevers. Voor de recruitmentaanpak en de arrangementen zijn voornamelijk derde geldstromen ingezet.

2. Activiteiten Werkplein

Centraal in de aanpak en de activiteiten van het Werkplein staat het Aanvalsplan Venlo Werkt. U wordt tijdens de vaste P&C-momenten geïnformeerd over de voortgang. De monitoring maakt deel uit van de brede monitor Sociaal Domein. Hier noemen we de belangrijkste punten.

Projecten

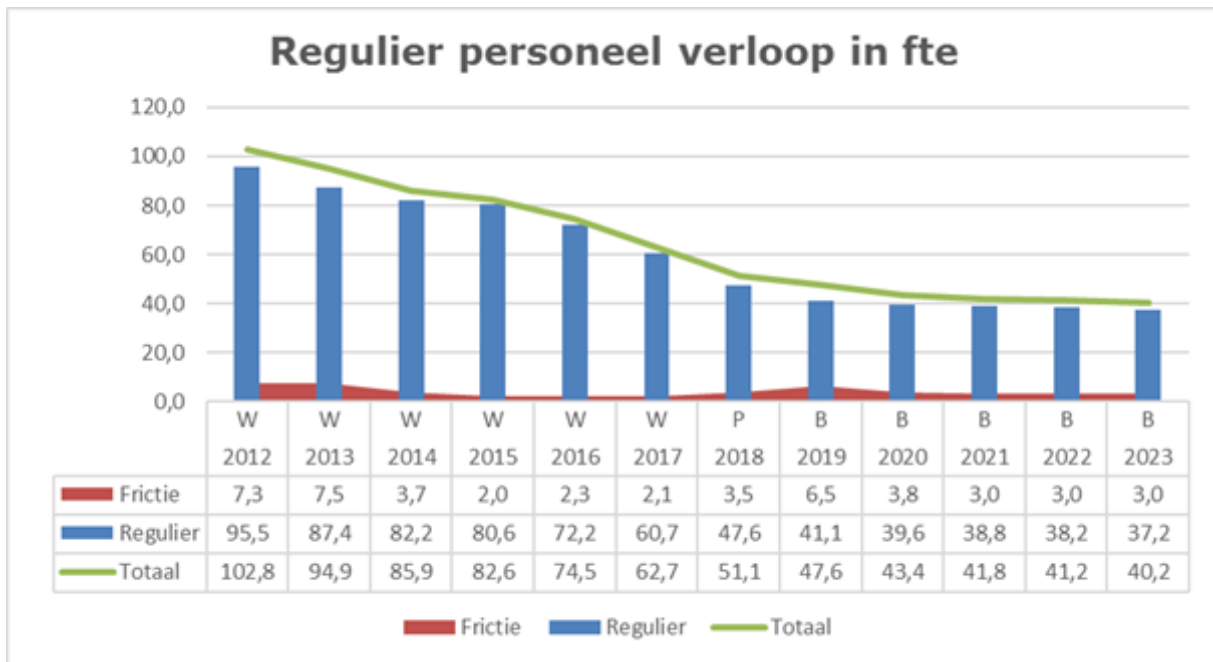
In maart 2018 heeft de gemeente Venlo een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Rendiz en Rabobank Foundation. Deze samenwerkingsovereenkomst is gebaseerd op een Social Impact Bond, een nieuwe en innovatieve manier van financieren. De eerste werkzoekenden zijn inmiddels gestart met hun traject bij Rendiz. Alle deelnemers zijn gekoppeld aan een trajectbegeleider die de deelnemer intensief begeleidt.

Ook de aanpak voor statushouders en niet westerse allochtonen vormen een onderdeel van de activiteiten van het Werkplein. Er is een interne aanpak ontwikkeld waarbij een aantal coaches zich specifiek met de doelgroep statushouders bezighoudt. We zien dat deze aanpak resultaat heeft, in 2018 is een uitstroom uit de bijstand van 23% gerealiseerd. Voor de financiering van deze projecten wordt voornamelijk gebruik gemaakt van derde geldstromen. Zo is er subsidie aangevraagd (en toegekend) bij de Provincie Limburg om grensoverschrijdende samenwerking te intensiveren.

In september 2018 zijn we tevens gestart met het project 'Quintastics' dat zich richt op de groep 50+. In dit project staat de vraag centraal: Hoe kan de arbeidsmarkt zo ingericht worden dat werknemers tot aan de pensioengerechtigde leeftijd productief kunnen zijn op de arbeidsmarkt?

Wsw en WAA

Vanaf 2015 is de WAA-organisatie in transitie. Deze transitie is door de gemeenten die samenwerken binnen de WAA (Venlo, Beesel en Bergen) in gang gezet vanwege de aangekondigde bezuinigingen op de Wsw-budgetten. De kern van de transitie is om van een Multi-MKB-onderneming met een veelheid aan eigen bedrijfsactiviteiten naar een sociaal duurzaam detachingsbedrijf voor Wsw'ers te gaan. In 2018 zijn opnieuw belangrijke stappen gezet, onder andere door de vervreemding van de Kwekerij, de verkoop van de productielocaties aan de Edisonstraat en de verhuizing van de Edisonstraat naar het Werkplein Venlo. Formatief heeft de afbouw van de WAA ook in 2018 nog steeds doorgezet en is er eind 2018 sprake van bijna een halvering van het indirecte personeel in vergelijking met 6 jaar eerder. De kritische grenzen van wat de organisatie aankan, lijken daarmee bereikt te zijn.

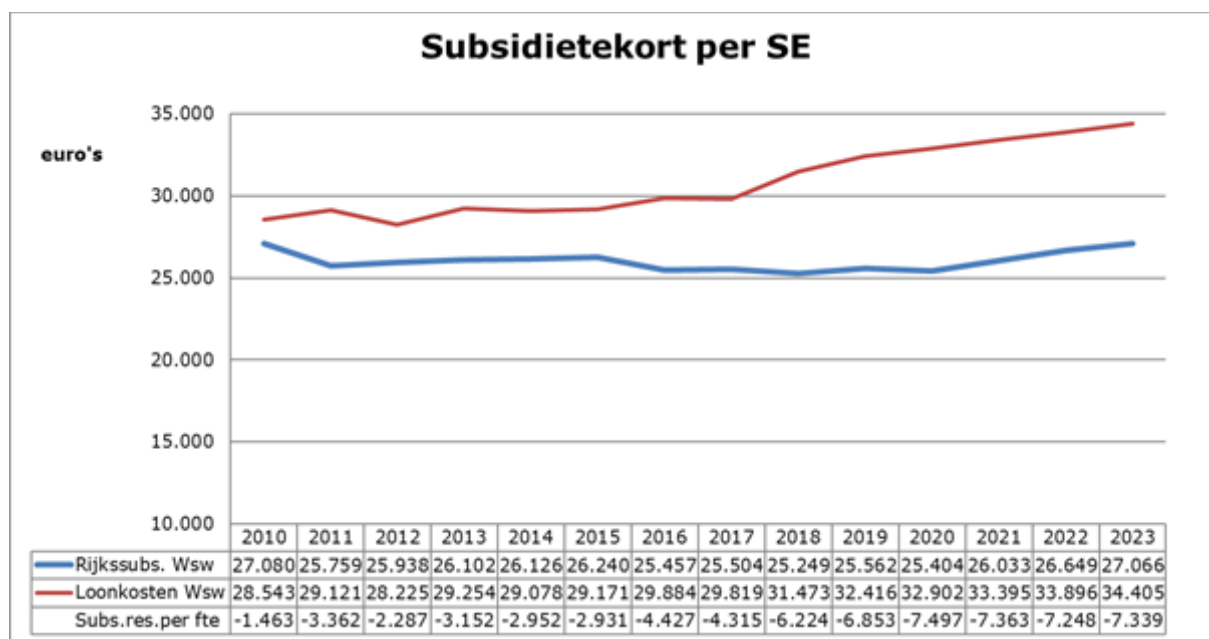

De grafiek laat het verloop van het regulier personeel in fte zien. Over de jaren 2012 tot en met 2023 is een dalende lijn te zien van iets meer dan 100 in 2012 tot ongeveer 40 in 2023.

Belangrijk ook is dat per 1 januari 2018 de opsplitsing van de doelgroep in medewerkers met hogere en lagere loonwaarde geformaliseerd is. Als gevolg daarvan vallen de Venlose Wsw-medewerkers met een loonwaarde tot 30% sinds 1 januari 2018 onder rechtstreekse verantwoordelijkheid van de gemeente Venlo en zit enkel het formele werkgeverschap nog bij de WAA. De gemeente Venlo heeft deze verantwoordelijkheid grotendeels via KanDoen georganiseerd en voorziet op die manier in een meer integrale benadering dat de betreffende medewerkers meer wijkgericht en leefomgeving-gebonden hun werk verrichten. In de gemeente Venlo gaat het om 226 beschutte Wsw-ers waarvan er 185 actief zijn binnen KanDoen. De overige medewerkers werken nog in ondersteunende diensten bij de WAA of bij de gemeente Venlo.

Gedurende 2018 is beleidsmatig doorontwikkeld op de transitie van de WAA met het gemeentelijke project WerkOntwikkelProces Venlo. Er is gewerkt aan een businesscase gericht op het integraliseren van de gehele Venlose ketenaanpak rondom Werk, Inkomen en Participatie. Besluitvorming op deze businesscase heeft vertraging opgelopen en we verwachten nu deze businesscase in 2019 ter besluitvorming voor te gaan leggen. Daarmee willen we een fundament leggen onder verdere integratie van de kennis, kunde en inzet van de verschillende schakels in de participatie- en re-integratieketens.

De financiële druk op de Wsw zelf blijft onveranderd groot, hoofdzakelijk als gevolg van de nog steeds verder dalende rijkssubsidie.

De grafiek laat het subsidietekort per SE zien over de periode 2010 tot en met 2023. Dit tekort neemt toe over de jaren, de loonkosten Wsw stijgen harder dan de Rijkssubsidie Wsw.

KanDoen

Mensen met een ondersteuningsbehoefte op het gebied van werk en arbeidsmatige activiteiten kunnen terecht bij KanDoen. Deelnemers/medewerkers van KanDoen zijn voormalige WAA-medewerkers met een Wsw-indicatie en een loonwaarde tot maximaal 30%; medewerkers met een uitkering vanuit de Participatiewet; deelnemers die zijn verwezen door het Sociaal Wijkteam en anders naar een maatwerkvoorziening voor dagbesteding zouden gaan en deelnemers met een Wlz-indicatie. Zij worden begeleid door een team van professionals dat deskundige coaching op maat biedt, een team van medewerkers vanuit zorg- en participatieaanbieders, coaches van het Werkplein en coaches vanuit de WAA. Medewerkers/ deelnemers boeken sociale en maatschappelijke vooruitgang op meerdere leefdomeinen, stijgen op de participatieladder of zijn in staat om hun huidige niveau te behouden.

3. Social Return on Investment

De gemeente Venlo heeft sinds 1 januari 2012 Social Return On Investment (hierna SRoI) als beleidsuitgangspunt bij de inkoop van werken, diensten en leveringen. Ook wordt bij het verstrekken van subsidies een sociale paragraaf opgenomen bij de verstuurde definitieve subsidiebeschikking. De gemeente heeft veelal een fors

beïnvloedbaar inkoopvolume per jaar en daarmee ook een belangrijk middel om de participatie op de arbeidsmarkt te stimuleren.

Via SRoI zijn in 2018 109 werkzoekenden gestart op een werkervaringsplaats, zijn 24 werkzoekenden terecht gekomen in een reguliere baan en zijn 7 werkzoekenden via een Leerling werkplek aan de slag gegaan.

4. Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Kwetsbare jongeren

Leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs (vso), praktijkonderwijs (PrO) en entreeonderwijs blijken kwetsbaarder op de arbeidsmarkt en zijn veelal aangewezen op intensieve begeleiding en ondersteuning om aan het werk te komen en aan het werk te blijven. Het aan het werk krijgen en houden van doelgroep is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de 4 O's: Ouders, Ondernemers, Onderwijs en Overheid. In de arbeidsmarktregio Noord-Limburg werken voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs en entreeonderwijs, UWV en gemeenten intensief samen. Deze samenwerking is gestart onder het convenant Baanwijs. Het convenant is inmiddels afgelopen maar de samenwerking wordt voortgezet.

Door landelijke ontwikkelingen binnen het onderwijs, waaronder de entreeopleiding in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) komt het uitstroomperspectief van deze leerlingen richting het mbo en richting arbeid nog verder onder druk te staan. Een integrale benadering en een soepele overgang van school naar werk is hierdoor meer dan ooit van belang. Het programma Participatie en Werkgelegenheid in relatie met het programma Onderwijs en Jeugd maakt zich sterk voor een integrale en goed afgestemde uitvoering tussen ouders, onderwijs, ondernemers en overheid.

Een middel om tot deze soepele overgang te komen zijn de leerlingoverleggen. Hier wordt samen vanuit onderwijs en gemeente in opgetrokken om ervoor te zorgen dat de leerlingen in een doorlopende lijn vanuit school begeleid worden naar een vervolgplek. We zien dat bij een deel van de jongeren de arbeidstoeleiding moeizamer gaat, vanwege hun problematiek of hogere ondersteuningsbehoefte. Daarom heeft OG Buitengewoon sinds 2018 ingezet op een transitiecoach. De transitiecoach zet in op intensieve begeleiding en nazorg. Dit om te voorkomen dat de jongeren thuis komen te zitten en ze juist duurzaam te plaatsen. Door de extra en intensievere ondersteuning lukt het deze leerlingen om hun doel, een duurzame plek op de arbeidsmarkt, te bereiken.

Daarnaast is er in samenwerking met Sport een ontwikkeltraject voor kwetsbare jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt opgezet (Team 12). De focus ligt op ontwikkeling van de deelnemer en vervolgens op doorstroom naar een externe stageplek en uitstroom richting een passende dagbesteding of een passende werkplek. Team 12 zorgt voor een doorgaande leerlijn en werkt nauw samen met haar ketenpartners. Participatie, persoonlijke ontwikkeling en het aanleren van werknemersvaardigheden staan centraal met daarbij natuurlijk passende ondersteuning en begeleiding van deskundigen. Daarnaast stimuleren ze een gezonde en actieve leefstijl.

Servicepunt Leren en Werken

In Noord-Limburg is een Leerwerkloket actief. Dit is een regionale samenwerkingsverband van onderwijs, ondernemers en overheid (gemeenten in de regio en UWV). Het vervult een informatie-, advies- en schakelfunctie tussen arbeidsmarkt en onderwijs voor werkgevers, werkzoekenden, werknemers en scholieren. In de regio Noord-Limburg is het Leerwerkloket betrokken bij de arrangementen van het WSP waar ook een scholingscomponent in zit. Ook hebben ze een rol in het ontwikkelen van nieuwe arrangementen.

Laaggeletterdheid en volwasseneneducatie

In 2018 is de aanpak laaggeletterdheid geïntensiveerd en de samenwerking met de partners en de aanbieders van taaltrajecten verstevigd. Dit heeft geresulteerd in het opstellen en uitvoeren van een gezamenlijk werkplan voor 2018.

Daarnaast is zowel in- als extern de aandacht voor de gevolgen van lage taalvaardigheden gegroeid: meer risico op werkloosheid, armoede en schulden, gezondheidsproblemen en eenzaamheid. Dit zorgt voor een meer integrale aanpak en naar verwachting op termijn voor meer positieve effecten.

De vraag naar en het aanbod van verschillende taaltrajecten sluit ook steeds beter op elkaar aan. De taalvraag van de burger en dus ook het beoogde doel van het taaltraject is zeer divers. In voorbereiding zijn duale trajecten taal op de werkvloer en taal bij opvoedingsondersteuning.

Daarnaast is op het herkennen van laaggeletterdheid, het bespreekbaar maken en laaggeletterden op de juiste manier doorverwijzen binnen onze eigen organisatie extra ingezet. Zo hebben medewerkers van het team levenszaken een workshop gevolgd, verzorgd door de Stichting Lezen & Schrijven.

Tijdens de landelijke week van de alfabetisering/laaggeletterdheid zijn er samen met de partners van het Taalhuis en basisscholen een aantal acties georganiseerd om het taboe rondom laaggeletterdheid te verminderen en het belang van Lezen en voorlezen te promoten.

Wat heeft het gekost?

Arbeidsmarktparticipatie

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	2.271	1.595	70%	-675
Lasten	25.606	22.713	89%	2.892
Saldo baten en lasten	-23.335	-21.118	90%	2.217
Onttrekkingen aan reserves (baten)	627	137	22%	-490
Toevoegingen aan reserves (lasten)	135	240	178%	-105
Saldo verrekening met reserves	492	-103	-21%	-595
Totaal resultaat collegeproduct: Arbeidsmarktparticipatie	-22.843	-21.221	93%	1.623

ESF-verantwoording

Het betreft de ESF subsidie Actieve Inclusie. Deze ESF subsidie is bestemd voor de arbeidsmarktregio Noord-Limburg. De subsidie is bedoeld voor innovatieve regionale projecten. Regionaal is een projectplan opgesteld. Het restant van de middelen wordt toegevoegd aan de reserve 'Arbeidsmarktbeleid regio' zodat de middelen beschikbaar blijven voor de arbeidsmarktregio.

Jeugdwerkloosheid

Deze middelen hebben betrekking op meerdere jaren en zijn bestemd voor de arbeidsmarktregio Noord-Limburg. Met de betrokken partners in de regio worden projecten geïnitieerd, de afgelopen periode was het mogelijk om voor een groot deel van deze projecten gebruik te maken van derde geldstromen. Het restant van de middelen wordt toegevoegd aan de reserve 'Arbeidsmarktbeleid regio' zodat de middelen beschikbaar blijven voor de arbeidsmarktregio.

Leningen BBZ 2004

De afgelopen jaren is een trend zichtbaar dat er steeds minder aanvragen voor BBZ leningen worden ingediend. Ook zijn er meer alternatieve financieringswijzen als crowdfunding en Qredits.

Reintegratie

De reden dat we in het re-integratiebudget overhouden is dat we voor de diverse projecten gebruik hebben kunnen maken van derde geldstromen. Zo is de subsidie van de provincie voor het scholingsfonds toegekend. Vanwege de economische situatie zijn werkgevers bereid om meer concessies te doen en te investeren in nieuwe medewerkers die uit de Participatiewet komen.

Werkbedrijf

Deze middelen hebben betrekking op meerdere jaren en zijn bestemd voor het werkbedrijf van de arbeidsmarktregio Noord-Limburg. Het restant van de middelen wordt toegevoegd aan de reserve 'Regionaal werkbedrijf' zodat de middelen beschikbaar blijven voor de arbeidsmarktregio.

Wet Sociale Werkvoorziening

Er zijn in 2018 minder inkomsten ontvangen dan begroot. Dit wordt in 2019 gecorrigeerd. Aan de andere kant hebben de afrekeningen WAA over 2017 en 2018 tot een niet-begrote terugbetaling geleid. Hierdoor is per saldo voor 2018 de uitvoering van de Wsw binnen de vastgestelde begroting van de gemeente Venlo gerealiseerd.

Inkomensondersteuning

Wat hebben wij bereikt?

Het bieden van inkomensondersteuning is een wettelijke taak. Als iemand recht heeft op een uitkering, moeten we die verstrekken. Door inkomensondersteuning maken we het mogelijk dat geld geen probleem is om deel te nemen in de maatschappij.

De indicator laat zien dat het aandeel van het Venlose bijstandsvolume ten opzichte van het landelijke bijstandsvolume is gedaald. Het Venlose bijstandsvolume heeft zicht dus gunstiger ontwikkeld dan landelijk. Dit wordt veroorzaakt door de aantrekkelijke economie waardoor meer mensen een baan vinden maar ook door het Aanvalsplan Venlo Werkt.

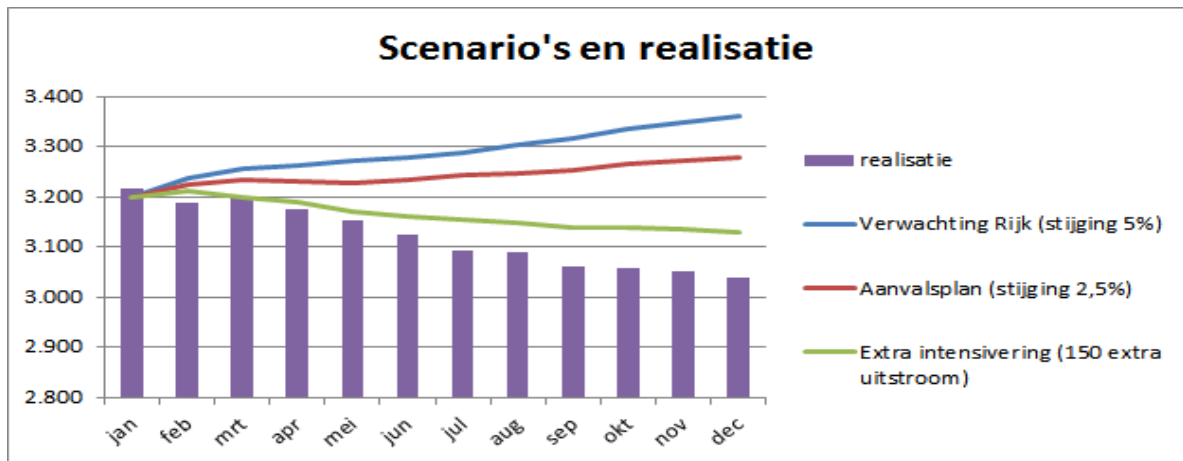
Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Volume bijstandsbestand in verhouding tot landelijke trend	0,78	0,74	0,79	0,78	0,78	0,78

Dit percentage geeft het aandeel van het Venlose bijstandsbestand ten opzichte van het landelijke bijstandsbestand weer. De ambitie is om deze verhouding gelijk te houden, de indicator is op deze manier gekoppeld aan de landelijke ontwikkelingen.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

De Participatiewet biedt een financieel vangnet voor mensen die geen of onvoldoende middelen van bestaan hebben. Met het bieden van inkomensondersteuning voeren we een wettelijke taak uit. Als iemand recht heeft op een uitkering, moeten we die verstrekken. Om zoveel mogelijk te voorkomen dat iemand een uitkering moet aanvragen én om er voor te zorgen dat iemand zo snel mogelijk weer in zijn eigen inkomen kan voorzien spannen we ons in om werkzoekenden mee te laten doen op de arbeidsmarkt. Het Aanvalsplan Venlo Werkt heeft de focus op deelnemen aan de arbeidsmarkt om zo binnen het BUIG budget te blijven. Daarnaast controleren we de rechtmatige verstrekking van uitkeringen en we zijn streng aan de poort.

In 2018 hebben we een daling van het bijstandsvolume weten te realiseren die groter is dan verwacht op basis van de scenario's in het aanvalsplan.

De grafiek laat zien dat het bijstandsvolume in 2018 is gedaald van ongeveer 3.200 tot ongeveer 3.000. Deze daling is groter dan verwacht op basis van de scenario's die in het aanvalsplan geschetst zijn.

De ontwikkeling van het volume is niet de enige factor die een rol speelt bij deze verwachting. Ook het aantal mensen met parttime inkomsten speelt een rol. De flexibilisering op de arbeidsmarkt zorgt er voor dat de werkgelegenheid aan de onderkant van de arbeidsmarkt steeds vaker uit parttime en tijdelijk werk bestaat. Een groeiende groep heeft bijstand als aanvulling op onregelmatige en lage inkomsten. We zien dat in Venlo relatief veel bijstandsgerechtigden een aanvullende uitkering bovenop hun inkomen nodig hebben.

In oktober 2018 bleek dat het definitieve BUIG budget voor 2018 fors hoger is dan verwacht. Voornamelijk door het gedaalde bijstandsvolume hebben een overschot op het BUIG budget gerealiseerd. In 2019 krijgen we te maken met een lager BUIG budget. Er wordt vol ingezet op uitstroom uit de uitkering om deze dalende trend in stand te houden en zo ook in 2019 binnen het BUIG budget te kunnen blijven.

Wat heeft het gekost?

Inkomensondersteuning

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	48.504	48.208	99%	-296
Lasten	52.069	48.357	93%	3.712
Saldo baten en lasten	-3.565	-149	4%	3.416
Onttrekkingen aan reserves (baten)	564	417	74%	-147
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	564	417	74%	-147
Totaal resultaat collegeproduct: Inkomensondersteuning	-3.001	268	-9%	3.269

Inkomensondersteuning

We zien binnen de arbeidsmarktregio Noord-Limburg vanwege de aantrekkende economie kansen op werk ontstaan. We zien een groei in vacatures en bedrijven die zich vestigen in de regio. Vanwege de toenemende krapte staan werkgevers meer dan ooit open voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. De bedrijven weten de weg naar het WerkgeversServicePunt goed te vinden. Het Aanvalsplan 'Venlo Werkt' speelt hier op in met de recruitmetaanpak. Met deze aanpak beogen we dat nog meer werkzoekenden een kans krijgen op de arbeidsmarkt. Hierdoor hebben we net als in 2017 het bijstandsvolume kunnen laten dalen en de uitkeringslast kunnen verminderen. Daarnaast viel in het najaar 2018 het definitieve BUIG budget 1,4 miljoen hoger uit. Het resultaat is een overschot op het product inkomensondersteuning van 3,5 miljoen.

Armoedebeleid

Wat hebben wij bereikt?

Onder het armoedebeleid vallen een aantal regelingen voor minima en schuldhulpverlening. De inzet van deze producten zorgt ervoor dat de armoede in de maatschappij wordt bestreden en dat meedoen in de samenleving makkelijker wordt.

De indicator laat zien dat het aandeel Venlose huishoudens met een inkomen onder de 110% van het sociaal minimum ten opzichte van het landelijke aandeel is gedaald. De daling is het gevolg van de aantrekkende economie, er zijn meer mensen aan het werk waardoor het inkomen toeneemt. Aan de andere kant zien we dat de bekendheid en het gebruik van de voorzieningen in het armoedebeleid toeneemt. Deze voorzieningen zorgen er voor dat iemand, ondanks de financiële situatie, kan meedoen in de samenleving.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aandeel huishoudens met een inkomen onder de 110% van het sociaal minimum ten opzichte van landelijke aandeel	0,77	0,71	0,77	0,77	0,76	0,75

Deze indicator geeft het percentage weer van de Venlose huishoudens met een inkomen onder de 110% van het sociaal minimum ten opzichte van het landelijke aantal. Het doel is dat de armoede in Venlo licht daalt ten opzichte van de landelijke ontwikkeling door de samenwerking met het maatschappelijk middenveld en het betere bereik van voorzieningen. Voor 2018 is dit doel gehaald.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Het Venlose armoedebeleid bestaat uit wettelijke regelingen voor inkomensondersteuning, schuldhulpverlening en een aantal extra Venlose regelingen. Deze zijn het gemeentelijk vangnet op het gebied van inkomensondersteuning. Het armoedebeleid en schuldhulpverlening zijn erop gericht om armoede te bestrijden en te voorkomen. Hierdoor wordt meedoen in de samenleving makkelijker.

In 2018 is samen met het maatschappelijk middenveld het armoedebeleid 2015 – 2018 geëvalueerd. Er is nieuw armoedebeleid gerealiseerd, mede op basis van de evaluatie en in cocreatie met het maatschappelijk middenveld, dat vanaf 2019 richtinggevend is. Het nieuwe armoedebeleid is een integraal beleidsplan waarin tevens schuldhulpverlening is verwerkt.

De focus lag tot nu toe voornamelijk op ‘symptombestrijding’ (het uitvoeren van de regelingen): ervoor zorgen dat mensen weer mee kunnen doen in de samenleving. Met het nieuwe beleidsplan gaat de aanpak meer verschuiven naar preventie, het vergroten van de zelfredzaamheid en voorkomen dat mensen in een armoede of schuldsituatie terecht komen. De doelstelling van het nieuwe beleid is het voorkomen en tegengaan van armoede en schulden en het stimuleren en

versterken van de eigen kracht en (arbeids)participatie van mensen, waarbij eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid voorop staan. We gaan dit ook realiseren door beter op de bewoner afgestemde houding en communicatie, doorontwikkeling van de minimaregelingen en door effectiever te werken.

Voor het onderdeel schuldhulpverlening is een verbetertraject ingezet. De grootste knelpunten binnen het schuldhulpverleningsproces zijn in kaart gebracht en hier zijn acties ter verbetering op uitgezet.

Wat heeft het gekost?

Armoedebeleid

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	84	69	82%	-15
Lasten	7.869	8.092	103%	-223
Saldo baten en lasten	-7.785	-8.023	103%	-238
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Armoedebeleid	-7.785	-8.023	103%	-238

Armoedebeleid

Een belangrijk wettelijk onderdeel van het armoedebeleid is de bijzondere bijstand. Financieel gaan hier ook de meeste middelen naar toe. Het recht op bijzondere bijstand wordt grotendeels bepaald door wetgeving en jurisprudentie die de beleidsvrijheid steeds verder beperkt. In diverse gemeenten, waaronder Venlo, is al een aantal jaren een stijging te zien van de uitgaven bijzondere bijstand aan de kosten van bewindvoering.

Zorg en Welzijn

Programma 04: Zorg en Welzijn

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Verschil
Baten	8.234	7.551	92%	-683
Lasten	137.501	139.286	101%	-1.784
Saldo baten en lasten	-129.267	-131.735	102%	-2.468
Onttrekkingen aan reserves (baten)	150	129	86%	-21
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	150	129	86%	-21
Totaal resultaat programma 04	-129.117	-131.605	102%	-2.489

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Verschil
Resultaat Sociale Basisondersteuning	-22.344	-21.880	98%	463
Resultaat Beschermd wonen	-43.643	-43.344	99%	299
Resultaat Sociale Wijkteams	-57.105	-60.445	106%	-3.340
Resultaat Gezondheid van burgers	-6.026	-5.936	99%	89
Totaal resultaat programma 04	-129.117	-131.605	102%	-2.489

Sociale Basisondersteuning

Wat hebben wij bereikt?

Sociale basisondersteuning

De integrale buurtteams zijn begin 2018 van start gegaan en bieden op veel terreinen ondersteuning, een aantal cijfers:

- Bewonersondersteuning heeft gemiddeld zo'n 185 bewonersinitiatieven in begeleiding.
- Er zijn 3.900 mantelzorgers bekend bij het steunpunt mantelzorg; 2.135 mantelzorgers maken gebruik van de waarderingstvouchers.
- Er zijn 38 trajecten opvoedingsondersteuning opgepakt.
- De caseload (aantal inwoners dat begeleid wordt) van AMW is gemiddeld 575.
- Het aantal deelnemers in de Open Inloop met zwaardere problematiek is toegenomen.
- In totaal hebben 103 bewonersgroepen een bijdrage uit het SAM-fonds ontvangen voor hun initiatief. Het beschikbare budget was begin juni reeds volledig besteed;

Sociale wijkteams

- Wij hebben de integrale toegang tot zorg en ondersteuning vorm en inhoud gegeven met de sociale wijkteams;
- Wij hebben de regionale toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang verzorgd;
- Wij hebben de nieuwe methodiek van prestatiedenken voor een viertal aanbestedingen toegepast;
- Wij hebben inwoners op basis van een leefzorgplan maatwerkondersteuning en zorg geboden in het kader van de Wmo 2015 en de Jeugdwet.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aandeel (Wmo)cliënten dat vindt dat de geboden hulp of ondersteuning zeer veel of redelijk veel bijdraagt aan de mogelijkheid om te kunnen blijven meedoen in de maatschappij/samenleving			70,00	70,00	70,00	70,00

Tot en met 2016 zijn geen gegevens beschikbaar uit de stadspeiling. Deze indicator kan niet worden gemeten middels de stadspeiling. Wel wordt iets gemeten in het jaarlijks verplichte CEO WMO. Het aandeel wmo-clienten dat vindt dat de ondersteuning die zij ontvangen (grotendeels) aan de behoefte voldoet is in 2017 84%

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Sociale basisondersteuning

Wij geven in deze paragraaf op een aantal hoofdproducten aan welke inspanningen wij hebben verricht die vervolgens een bijdrage hebben aan de tactische doelstellingen van dit programma.

Gemeenschapsaccommodaties

In 2018 hebben wij het laagdrempelige gebruik van gemeenschapsaccommodaties mogelijk gemaakt en ondersteund. Wij hebben gemeenschapsaccommodaties die ons eigendom zijn, verhuurd en in stand gehouden. Wij hebben aan acht beheersstichtingen subsidie verleend op basis van de subsidieregelingen *functieverbetering en exploitatiesteun gemeenschapsaccommodaties*.

Wij hebben besloten in eerste helft van 2019 een tussentijdse evaluatie van de uitvoering van het beleid gemeenschapsaccommodaties te verrichten. Hierin besteden we ook aandacht aan de Huizen van de Wijk.

Huizen van de wijk

Wij hebben verder uitvoering gegeven aan de beleidsuitgangspunten voor de Huizen van de Wijk door de functies Open Inloop, Informatie & Advies en flexwerkplekken voor Sociale Wijkteams en andere beroepskrachten in de wijk waar mogelijk te bundelen op één locatie in de wijk, bij voorkeur in een gemeenschapsaccommodatie.

Om ervoor te zorgen dat de huizen van de wijk 'aansluiting blijven vinden' binnen het sociaal domein hebben we verbinding gelegd tussen de positie van de Huizen van de Wijk en ontwikkelingen zoals de herijking van de sociale wijkteams, de doorontwikkeling van de Open Inloop, het toepassen van de methodiek van prestatiedenken en de beperkte beschikbaarheid van financiële middelen voor huisvesting. Wij hebben besloten in eerste helft van 2019 een tussentijdse evaluatie van de uitvoering van het beleid gemeenschapsaccommodaties te verrichten. Hierin besteden we ook aandacht aan de Huizen van de Wijk.

Informatie en advies

Per maand worden 300 tot 400 hulpvragen gesteld bij de I&A-punten in Venlo. Een aantal zaken valt op:

- Het taalniveau van de bezoekers is vaak laag.
- Bij enkele I&A-punten is het lastig om voldoende vrijwilligers te vinden.
- Er is eind 2018 een nieuw informatiepunt gestart in Steijl.
- Eind 2018 is het jongerenservicepunt verhuisd naar een plek in het centrum.

Vrijwilligerscentrale Venlo

Eind 2018 kunnen we terugkijken op een goed jaar. Er zijn enorm veel dingen veranderd, ontwikkeld en doorontwikkeld. We zien dat het geïntroduceerde structurele scholingsaanbod enorm is gaan leven en we iedere maand aan de max capaciteit zitten. Ook het omgooien van de waarderingsactiviteiten (kleinschalige activiteiten bij vrijwilligersorganisaties ter waardering) beginnen te leven en krijgen positieve reacties. Het bereik op social media is flink gegroeid, evenals de reacties op vacatures op de website. Daarnaast is een start gemaakt met een aantal nieuwe thema's: beursvloer maatschappelijk ondernemen, structurele thema-netwerkbijeenkomsten en een op te zetten vrijwilligersacademie.

Open inloop

In 2018 hebben de gezamenlijke aanbieders die de begeleiding in de Open Inloop leveren, als voorloper op prestatiegericht inkopen, en binnen de bestaande contractuele kaders, een aanvullende opdracht gekregen. Daarmee kan 2018 als een overgangsjaar worden beschouwd. Samengevat is de opdracht dat ontwikkelingen in de Open Inloop leiden tot betere samenwerking en verbinding met de overige algemene voorzieningen en met de sociale wijkteams. De toegankelijkheid van alle Open Inloop-locaties voor meer kwetsbare mensen wordt verbeterd. Het te bereiken resultaat is minder inzet van maatwerkvoorzieningen voor dagbesteding omdat de Open Inloop passendere ondersteuning biedt aan bezoekers met meerdere problemen. Gedurende dit overgangsjaar zijn de voorbereidingen getroffen die tot de gewenste resultaat moeten leid. In 2019 zullen deze in de uitvoering zichtbaar worden. Tijdens de overgangsfase is met de aanbieders onderhandeld over de benodigde bezetting en de bijbehorende financiële ruimte. Omdat pas gedurende het jaar hierover overeenstemming is bereikt is het in 2018 niet gelukt om binnen het financiële kader te blijven. Dit heeft geleid tot maatregelen in de personele bezetting in de tweede helft van 2018. Dit heeft zeer beperkte gevolgen gehad voor de openingstijden en de dienstverlening.

SAM-fonds

In 2018 zijn de middelen in het SAM-fonds wederom volledig gebruikt (€ 253.000 waarvan 35.000 voor pilot buurtbudget Vastenavondkamp). In totaal hebben 110 bewonersgroepen een aanvraag voor een bijdrage uit het SAM-fonds ingediend, waarvan er 103 zijn gehonoreerd. Er zijn veel aanvragen ontvangen voor een bijdrage in het kader van Whatsapp buurtpreventie en het opknappen van speelplekken. Hiermee werd een bijdrage geleverd aan het vergroten van het gevoel van veiligheid en het versterken van de contacten op straat- en buurt niveau.

In oktober 2017 is op basis van een motie voor 2018 € 35.000 toegekend aan de wijk Vastenavondkamp voor een pilot buurtbudget. Naast deze middelen uit het SAM-fonds is voor deze pilot € 35.000 beschikbaar gesteld uit het budget Beheer Openbare Ruimte. Ook de provincie heeft € 20.000,- beschikbaar gesteld voor het buurtbudget. Tijdens de pilot buurtbudget zijn door bewoners 23 projecten gekozen die in 2018 en 2019 worden uitgevoerd.

Maatschappelijke participatie

Maatschappelijke participatie noemen we nu sociale basis. Er is eind 2018 herijkt beleid voor de sociale basis vastgesteld (voorheen *Inwoners aan zet*). Hierin is een aantal nieuwe speerpunten opgenomen. Bijvoorbeeld eenzaamheid. Om eenzaamheid te verminderen, werken we samen met een groot aantal (vrijwilligers)organisaties. De samenwerking is echt van onderop ontstaan; de gedeelde visie is dan ook dat iedere inwoner of organisatie een verantwoordelijkheid heeft om iets te doen tegen eenzaamheid. Dit is tevens onderdeel van het lokaal gezondheidsbeleid.

Een ander speerpunt betreft de nieuwkomers in de wijk. De druk op de wijk neemt toe, door de komst van bijvoorbeeld statushouders en mensen met een GGZ-problematiek. Het is belangrijk om de wijk te ondersteunen om deze nieuwkomers welkom te heten. Tot slot is en blijft communicatie een speerpunt. Eind 2018 zijn verschillende gesprekken gevoerd (intern en extern) met als doel het verbeteren van onze digitale informatie over ondersteuningsmogelijkheden in Venlo. Deze verbeteringen worden in 2019 doorgevoerd.

Wat heeft het gekost?

Sociale Basisondersteuning

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	3.271	2.759	84%	-512
Lasten	25.727	24.731	96%	997
Saldo baten en lasten	-22.456	-21.972	98%	484
Onttrekkingen aan reserves (baten)	113	92	81%	-21
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	113	92	81%	-21
Totaal resultaat collegeproduct: Sociale Basisondersteuning	-22.344	-21.880	98%	463

Kortheidshalve verwijzen wij u voor een toelichting op het resultaat naar de paragraaf sociaal domein.

Beschermd wonen

Wat hebben wij bereikt?

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Klantentevredenheid ten aanzien van algemene ondersteuning (centrale toegang, sociale wijkteams)	84,00		70,00	70,00	70,00	70,00

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat heeft het gekost?

Beschermd wonen

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	2.000	2.152	108%	152
Lasten	45.643	45.496	100%	147
Saldo baten en lasten	-43.643	-43.344	99%	299
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Beschermd wonen	-43.643	-43.344	99%	299

Beschermd wonen

Kortheidshalve verwijzen wij voor een toelichting op het financieel resultaat naar de paragraaf sociaal domein.

Sociale Wijkteams

Wat hebben wij bereikt?

Sociale wijkteams

- Wij hebben de integrale toegang tot zorg en ondersteuning vorm en inhoud gegeven met de sociale wijkteams;
- Wij hebben de regionale toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang verzorgd;
- Wij hebben de nieuwe methodiek van prestatiedenken voor een viertal aanbestedingen toegepast;
- Wij hebben inwoners op basis van een leefzorgplan maatwerkondersteuning en zorg geboden in het kader van de Wmo 2015 en de Jeugdwet.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Klanttevredenheid ten aanzien van de maatwerkondersteuning			7,00	7,00	7,00	7,00

Tot en met 2016 is deze prestatie-indicator niet meegenomen in de Stadspeiling. Deze kan ook niet worden gemeten in de stadspeiling Wel is in het CEO WMO iets soortgelijks gemeten. In 2017 is dit: de gemiddelde waardering door wmo-clients t.a.v. de kwaliteit van de ondersteuning in de vorm van een rapportcijfer: 7,4.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

In 2018 zijn wij gestart met de nieuwe manier van werken. Hierbij hebben wij dit jaar anders gewerkt dan voorgaande jaren, namelijk:

- Het aantal sociale wijkteams is teruggebracht van 12 tot 6;
- Naast de 6 sociale wijkteams is er een wijkteam+ ingericht voor complexe casussen waar een directe interventie nodig is, voor casussen waarbij specialistische kennis vereist is en casussen waar sprake is van een direct veiligheidsrisico;
- De regisseursrol van de wijkteamleden is duidelijker neergezet en de rol van wijkteamleden als verbinder met verwijzers en scholen is geconcretiseerd. Wij zijn blijven werken vanuit het uitgangspunt *1GezinPlanRegisseur*. In
- Om vroegtijdig te kunnen signaleren en optimaler gebruik te kunnen maken van voorliggende en algemene voorzieningen, zijn aan het onderwijs en de huisartsen vaste wijkteamleden gekoppeld. Deze afspraken zijn ook met andere rechtstreekse verwijzers gemaakt zoals de jeugdartsen en Bureau Jeugdzorg Limburg en de William Schrikker groep;
- We zijn gestopt met de uitvoeringsteams individuele ondersteuning en jeugd (gezinscoaches);

Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH)

In 2017 is het ZVH gestart met het gebiedsgericht werken, in 2018 is dit verder vormgegeven door fysiek aan te sluiten bij de lokale overlegstructuren. De door het ZVH georganiseerde conferentie over nazorg ex-gedetineerden werd goed bezocht en gaf ook voldoende aanknopingspunten om met deze doelgroep verder aan de slag te gaan. Er is een expertteam van start gegaan dat de gecertificeerde instelling ondersteunt bij vastgelopen complexe jeugd casussen om te komen tot een maatwerk aanpak. Ook de werkwijze van de beschermtafel is verder doorontwikkeld. Inmiddels lukt het om bij alle casussen ook de ouders en de kinderen aan tafel te krijgen. Tenslotte is er veel energie gestoken in het ordenen van de interne processen waardoor het meer uniformiteit in het werken is ontstaan.

Inkoop maatwerkvoorzieningen 2017 en 2018

In 2018 is voor het eerste jaar gewerkt met contractafspraken met zorgaanbieders op basis van de methodiek van het prestatiedenken. Deze methodiek is bij de volgende thema's toegepast:

- Algemeen Maatschappelijk Werk;
- Begeleiding Individueel (Wmo);
- Maatwerkdiensten Jeugd (lokaal);
- Beschermd Wonen en Beschermd Thuis.

We hebben de nieuwe samenwerking met zorgaanbieders vorm gegeven met behulp van het relatiemanagement. In gesprekken met aanbieders hebben we de voortgang van de contractafspraken gevolgd, zoals de prognose van de aanbieder en inhoudelijke ontwikkelingen. Tevens hebben we met aanbieders aanzetten gemaakt van prestatie-indicatoren om de prestaties te monitoren. Voor het jaar 2019 zijn de contracten op de genoemde onderdelen verlengd. Aanvullend hierop zijn bij de aanbieders kansendossiers opgevraagd. Hierin hebben zij projecten aangedragen die een versnelling betekenen in het behalen van de door de gemeente Venlo geformuleerde doelen. Deze projecten worden in 2019 uitgevoerd.

Begeleiding Individueel

Door die we gedaan hebben in 2018 in relatiegesprekken en themassessies met aanbieders zien we dat aanbieders beter de samenwerking aangaan. Daarbij zijn vele aanbieders ook uitdrukkelijk de verbinding met het voorliggend veld/maatschappelijk werkpartners gaan maken. Dit alles resulteert in aanzienlijk minder maatwerkvoorzieningen BGI in 2018, en ook lagere kosten. Met name de lichtere ondersteuningsvragen vinden meer plek in de wijk bij maatschappelijk werkpartners en voorliggend veld, in plaats van maatwerk begeleiding. Ook relatie tussen wijkteams en aanbieders is verbeterd, waardoor cliënten beter het passende aanbod krijgen en hetgeen leidt tot efficiency.

We zien uitdrukkelijk partijen die in de samenwerking naar nieuwe vormen van ondersteuning kijken, collectief en laagdrempelig. Dit moet verdere uitwerking krijgen in 2019 (kansendossiers).

Maatwerkvoorzieningen dagbesteding

Door strakke sturing vanuit de Toegang is in 2018 het totale aantal indicaties voor maatwerkvoorzieningen dagbesteding licht gedaald. Binnen dit totaal is het aantal Indicaties midden en zwaar licht toegenomen. Dit komt overeen met de door de sociale wijkteams geconstateerde toename van de zwaarte van de problematiek. Vanuit de sociale wijkteams zijn meer hulpvragers naar de Open Inloop, de algemene voorziening voor dagbesteding in de wijk, verwezen.

Hulpmiddelen

Voor de maatwerkvoorziening Wmo-hulpmiddelen heeft Venlo samen met de regiogemeenten en de gemeente Leudal een raamovereenkomst met één leverancier. Deze leverancier verstrekt nieuwe en herverstrekt gebruikte hulpmiddelen, verleent 24 uren service en zorgt voor het onderhoud van de hulpmiddelen. In 2018 heeft verdere optimalisering van afspraken en processen plaatsgevonden, waarbij het belang van de klant voorop staat. Onder andere zijn pasmiddagen bij de leverancier ingevoerd, waardoor klanten sneller het juiste hulpmiddel in gebruik kunnen nemen.

In 2018 hebben de strengere toetsing en het verplicht consulteren van wijkteamleden met een ergotherapeutische achtergrond vóór het indiceren van (complexe) hulpmiddelen geleid tot een afname van het aantal verstrekte Wmo-hulpmiddelen.

Huishoudelijke hulp

Voor de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp heeft Venlo samen met de regiogemeenten een raamovereenkomst. Op grond van deze raamovereenkomst verlenen sinds 2017 negen aanbieders huishoudelijke hulp in onze gemeente.

Onderzoek mogelijkheden kostenbesparing door algemene voorziening

In 2018 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijkheden tot kostenbesparing door voor inwoners met een lichte ondersteuningsvraag huishoudelijke hulp een zgn. algemene voorziening in te richten, dus toegankelijk zonder voorafgaand keukentafelgesprek, met een vaste bijdrage per uur van bijvoorbeeld € 10,-.

Conclusies van dit onderzoek waren:

- Er is geen meeropbrengst te verwachten van eigen bijdragen omdat geregeld moet worden dat de voorziening voor mensen met lage inkomens (het merendeel van de cliënten) betaalbaar moet blijven. Bovendien was in het Regeerakkoord aangekondigd dat er een voor iedereen gelijk abonnementstarief voor de Wmo zou worden ingevoerd. Dit laatste is met ingang van 2019 inmiddels gebeurd.
- Het gemiddeld aantal uren huishoudelijke hulp per cliënt op jaarbasis was in Venlo in 2016 en 2017 iets lager dan het gemiddeld aantal uren in gemeenten met een algemene voorziening;
- Het aantal cliënten huishoudelijke hulp per 1.000 inwoners is vergeleken met de regio, met de provincie en met de beperkte landelijke cijfers die voorhanden waren. In alle gevallen was het aantal in Venlo hoger, ondanks de dalende tendens (die is er ook landelijk gezien). Voor een deel

is dit ter verklaren uit de leeftijdsopbouw en sociaal-economische factoren, voor een deel ook uit de toetsing in de toegang.

Op basis van deze conclusies is besloten om geen algemene voorziening in te richten, maar om met name nieuwe aanvragen strenger te toetsen aan de landelijk vastgestelde richtlijnen, om daarmee geleidelijk het aantal cliënten huishoudelijke hulp te laten dalen naar het niveau en daarmee ook kosten te besparen, uitgaande van gelijkblijvende tarieven.

Nieuwe cao en gevolgen voor tarieven

In 2018 is een nieuwe cao voor de huishoudelijke hulpen van kracht geworden, op grond waarvan alle hulpen in een hogere loonschaal zijn geplaatst en jaarlijks in een hogere loontrede komen, totdat ze het maximum van de hogere schaal hebben bereikt. Als gevolg daarvan stijgt het inkooptarief t/m jaarlijks bovengemiddeld, ook in de komende jaren. In 2018 is het tarief gestegen van € 23,21 eind 2017 naar € 25,00 per uur; voor 2019 is het tarief vastgesteld op € 27,37 per uur.

Aantal cliënten en uren gedaald, kosten toch gestegen als gevolg van tariefstijging

Sinds begin 2018 is strenger getoetst door de sociale wijkteams. Dit heeft ertoe geleid, dat zowel het aantal cliënten als het aantal uren huishoudelijk hulp is gedaald. Vanwege de bovengemiddelde tariefstijging zijn de kosten voor huishoudelijke hulp ten opzichte van 2017 desondanks gestegen. De gemeente ontvangt wel compensatie van het rijk voor stijgende (loon-)kosten.

Logeren/ kortdurend verblijf als respijtzorg

De functie kortdurend verblijf, ook wel logeren genoemd, is een vorm van respijtzorg. Kortdurend verblijf maakt het voor kwetsbare inwoners mogelijk om tijdelijk te verblijven in een zorginstelling: gedurende een vaste dag in de week, bepaalde weekenden of een aaneengesloten periode in de vakantie. De zorg wordt vanuit de Wmo met name ingezet om mantelzorgers rust te geven, zodat zij de zorg voor hun naasten kunnen voortzetten, maar ook vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) zijn er tijdelijke bedden.

In 2018 is in samenwerking met het Zorgkantoor, de Zorgverzekeraar en collega gemeenten in Noord-Limburg verder gewerkt aan de komst van de app ZorgBedWijzer. Deze app moet ervoor zorgen, dat inwoners op een eenvoudige manier naar een passende plek worden doorverwezen. In een latere fase wordt bekeken, wie de zorg financiert. Hiermee ontvangen inwoners snel passende zorg en kunnen behandelaars (huisartsen, verpleegkundigen) in één oogopslag zien, waar ruimte is om inwoners tijdelijk op te vangen. Dit voorkomt dus ook onnodige bureaucratie in de zorg. Implementatie van de app staat gepland voor uiterlijk medio 2019.

Toezicht en handhaving in de Wmo en de Jeugdwet

Vanaf 2016 is de functie toezichthouder kwaliteit Wmo door de Noord-Limburgse gemeenten gezamenlijk ingevuld. Op basis van een tussenevaluatie van de toekomstige functiebehoefte hebben de regiogemeenten Noord-Limburg begin 2018 een nieuw convenant afgesloten voor de invulling van de functie

toezichthouder Wmo. Daarbij is tevens besloten dat Venlo zorgdraagt voor deze functie (voorheen was dit de gemeente Bergen) en is een toekomstig (aangepast) functieprofiel gemaakt. In de praktijk bleek werving van een passende functionaris moeilijk. Dit betekent dat in 2018 het accent heeft gelegen op afhandeling van formele meldingen van calamiteiten/incidenten (2 in totaal).

Sinds het najaar 2018 is de functie beperkt ingevuld. Deze functionaris heeft zich enerzijds gericht op de doorontwikkeling van de taken in relatie ook tot de invulling van sociale recherche (zie hierna) en anderzijds aanvang gemaakt met het oppakken van signalen door uitvoering van risico-gestuurde onderzoeken. Deze onderzoeken hebben nog een doorloop in 2019.

Het accent heeft in de eerste jaren na de decentralisatie in het hele land vooral gelegen op toezicht op de kwaliteit van zorg. Als gevolg van toenemende signalen in het land van mogelijk(e) misbruik en fraude is er vanaf 2017 toenemend aandacht voor de rechtmatige verstrekking van voorzieningen. Zo ook in onze gemeente en in de regio.

In 2018 heeft een regionale werkgroep zich hier mee bezig gehouden. Dit heeft geleid tot:

- uitbreiding van de taken van de sociale recherche (vooralsnog tijdelijk (tot 1 juli 2020) met toezicht en handhaving op grond van de Wmo en de Jeugdwet
- tot het vaststellen van een gelijklopend beleidsplan handhaving Wmo en Jeugdwet in alle Noord-Limburgse gemeenten
- aansluiting bij het landelijke Informatieknooppunt Zorgfraude.

Voor de regionale uitvoering wordt 1 fte gezamenlijk bekostigd door de Noord-Limburgse gemeenten, voor de uitvoering specifiek voor Venlo wordt nog 1 fte ingezet. Gebleken is dat het toezicht op rechtmatigheid in de Wmo en de Jeugdwet complexer en meer omvattend is dan het toezicht op rechtmatigheid in de Participatiewet. Er kunnen meer partijen betrokken zijn bij misbruik en fraude en de impact van geconstateerde misbruik en fraude kan veel groter zijn. Toezicht op kwaliteit en toezicht op rechtmatigheid zijn nauw met elkaar verweven en worden dan ook in afstemming met elkaar verder doorontwikkeld. Het jaar 2019 zal met name nodig zijn om preventie van misbruik en fraude en het toezicht rechtmatigheid goed in te bedden in de organisatie, om verdere deskundigheid op te bouwen en om eerste ervaringen op te doen met praktijkcasussen.

Maatwerkvoorzieningen jeugd

We hebben met zorgaanbieders voor de lokale maatwerkdiensten jeugd nadere afspraak gemaakt over de uitvoering van de contracten. Het relatiemanagement is ingericht. Tegelijkertijd is de methodiek van prestatiedenken geïmplementeerd in de sociale wijkteams en zijn hierover afspraken gemaakt met partners. Ook de samenwerking met de toegang is versterkt. We hebben door de inzet van contactpersonen de verbinding met onder andere huisartsen en onderwijs versterkt. Met de gecertificeerde instellingen (Bureau Jeugdzorg en William Schrikker Groep) voeren we lokaal relatiemanagement. De ervaringen die we in 2018 hebben opgedaan met genoemde partners hebben we meegenomen in de

inhoudelijke uitvraag die we voor 2019 hebben neergelegd bij de aanbieders van de lokale maatwerkdiensten Jeugd. Daarnaast hebben we stappen gezet in de aanpak jeugdoverlast en in het verbinden van het jeugd domein met het veiligheidsdomein. We hebben in het kader van het actieprogramma Zorg voor de Jeugd een transformatieplan jeugdhulp Noord-Limburg opgesteld dat we in 2019 en 2020 uitvoeren. Regionaal hebben we ook gewerkt aan een nieuwe subsidieregeling voor de gecertificeerde instellingen en aan een evaluatie en herinrichting van de crisishulpverlening voor jeugd. Daarnaast hebben we deelgenomen aan het regionale leertraject inkoop, onderzoek naar jeugdhulpverlening in Noord-Limburg en een aandeel geleverd in reguliere regionale taken.

Maatschappelijke Opvang

Op basis van de uitgangspunten die zijn benoemd in de Regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020 hebben wij in nauwe samenwerking met de regiogemeenten en de zorginstellingen in 2018 verder gewerkt aan de nieuwe aanpak maatschappelijke opvang Noord-Limburg. In 2018 zijn Moveoo, het Zelfregiecentrum, het Leger des Heils, Rendiz en Vincent van Gogh gestart met een kleinschalig opvangconcept waarin (dreigend) dakloze inwoners intensief worden begeleid om zo snel mogelijk weer een eigen dak boven hun hoofd te krijgen. Het opvangconcept is geïmplementeerd en draait, eerste resultaten zijn positief op basis van reacties van de doelgroep. Blijvend punt van aandacht is de beschikbaarheid van passend en betaalbare woningen om de doorstroom te kunnen realiseren. De zeven Noord-Limburgse gemeenten hebben in een samenwerkingsconvenant afspraken gemaakt over de onderlinge samenwerking en verantwoordelijkheden rondom deze nieuwe aanpak.

De toegang tot de maatschappelijke opvang is sinds 2018 gelegd bij het wijkteam+. Hiermee is de regie op de doelgroep voortaan lokaal georganiseerd en verbonden met de lokale sociale wijkteams. Hierdoor is een meer doorlopende lijn van hulpverlening georganiseerd.

Vrouwenopvang

Voor de regio Noord- en Midden-Limburg verzorgt de Mutsaersstichting de opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld, de vrouwenopvang. We kopen hiervoor 18 bedden in, dit is exclusief plaatsen voor eventueel meekomende kinderen. In 2018 hebben 33 vrouwen en 32 kinderen gebruik gemaakt van dit aanbod. Van deze 33 vrouwen kwamen er 22 vrouwen uit de regio, 2 vrouwen kwamen uit Zuid-Limburg en 9 elders uit land. Landelijk is de afspraak gemaakt dat bij zogenaamde code-rood casussen, waar de regionale opvang niet veilig is, altijd uitgeweken kan worden naar een andere regio. De gemiddelde verblijfsduur was 140 dagen. Het streven is de opvang tot maximaal 3 maanden te beperken. Vanwege onvoldoende passende huisvesting lukt dit vaak niet.

Veilig Thuis

Veilig Thuis heeft in 2018 in totaal 5.291 meldingen en adviesvragen gekregen. Dit

betroffen 1.427 zaken uit Venlo. Van deze Venlose zaken zijn 109 zaken in onderzoek genomen vanwege de acuut onveilige situatie. Naast het aannemen en afhandelen van adviezen en meldingen heeft Veilig Thuis in nauwe samenwerking met het landelijke netwerk Veilig Thuis in 2018 veel tijd gestoken in de doorontwikkeling van de werkprocessen van Veilig Thuis. De resultaten hiervan zijn de ontwikkeling en implementatie van een nieuw triage-instrument, het vernieuwd informatieprotocol, en het vernieuwde handelingsprotocol. De nadrukkelijke wens voor uniform werken door de 26 Veilig thuis organisaties heeft hiermee gestalte gekregen.

Ook de aanscherping van de wet meldcode per 1 januari 2019 en de veranderde rol van Veilig Thuis vanaf deze datum heeft veel voorbereidingen gekost. Vanaf 2019 krijgt Veilig Thuis een nog grotere rol in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wat heeft het gekost?

Sociale Wijkteams

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	2.357	2.000	85%	-357
Lasten	59.462	62.444	105%	-2.983
Saldo baten en lasten	-57.105	-60.445	106%	-3.340
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Sociale Wijkteams	-57.105	-60.445	106%	-3.340

Alle wijkteams

Kortheidshalve verwijzen wij u voor de toelichting op het financieel resultaat naar de paragraaf sociaal domein.

Gezondheid van burgers

Wat hebben wij bereikt?

Gezondheid van burgers

In 2018 is het uitvoeringsprogramma gezondheidsbeleid "Vitaal Venlo" door het college vastgesteld en op een aantal speerpunten zijn belangrijke stappen gezet in het behalen van de gestelde doelen, zoals:

- Het project Rookvrije Generatie is in 2018 echt op stoom gekomen. Waarbij op bestuurlijk niveau met belangrijkste stakeholders afspraken zijn gemaakt over het realiseren van de doelen.
- Er is in 2018 een coalitie ontstaan die een integrale aanpak tegen eenzaamheid heeft ontwikkeld en uitvoert.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Gemiddelde score van inwoners op '(on)gezonde leefstijl'	4,80		4,70	4,70	4,70	4,70

De score betekent dat de gemiddelde inwoner tussen de 4 en 5 (4,8) van de 6 gezondheidsfactoren gezond scoort. (BMI, roken, overmatig drinken, groentenorm, fruitnorm en ontbijten)

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aandeel inwoners dat voldoet aan de combinorm	65,50		63,00	63,00	63,00	63,00

Combinorm betekent dat je ofwel voldoet aan de fitnorm of aan de NNGBnorm.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aandeel inwoners dat voldoet aan de fit-norm	22,20		28,00	28,00	28,00	28,00

definitie fitnorm: minimaal 3x per week 20 minuten inspannende sport/zware lichamelijke activiteit te beoefenen.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Gezondheid van burgers

Lokaal Gezondheidsbeleid

In februari is het uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid 2017-2020 vastgesteld. We investeren daarmee preventief in de voornaamste uitdagingen op het gebied van de volksgezondheid én op de thema's die lokaal prioriteit verkregen: dementie, bewegen/inactiviteit, overgewicht, roken en eenzaamheid. Elk van de thema's is vertaald naar een maatschappelijke beweging, die we inzetten met een netwerk van samenwerkingspartners. Een aantal hoofdpunten in 2018:

- JOGG: In februari is besloten om de JOGG aanpak voor minimaal 3 jaar te verlengen. Op 1 juni werd bekend dat het percentage overgewicht onder kleuters en peuters (2 tot 5 jaar) met 10% is gedaald tussen 2015 en 2017. (o.b.v.)

- jaarrapportage GGD Jeugdgezondheidszorg). Het lokale plan van aanpak is met partners geëvalueerd en herijkt voor de jaren 2019-2021.
- Rookvrije Generatie: De lokale werkgroep met o.a. VieCuri, Vincent van Gogh, Cohesie en GGD heeft dit jaar de meeste doelstellingen uit het uitvoeringsprogramma gerealiseerd. Bestuurders van genoemde zorgpartners committeerden zich aan de beweging en tekenden een langjarig [convenant op weg naar een rookvrije generatie](#). Diverse sportverenigingen, speelplekken en scholen besloten, gesteund door de werkgroep, rookvrij te worden. Gemeente Venlo werd finalist in de landelijke Rookvrije Generatie Awards en kreeg een vermelding in het nationaal preventieakkoord. (speelpark Klein Zwitserland won in de categorie recreatie).
  - Eén tegen eenzaamheid: Samen met een coalitie van zorg- en welzijnspartners is een breed netwerk geïnitieerd voor een integrale aanpak tegen eenzaamheid. Op 4 oktober tekenden 16 partners samen met de gemeente Venlo een intentieovereenkomst. Een plan van aanpak is tevens opgesteld en uitvoering hiervan is eind 2018 gestart.
  - Tenslotte verwelkomde het lokale reanimatienetwerk en Stichting Hart voor Venlo in april 2018 de duizendste reanimatievrijwilliger (inmiddels bijna 1.100). Hiermee hebben we de overlevingskans bij acute hartstilstand verder vergroot. De Stichting is financieel bijna zelfstandig, dankzij bijdragen van derden.

Positieve Gezondheid

Rode draad door alle activiteiten in het gezondheidsbeleid blijft de visie Positieve Gezondheid. Daarbij gaat het over hoe je veerkrachtig en betekenisvol kunt leven, met de nadruk op gezondheid en gedrag in plaats van ziekte en zorg. Ook binnen andere (beleids-)terreinen krijgt deze visie steeds meer aandacht.

Wat heeft het gekost?

Gezondheid van burgers

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	607	640	106%	34
Lasten	6.670	6.614	99%	55
Saldo baten en lasten	-6.063	-5.974	99%	89
Onttrekkingen aan reserves (baten)	38	38	100%	
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	38	38	100%	
Totaal resultaat collegeproduct: Gezondheid van burgers	-6.026	-5.936	99%	89

Kortheidshalve verwijzen wij u voor de toelichting op het financieel resultaat naar de paragraaf sociaal domein.

Onderwijs en Jeugd

Programma 05: Onderwijs en Jeugd

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	5.008	4.994	100%	-14
Lasten	15.736	15.607	99%	129
Saldo baten en lasten	-10.728	-10.613	99%	115
Onttrekkingen aan reserves (baten)	96	96	100%	
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	96	96	100%	
Totaal resultaat programma 05	-10.632	-10.516	99%	115

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Adequate leeromgeving	-9.967	-10.156	102%	-188
Resultaat Competentie ontwikkeling	-577	-199	34%	378
Resultaat Toezicht op competentieontwikkeling	-88	-162	185%	-75
Totaal resultaat programma 05	-10.632	-10.516	99%	115

Adequate leeromgeving

Wat hebben wij bereikt?

Huisvesting

In het jaar 2018 is het Onderwijshuisvestingsplan gemeente Venlo 2018-2038 tot stand gekomen. Het Onderwijshuisvestingsplan gemeente Venlo 2018-2038 is gebaseerd op de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting, van de gemeente Venlo en de Venlose schoolbesturen. De basis van dit plan is een in overleg met de schoolbesturen opgesteld spreidingsplan. Dit spreidingsplan geeft inzicht in de toekomstige huisvestingsbehoefte van het onderwijs, rekening houdend met de onderwijskundige ambities van schoolbesturen en gemeente.

De gemeente Venlo en de schoolbesturen hebben afgesproken om het levensduur verlengend renoveren als belangrijkste kader voor (vervangende) bouw te zien. Het realiseren van een nieuw schoolgebouw, of het aanpassen (renoveren/verduurzamen) van een bestaand gebouw, is een complexe opgave. Het gebruikersbelang staat daarbij voorop. Dit vanuit de overtuiging dat een gezond en goed gebouw uiteindelijk een positief effect heeft op het gedrag, welbevinden, gezondheid en het leerproces van de kinderen en leerkrachten die het gebouw dagelijks gebruiken.

De gemeente Venlo en de schoolbesturen zijn overeengekomen dat het: Kwaliteitskader huisvesting PO “Het kind centraal”; kwaliteitscriteria voor onderwijsvoorzieningen in het primair onderwijs, als bouw kader gebruikt gaat worden. Toepassing van dit kwaliteitskader leidt tot uniforme kwaliteitsverhoging, in combinatie met geleidelijke verduurzaming van de onderwijshuisvesting portefeuille.

Duurzame en betaalbare oplossingen voor onderwijshuisvesting zijn nodig om ook in de toekomst benodigde diversiteit en kwaliteit van onderwijs voor elk kind te kunnen bieden. Elk kind heeft recht op kwalitatief goed en zo thuis nabij mogelijk (passend) onderwijs, welke wordt gegeven in een goed schoolgebouw. De gemeente Venlo en de Venlose schoolbesturen hebben daarom afgesproken de hun beschikbare geldstromen met elkaar te combineren, om zo te komen tot toekomstbestendige onderwijsgebouwen.

Om de genoemde doelstellingen en het spreidingsplan te realiseren worden zogenaamde budgetovereenkomsten afgesloten (afzonderlijk per schoolbestuur). Zo wordt het bilaterale karakter van de samenwerking tussen gemeente en schoolbestuur bekrachtigd, maar ook om aan te geven dat het geen vrijblijvende afspraken zijn.

Projecten 2018;

- De renovatie van de oude LTS aan de Roerdompstraat ten behoeve van Praktijkschool 't Wildveld en VSO-school de Velddijk is on-hold gezet. De hiermee samenhangende aanbestedingsprocedure is als ongeldig gekwalificeerd. In 2018 zijn gesprekken gestart met OG Buitengewoon om tot adequate onderwijshuisvesting te komen voor Praktijkschool 't wildveld en VSO de Velddijk.
- Gesprekken over vervangende nieuwbouw van SO-school De Wijnberg en de uitbreiding van de VSO-school De Wijnberg zijn voortgezet.
- De aanpassing van het VSO-schoolgebouw aan de Hulsterweg 1 ten behoeve van de islamitische basisschool Al Andalous is afgerond, het gebouw is bij de start van het schooljaar 2018-2019 in gebruik genomen.

Onderwijshuisvesting schakelklassen

In het kader van het uitvoeren van het lokale OnderwijsAchterstandenBeleid (OAB) is het aantal schakelklassen met ingang van 1 januari 2018 uitgebreid van 7 naar 9. De uitbreiding heeft plaatsgevonden in Tegelen (Op de Heide) en in het kerkdorp Belfeld.

In deze schakelklassen zitten leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. Uitbreiding van het aantal schakelklassen was noodzakelijk in verband met een (tijdelijke) verhoogde instroom van het aantal statushouders en van het aantal kinderen uit gezinnen van arbeidsmigranten.

Ook autochtone leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen kunnen geplaatst worden in een schakelklas. Zo'n 90-100 kinderen hebben gedurende 12 maanden deelgenomen aan het extra aanbod taalonderwijs. Scholen waar een schakelklas is aangehaakt zijn: Kleurrijk, Taal en Lent, De Regenboog, Mikado 2x, De Schalm, Toermalijn, Kom.mijn en Harlekijn.

Gezien het aantal leerlingen dat in aanmerking komt voor plaatsing in een schakelklas is continuering van de schakelklas bij Kom.mijn en de Schalm per 1 januari 2019 niet langer noodzakelijk. Beide klassen zijn gestopt.

In het vierde kwartaal van 2018 was er sprake van een verhoogde instroom in de wijk "Klingerberg". In verband met deze toename is er per 1 januari 2019 een schakelklas aangehaakt bij basisschool Klingerberg.

Op basis van de feitelijke bezetting zal jaarlijks bekeken worden of continuering noodzakelijk is.

In Venlo (Valuas-college) is een internationale Schakel Klas-voorziening (ISK) ingericht die voortgezet onderwijs biedt aan niet-Nederlandstalige kinderen uit de gemeenten Venlo en Peel en Maas (capaciteit 8 groepen van 18 leerlingen). In

Horst is een internationale Schakel Klas-voorziening ingericht voor niet-Nederlandstalige kinderen uit Venray en Horst aan de Maas.

Leerlingenvervoer

Als een leerling aan bepaalde criteria voldoet (deze zijn vastgelegd in de gemeentelijke verordening Leerlingenvervoer gemeente Venlo), moet de gemeente het vervoer bekostigen. De Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra maken de gemeente hiervoor verantwoordelijk.

De gemeentelijke verordening leerlingenvervoer is op 1 april 2017 gewijzigd. Centraal uitgangspunt is het stimuleren en bevorderen van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van leerlingen. Deze aanpak ligt geheel in lijn met de Sociale Structuurvisie, namelijk het maximaal stimuleren en bevorderen van zelfsturing, de burger in zijn kracht zetten.

Het verplaatsen van de islamitische basisschool naar Venlo-Zuid is met ingang van het schooljaar 2018/2019 geëffectueerd. Als gevolg hiervan (centrale ligging/betere bereikbaarheid) kon het aantal vervoersbewegingen ingaande het schooljaar 2018/2019 worden afgebouwd/beperkt.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Actueel Integraal HuisvestingsPlan (jaarlijkse herijking)			1,00	1,00	1,00	1,00

De waarde van 1,00 voor deze indicator betekent dat er in 2017 een integraal huisvestingsplan is opgesteld. Dit plan wordt in 2019 geactualiseerd.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Huisvesting

In 2018 hebben we met de schoolbesturen voor primair onderwijs (inclusief speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs) afspraken gemaakt over de toekomstige aanpak onderwijshuisvesting en de daaraan verbonden bekostiging. Dit werd vastgelegd middels het ondertekenen van de budgetovereenkomsten tussen de gemeente en schoolbesturen.

De geldstromen welke beschikbaar zijn om te komen tot adequate onderwijshuisvesting zijn verdeeld over de gemeente Venlo en de Venlose schoolbesturen. Sinds 2015 zijn de schoolbesturen in het primair onderwijs verantwoordelijk voor zowel het binnen-onderhoud als het buiten-onderhoud van schoolgebouwen. Hiermee zijn zowel de taak van buiten-onderhoud als de financiële middelen hiervoor vanuit de gemeenten overgegaan naar de schoolbesturen. De gemeente is nog steeds verantwoordelijk als het gaat om de bekostiging van zaken als nieuwbouw en uitbreiding.

Gekozen uitgangspunt bij het onderdeel bekostiging is om te komen tot een combinatie van beschikbare geldstromen vanuit de gemeente Venlo en schoolbesturen; de voordelen van een duurzaam gebruik, lagere exploitatielasten en lagere onderhoudskosten komen ten gunste van de schoolbesturen en wordt zodoende door de schoolbesturen middels een bijdrage terugverdiend.

Via Rib 2018-146 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

Het voortgezet onderwijs heeft de komende jaren te maken met een gestage krimp qua leerlingenaantallen. De onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken (OGVO) dient hierop en op overige bedrijfsvoeringaspecten passend te reageren. Hoewel de gemeente de huisvesting (en de middelen) van het voortgezet onderwijs heeft door-gedecentraliseerd, wordt deze ontwikkeling en de consequenties daarvan nauwlettend gevolgd. Ondanks de door-decentralisatie in deze is het dat de gemeente de wettelijke zorgplicht blijft behouden om te voorzien in adequate onderwijshuisvesting voor het voortgezet onderwijs.

Bewegingsonderwijs

Het faciliteren van bewegingsonderwijs is een specifiek onderdeel van onze verantwoordelijkheid op het terrein van onderwijshuisvesting. Via deze verantwoordelijkheid wordt een belangrijk deel van de sportinfrastructuur mede bekostigd (relatie met programma 7 Sport- en Cultuurbevordering).

Peuteropvang/VVE

In 2018 hebben we onze regiefunctie versterkt en ons met name gericht op het maken en uitvoeren van gezamenlijke jaarplannen door peuteropvang en scholen. Daarnaast is gestart met het ontwikkelen van een nieuw subsidiestelsel op basis van een kind-gebonden financiering

Voortijdig schoolverlaters

In het schooljaar 2017-2018 zijn in totaal 547 voortijdige schoolverlaters (VSV-ers) door RMC Venlo actief benaderd. Het betreft hier zowel nieuwe (349) als oude (196) VSV-ers.

Nieuwe VSV-ers zijn na hun schooluitschrijving door middel van een vragenlijst en/of folder benaderd. Bij jongeren die ook na een herinneringskaart niet reageerden, is het team RMC op huisbezoek gegaan. De meldingen zijn in de tabel hieronder naar woonplaats van de jongere uitgesplitst.

Leerplicht

Verzuimmeldingen

In schooljaar 2017-2018 is door scholen in totaal 411 keer een melding van verzuim gedaan bij Leerplicht Venlo. Dit is een toename van 46 meldingen ten opzichte van schooljaar 2016-2017. Het grootste deel van deze toename wordt veroorzaakt door het hoge aantal meldingen van luxe verzuim in de loop van het schooljaar. Meldingen van zorg, twijfelachtig ziekteverzuim en te laat komen werden in schooljaar 2016-2017 nog een gedeelte van het schooljaar als aparte verzuimsoort geregistreerd. In 2017-2018 worden deze soorten verzuim door scholen allemaal gemeld als relatief verzuim.

Wat heeft het gekost?

Adequate leeromgeving

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	208	194	94%	-13
Lasten	10.175	10.350	102%	-175
Saldo baten en lasten	-9.967	-10.156	102%	-188
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Adequate leeromgeving	-9.967	-10.156	102%	-188

- *Nadeel van € 169.000 op de lasten*

Dit nadeel is opgebouwd uit drie onderdelen:

1. Overschrijding calamiteiten a 52K: toegenomen schade vanwege vandalisme aan schoolgebouwen en veiligheidsvoorzieningen die getroffen dienden te worden aan het in slechte staat verkerende schoolgebouw van de Velddijk aan de Bergstraat.
2. Niet begrote energielasten leegstaande schoolgebouwen: In de basis valt overtollig vastgoed onder de verantwoordelijkheid van het Grondbedrijf. Onderwijshuisvesting is hierop een uitzondering; de exploitatielasten (m.u.v. OZB en verzekering) werden betaald door de schoolbesturen (welke hiervoor een Rijksvergoeding ontvingen). Toepassing van de beleidsregel overtollig vastgoed overtollig vastgoed leidt ertoe dat het beleidsproduct onderwijshuisvesting met energielasten wordt geconfronteerd, welke niet zijn begroot en dus direct leiden tot een overschrijding. De overschrijding nu betreft

locaties IJsvogelstraat/Lepelaarstraat, Hulsterweg 1,
Galgenvenstraat, Simon Stevinstraat

3. Nabetaling verzekering schoolgebouwen: De incidentele overschrijding op deze post wordt veroorzaakt door een nabetaling van verzekeringspremies van de onderwijslocatie Boulevard Hazenkamp over voorgaande dienstjaren

Competentie ontwikkeling

Wat hebben wij bereikt?

Voorkomen voortijdig schoolverlaten

De Regionaal Meld- en Coördinatie (RMC) regio Noord- en Midden-Limburg scoort met een percentage van 1,55% verzuim (2016-2017) onder het landelijke gemiddelde. De gemeente Venlo scoort 2.041% verzuim (2016 =1.89%). Hoewel het aandeel binnen onze gemeente boven het landelijk gemiddelde ligt, is het aantal voortijdig schoolverlaters in de afgelopen jaren afgenomen. De kern van de aanpak is de intensieve samenwerking (gezamenlijke aanpak) tussen onderwijsbesturen, scholen en gemeente middels leerplicht- en RMC-consulenten.

	2014-2015			2015-2016			2016-2017		
	dln	vsv	vsv%	Dln	vsv	vsv%	Dln	vsv	vsv%
Venlo	7405	163	2,20	7350	139	1.89	7419	151	2.04

De gemeente Venlo blijft zich nadrukkelijk inzetten voor een verdere verlaging van het aantal voortijdig schoolverlaters.

Een verdere verlaging van het % VSV vereist dat er nog meer wordt ingezet op een 1:1 aanpak en samenwerking tussen de beleidsdomeinen onderwijs-jeugdhulp-participatie. De individuele VSV en leerplicht casussen worden zwaarder en complexer.

De rol van het RMC en de contactgemeente (Venlo) is verder uitgebreid. De vroegtijdige school verlaten (VSV) opgave is door het Rijk uitgebreid met: het creëren van een sluitend vangnet voor "kwetsbare" jongeren. Dit betreft jongeren binnen het VSO, Pro, entree onderwijs en oud vroegtijdig schoolverlaters. Het gaat hierbij om jongeren waarvoor het behalen van een startkwalificatie niet haalbaar is. Doel is mede zoveel als mogelijk jongeren richting (passende) arbeid of vervolgopleiding te brengen, waarbij aandacht is voor het blijven ontwikkelen van aanwezige talenten van jongeren.

Om te komen tot een integrale en effectieve aanpak en samenwerking, wordt vanuit de RMC taak eraan gewerkt om bestaande programma's en plannen; vanuit RMC-VSV-aanpak en vanuit beleidsvelden (jeugd), wmo en arbeidsparticipatie en verder de wijze van aanbod arbeidsmatige dagbesteding met elkaar te verbinden.

Opvallend is dat de leeftijd van jongeren welke zich melden bij de gemeente voor ondersteuning, of overgaan naar een andere vorm van onderwijs, verder daalt, dit

komt mede voort uit het “beleid” van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs om sober om te gaan met toelaatbaarheidsverklaringen (basis is tot 18 jaar), dit terwijl jongeren feitelijk tot 20 jaar onderwijs binnen VSO zouden kunnen volgen.

Peuteropvang/VVE

In 2018 is de kwaliteit van peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie (VVE) verder verbeterd met de inzet van de geoordeelde rijksmiddelen voor het Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid (GOAB).

Met ingang van 1 januari 2018 is de wet Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Dit betekent dat alle peuterspeelzalen nu kinderdagverblijven zijn. Ouders van wie de kinderen naar de peuteropvang (kinderopvang 2-4 jarigen) gaan, kunnen nu aanspraak maken op kinderopvangtoeslag via de belastingdienst. De gemeente moet peuteropvang bekostigen voor de peuters waarvan de ouders niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag. Aansluitend bij de systematiek van de inkomensafhankelijke bijdrage van de belastingdienst, hebben we ervoor gekozen om ook een inkomensafhankelijke bijdrage te vragen aan ouders zonder kinderopvangtoeslag. Hierbij hanteren we de VNG-adviestabel.

De gemeente blijft daarnaast verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie voor de peuters met een VVE-indicatie. Deze zogenaamde doelgroep-peuters met (risico op) taal en/of ontwikkelingsachterstand krijgen extra ondersteuning op een VVE-gecertificeerde kinderopvanglocatie en dit loopt door in de groepen 1 en 2 van het primair onderwijs.

In 2018 is het aantal kinderopvanglocaties met een VVE-aanbod verder gegroeid. Zo hebben we een dekkend netwerk van VVE in Venlo en hebben ouders de mogelijkheid om te kiezen waar ze hun peuter willen plaatsen.

Passend onderwijs

Ieder kind heeft het recht om te leren, om zich optimaal te ontwikkelen en om volwaardig mee te doen (Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, Salamanca). Desondanks is het niet voor ieder kind in Nederland vanzelfsprekend om mee te kunnen doen en zich te ontwikkelen. Een sterke verbinding tussen onderwijs en (jeugd)zorg is in sommige gevallen noodzakelijk om kinderen optimale passende ontwikkelkansen te bieden. De Wet Passend Onderwijs ingevoerd heeft als doel ieder kind een plek te geven op een school, die past bij de eigen kwaliteiten en mogelijkheden.

Passend onderwijs betekent dat het onderwijs voor iedere leerling passend is bij zijn of haar onderwijsbehoefte en mogelijkheden. Het is de ambitie van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs om binnen het regulier onderwijs,

(primair- en voortgezet onderwijs) en waar nodig in het speciaal (basis) onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs een zodanig gedifferentieerd onderwijsaanbod te creëren dat ieder kind zich zoveel als mogelijk in een thuisnabije omgeving optimaal kan ontwikkelen.

In het jaar 2018 zijn de gemeenten in Noord-Limburg en de samenwerkingsverbanden PO en VO een samenwerkingsagenda overeengekomen. Dit om nog beter samen te werken om gestelde ambities te realiseren.

De agenda betreft diverse thema's die in het jaar 2019 worden opgepakt.

De positieve uitkomsten van passend onderwijs zullen uiteindelijk zichtbaar moeten worden in de volgende maatschappelijke resultaten:

- Meer jongeren behalen een startkwalificatie; voor jongeren waarvoor het behalen van een startkwalificatie niet haalbaar is wordt een passend vervolg gevonden (passende arbeid, passende dagbesteding)
- Meer jongeren verwerven duurzaam een inkomen naar vermogen uit (passende) arbeid;
- Meer jongeren participeren zoveel als mogelijk zelfstandig actief in de samenleving.

Deze uitkomsten zijn alleen haalbaar als gemeente, onderwijs en ouders/verzorgers blijven investeren in een sluitend systeem voor passende ondersteuning voor jeugdigen. Hiervoor hebben het Voortgezet Speciaal Onderwijs/Praktijkonderwijs en gemeente Venlo afspraken gemaakt om jongeren zoveel als mogelijk vanuit school richting arbeid/inkomen en/of participatie/meedoen te brengen. Daarbij wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van bestaande netwerken.

Blijvende aandachtsgebieden zijn:

- Het verbeteren van het zogenoemde ondersteuningsprofiel van het reguliere onderwijs. De basisondersteuning van het reguliere onderwijs dient nog te worden vergroot om de doelstelling vanuit passend onderwijs te kunnen waarmaken;
- Het heroverwegen van de governance structuur van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, primair onderwijs en voortgezet onderwijs. Hiervoor zijn onder ander de financiële uitdagingen van deze samenwerkingsverbanden in beeld gebracht. Deze zouden de geformuleerde ambitie in de toekomst niet negatief mogen beïnvloeden;
- Het op overeenstemming gericht overleg tussen het onderwijs en gemeenten werkt. Bij het uitvoeren van de voormalige decentralisatieopgaven en het realiseren van de doelstellingen vanuit

Passend Onderwijs vragen de verbindingen tussen het onderwijs, de aanbieders van jeugdzorg en de gemeente aandacht.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Regionaal Meld- en Coördinatie (RMC)

De Regionale Meld- en Coördinatie (RMC) wetgeving is terug te vinden in de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra en is erop gericht dat leerlingen het onderwijs verlaten met een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt. We (blijven) investeren in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Dit gebeurt door het invullen van de RMC-functie voor Venlo, Beesel en Peel en Maas.

Vanuit onze rol als contactgemeente voor RMC regio 38 (Noord- en Midden-Limburg) hebben wij een bijdrage geleverd aan het nieuwe convenant voor de periode 2017-2021. Het convenant tussen gemeenten en schoolbesturen is erop gericht om het percentage VSV-ers verder terug te dringen. Als contactgemeente voeren wij mede regie op de uitvoering en bijsturing van de VSV aanpak.

Duitse taal

Wij zetten ons nadrukkelijk in om scholen (primair onderwijs en voortgezet onderwijs) ertoe te bewegen om onderwijs van c.q. in de Duitse taal aan te bieden. Hierbij sluiten we waar mogelijk aan bij Europese en provinciale en landelijke programma's. In 2018 steunden wij wederom een pilot- project binnen het primair onderwijs) om kennis te maken met de Duitse taal en cultuur en om het onderwijs te enthousiasmeren om aandacht voor Duitse taal en cultuur structureel op te nemen in haar programma. Deze pilot werd mede gefinancierd met behulp van een Interreg-subsidie en een bijdrage vanuit de gemeente Nettetal. Wij blijven inzetten op een verdere uitbreiding qua kennismaking met Duitse taal en cultuur over meerdere Venlose scholen.

Voortijdig school verlaten (VSV)

Het is ons streven om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk, en liefst alle, jongeren uit Venlo het onderwijs verlaten en de arbeidsmarkt betreden met minimaal een startkwalificatie. De afgelopen jaren is het aantal voortijdig schoolverlaters aanzienlijk afgenomen. De kern van de toegepaste aanpak is de intensieve samenwerking tussen scholen en gemeenten.

Een verdere verlaging van het percentage voortijdig schoolverlaten vereist dat er nog meer wordt ingezet op een één op één aanpak. De individuele casussen worden complexer en dienen te worden opgepakt in samenwerking tussen beleidsvelden jeugd, wmo, arbeidsparticipatie en onderwijs.

Reeds een aantal jaren wordt gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking tussen de Gemeente Venlo en de Venlose primair- en voortgezet onderwijsbesturen en de schoolbesturen onderling.

De totstandkoming van de budgetovereenkomsten onderwijshuisvesting is een voorbeeld van een stap voorwaarts welke wij hebben gezet.

Binnen tal van gemeentelijke beleidsvelden wordt het onderwijs gezien als een belangrijke vindplaats. Een sterke duurzame verbinding met het onderwijs c.q. vindplaats is vereist. De kracht van partnerschap wordt onderkend. Om tot het verder verbeteren van deze samenwerking te komen zijn een aantal schoolbesturen binnen het primair onderwijs in dialoog geweest met de Onderwijsgemeenschap Venlo en omstreken, OG Buitengewoon en de wethouder zorg, welzijn en onderwijs van de Gemeente Venlo, dit om te komen tot een intentieovereenkomst die de basis moet vormen voor een meer duurzame samenwerking (middels een samenwerkingsagenda) in en met het primair onderwijs en voortgezet onderwijs en de gemeente Venlo.

In 2018 zijn wij verder gegaan met het opstellen van een uitgangspuntennotitie onderwijs. Deze uitgangspuntennotitie zal mede dienen om met de onderwijspartners tot een samenwerkingsagenda te komen. Als gemeente zijn wij niet verantwoordelijk voor de kwaliteit (inhoud) van het onderwijs. Wat we met de uitgangspuntennotitie duidelijk willen maken, is het belang van samenwerking en dat onderwijs 'loont' en in alle gevallen zou moeten zijn gericht op het verkrijgen van arbeid/inkomen en/of participatie/meedoen.

VVE/ Peuterspeelzaalwerk

In 2017 hebben we veel geïnvesteerd in het implementeren van een goede toeleidingsprocedure van peuters naar een peuterspeelzaal. De JGZ (jeugdgezondheidszorg/consultatiebureaus) heeft hierin een cruciale rol, want daar komen alle kinderen op consult bij het bereiken van de leeftijd van 2 en 3 jaar. Ieder kwartaal wordt het bereik van de peuterspeelzaal en de andere voorschoolse voorzieningen door de JGZ samen met de kinderopvangorganisaties in beeld gebracht.

De kwaliteit van VVE wordt steeds beter doordat de pedagogisch medewerkers op de groepen goed geschoold zijn en er periodiek overleg plaatsvindt tussen de organisaties en de gemeente. Er wordt dan geanticipeerd op nieuwe ontwikkelingen daar waar mogelijk samen oplossingen gezocht voor knelpunten die zich voordoen in de dagelijkse praktijk.

Wat heeft het gekost?

Competentie ontwikkeling

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Verschil
Baten	3.795	3.744	99%	-51
Lasten	4.411	3.982	90%	430
Saldo baten en lasten	-616	-237	39%	378
Onttrekkingen aan reserves (baten)	39	39	100%	
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	39	39	100%	
Totaal resultaat collegeproduct: Competentie ontwikkeling	-577	-199	34%	378

- Voordeel van € 52.000 op de baten

Er wordt minder onttrokken uit de balanspost Peuteropvang/OAB dan vooraf begroot doordat er minder kosten zijn gemaakt.

- Voordeel van € 262.000 op de lasten

In verband met een verhoogde instroom van zogenaamde na-reizigers (statushouders) alsmede door een toename van kinderen van arbeidsmigranten is het aantal schakelklassen (in deze klassen krijgen kinderen een intensief taalprogramma aangeboden) in 2018 met 2 uitgebreid.

Aanvankelijk was het de bedoeling de kosten van deze extra schakelklassen te dekken uit de reserve "Nieuwe Venlonaren".

In de loop van 2018 werd echter duidelijk dat de rijks-doeluitkering voor het te voeren lokale onderwijsachterstandenbeleid toereikend is ter dekking van deze extra kosten.

M.a.w. de kosten van de twee extra schakelklassen konden binnen het geormerkte rijksbudget worden opgevangen.

Daarnaast zijn er minder middelen OAB uitgegeven dan vooraf begroot. Dit zijn geormerkte middelen die terugvloeien naar het rijk. Daarnaast zijn de niet-geormerkte middelen decentralisatie- uitkering voorschoolse voorziening peuters niet ingezet. Alle activiteiten konden worden bekostigd uit het OAB-budget.

Toezicht op competentieontw.

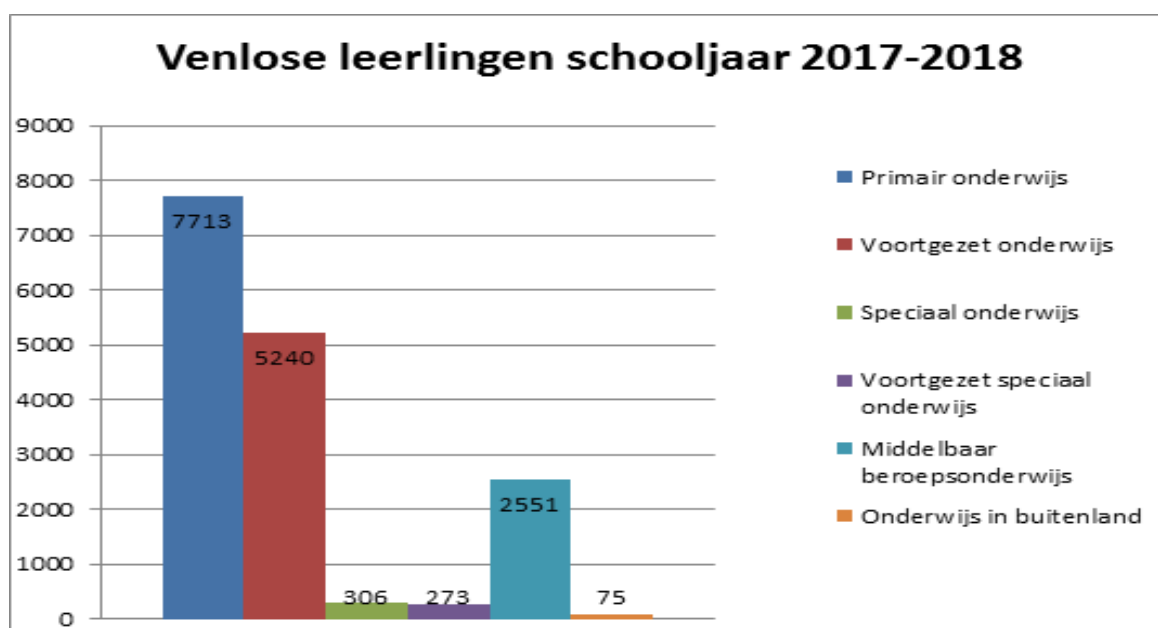
Wat hebben wij bereikt?

De gemeente is in het kader van het recht op onderwijs en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VSV) verantwoordelijk voor het toezicht op basis van de Leerplichtwet en heeft hiervoor leerplichtambtenaren benoemd.

De Regionale Meld en Coördinatie (RMC) wetgeving is terug te vinden in de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra en is erop gericht dat leerlingen het onderwijs verlaten met een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt. We (blijven) investeren in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Dit gebeurt door het invullen van de RMC -functie voor Venlo, Beesel en Peel & Maas.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

De ontwikkeling van de resultaten op de geformuleerde tactische doelstelling wordt gevolgd met de volgende indicator

In bovenstaande tabel wordt per onderwijssoort weergegeven hoeveel leerlingen, in de leeftijd van 4-23 jaar en woonachtig in Venlo, afgelopen schooljaar ingeschreven stonden op een school. In totaal ging het om 16.158 leerlingen. In de categorie "Onderwijs in buitenland" gaat het om onderwijs vergelijkbaar met het Nederlandse primair of voortgezet onderwijs of het middelbaar beroepsonderwijs. Er is hierin geen onderverdeling gemaakt.

Wat heeft het gekost?

Toezicht op competentieontwikkeling

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	1.005	1.055	105%	50
Lasten	1.150	1.275	111%	-125
Saldo baten en lasten	-145	-219	151%	-75
Onttrekkingen aan reserves (baten)	57	57	100%	
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	57	57	100%	
Totaal resultaat collegeproduct: Toezicht op competentieontwikkeling	-88	-162	185%	-75

- Voordeel van € 127.000 op de lasten

Het college heeft op 21-08-2018 besloten om de gereserveerde middelen in de begroting voor de aanpak laaggeletterdheid niet volledig in te zetten. Er zijn alleen middelen ingezet voor vervanging van de functie van RMC coördinator. De resterende financiële middelen (€ 121.000) zijn in 2018 ingezet voor het tekort (komen tot financieel evenwicht) in het sociaal domein. Voor de periode 2019-2021 komt er een (geactualiseerd) integraal uitvoeringsplan laaggeletterdheid

- Voordeel van € 50.000 op de baten

Rijksbijdrage RMC functie is hoger dan voorlopig was vastgesteld.

- Nadeel van € 80.000 op de lasten

Uitgaven lopen 1-op-1 met rijksbijdrage voor de RMC functie, en die is hoger dan voorlopig was vastgesteld. Het overige verschil betreft teveel aan de gemeente Roermond verstrekt voorschot, dat via reverse gecorrigeerd wordt.

Economie en Toerisme

Programma o6: Economie en Toerisme

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	4.092	5.802	142%	1.711
Lasten	7.136	7.271	102%	-135
Saldo baten en lasten	-3.045	-1.469	48%	1.576
Onttrekkingen aan reserves (baten)	47	131	282%	85
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.354	2.050	151%	-697
Saldo verrekening met reserves	-1.307	-1.919	147%	-612
Totaal resultaat programma o6	-4.352	-3.388	78%	964

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Versterken regionale kennisinfrastructuur	-518	-147	28%	371
Resultaat Bevorderen agrofood, logistiek en maakindustrie	-1.133	-1.124	99%	9
Resultaat Bevorderen toerisme	-775	-714	92%	61
Resultaat Ontwikkelen bedrijventerreinen	-1.926	-1.403	73%	523
Totaal resultaat programma o6	-4.352	-3.388	78%	964

Versterken reg.Kennisinfrastr

Wat hebben wij bereikt?

De onderwijs- en kennisinfrastructuur moet een belangrijke bijdrage leveren aan het vasthouden en aantrekken van hoogopgeleide mensen voor de stad en regio. Dit vraagt om de aanwezigheid van sterke onderwijs- en kennisinstellingen met een duidelijk eigen profiel, excellente samenwerking met het bedrijfsleven en kennistransfer.

Voor dit collegeproduct geldt dat de ontwikkelingen in 2018 grotendeels conform planning zijn verlopen. Grote afwijkingen in positieve of negatieve zin zijn er niet opgetreden.

Vanuit verschillende rollen hebben wij in 2018 een bijdrage geleverd aan de volgende resultaten:

- De UM heeft vanwege de groei van het aantal studenten tijdelijk (studiejaar 2018-2019) het pand van het Museum van Bommel van Dam betrokken. Dit in afwachting van de verhuizing naar het pand van de Raad van Arbeid (zie programma Ontwikkeling Centrumstad). Daarnaast is de opleiding Global Supply Chain Management and Change van de Universiteit Maastricht campus Venlo benoemd tot de beste in zijn soort in Nederland en mag zich daarom topopleiding noemen.
- De opleiding Toegepaste Biologie van HAS Hogeschool in Den Bosch en Venlo is zo succesvol dat er voor het studiejaar 2018-2019 een numerus fixus is ingevoerd. Daarnaast heeft de HAS aangekondigd om in 2019 een nieuwe opleiding Healthy Living te starten
- Hogeschool Fontys Venlo heeft met ingang van het studiejaar 2018-2019 een deel van de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten naar de Brightlands Campus in Venlo verplaatst.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Studenten MBO, HBO en WO speerpuntensectoren (studerend in Venlo)	5.920,00		5.920,00	5.920,00	5.920,00	5.920,00

Aantal op 1 oktober van lopend studiejaar ingeschreven studenten bij een technische of economische opleiding in Venlo gericht op een beroeps carrière binnen de agrofood, industrie of logistiek. In de raming voor de periode 2019-2022 wordt er vanuit gegaan dat het aantal studenten zich gaat stabiliseren. Verondersteld wordt dat het aantal HBO en WO studenten zal blijven toenemen, maar dat het aantal MBO studenten als gevolg van ontgroening zal gaan afnemen. Bron: onderwijsinstellingen (inventarisatie beleidsmedewerker).

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Opleidingen MBO, HBO en WO (speerpunten)	14,00		14,00	14,00	14,00	14,00

Aantal volwaardig geaccrediteerde opleidingen die opleiden voor een beroeps carrière binnen de agrofood, industrie en logistiek; minoren worden niet meegenomen Bron: Onderwijsinstellingen (inventaristatie beleidsmedewerker). Hierbij wordt aangetekend dat naar verwachting in de periode 2019-2022 het aantal opleidingen zal stabiliseren omdat verwacht wordt dat de nadruk in die jaren vooral zal liggen op het ontwikkelen en implementeren van minoren.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

We hebben in 2018 de volgende faciliterende activiteiten uitgevoerd:

- We hebben bestuurlijk en ambtelijk het trekkerschap van het regionale thema Kennisinfrastructuur vervuld.
- We hebben samen met de provincie Limburg periodiek overleg gehad met de Universiteit van Maastricht, onder andere over het nemen van flankerende maatregelen (zie programma 8).
- We hebben zowel bilaterale als collectieve gesprekken gevoerd met het HBO (Fontys en HAS)
- We zijn in gesprek gebleven met het MBO (Gilde Opleidingen en Citaverde) om de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verbeteren en de instroom en doorstroom te bevorderen.
- We zijn in gesprek met alle onderwijsinstellingen over C2C activiteiten.

Zoals eerder gemeld hebben deze inspanningen in 2018 niet geleid tot nieuwe opleidingen. Dit verklaart mede waarom er in 2018 sprake is van onderuitputting van het budget (zie toelichting 'Wat heeft het gekost').

Wat heeft het gekost?

Versterken regionale kennisinfrastructuur

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	170	170	100%	
Lasten	633	262	41%	371
Saldo baten en lasten	-463	-92	20%	371
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)	55	55	100%	
Saldo verrekening met reserves	-55	-55	100%	
Totaal resultaat collegeproduct: Versterken regionale kennisinfrastructuur	-518	-147	28%	371

Er was in 2018 sprake van onderuitputting van budget als gevolg van het feit dat ontwikkelingen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt nooit parallel lopen aan onze jaarcyclus. Zo vragen ontwikkelingen in het onderwijs, bijvoorbeeld de voorbereiding en realisatie van nieuwe opleidingen, substantiële bijdragen die wij niet uit één jaarcyclus kunnen dekken. En omdat wij mede afhankelijk zijn van de onderwijsinstellingen en het rijk, kunnen wij ook niet precies voorspellen wanneer nieuwe opleidingen leiden tot het afroepen van onze bijdragen. Het realiseren van nieuwe opleidingen vergt vaak lange voorbereidingstijd van de onderwijsinstellingen en besluitvorming door de rijksoverheid. Op deze manier is het beschikbaar budget in 2018 niet in z'n geheel besteed.

Bevord.Agrof.log.en maakindus.

Wat hebben wij bereikt?

Het bevorderen van de regionale economie is primair gericht op versterking van (de crossovers tussen) de drie in onze regio krachtig aanwezige speerpuntsectoren. C2C (innovatieve economische concepten) en sustainability vormen daarbij een belangrijke rode draad. Voor dit collegeproduct geldt dat de ontwikkelingen in 2018 grotendeels conform planning zijn verlopen. Grote afwijkingen in positieve of negatieve zin zijn er niet opgetreden.

De gemeente Venlo heeft vanuit haar faciliterende rol een bijdrage geleverd aan de volgende resultaten:

- Namens de regio Venlo heeft de gemeente Venlo het secretariaat van de Economic Development Board Noord-Limburg (EDB) in 2018 overgenomen van de provincie.
- De stroomversnelling waarin de campusontwikkeling in 2017 terecht is gekomen, heeft zich in 2018 doorgezet. Zo is op de Brightland Campus Venlo het box-in-box concept geïntroduceerd en een aantal laboratoria en onderzoekscentra geopend. Door de gunstige ontwikkeling kan een deel van de getroffen voorzieningen in de jaarrekening 2017 voor zowel de BV Campus Vastgoed Greenport Venlo als voor de CV Campus Vastgoed Greenport Venlo vrij vallen ten gunste van het resultaat van de jaarrekening 2018.
- Bij gemeente Venlo is als leadpartner deel gaan nemen aan het Interregproject Healthy Buildings Network. Het project wordt door de Europese Unie, de Provincie Limburg en het ministerie voor Economische Zaken van Noordrijn-Westfalen financieel ondersteund.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Arbeidsplaatsen speerpuntsectoren economie

Aantal arbeidskrachten die beroepsmatig minimaal 12 uur per week betaalde activiteiten verrichten (inclusief uitzendkrachten, maar exclusief seizoensarbeid) binnen de agrarische sector, industrie en logistiek (vervoer & opslag en groothandel). LISA stelt de data per sector niet meer ter beschikking. .

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Door acquisitie gerealiseerde arbeidsplaatsen topsectoren

Betreft het aantal arbeidskrachten die beroepsmatig minimaal 12 uur per week betaalde activiteiten verrichten (inclusief uitzendkrachten) op het moment van de start van bedrijfsactiviteiten van bedrijven (binnen de speerpuntsectoren) die zich vestigen op een nieuw uitgegeven bedrijfskavel op de eigen bedrijventerreinen van de gemeente Venlo en dus niet de werklocaties waarvoor het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo voor aan de lat staat. Deze indicator is gerelateerd aan het begin 2015 vastgestelde acquisitieplan 2015-2017. Gezien de looptijd van het acquisitieplan is er geen ambitie geformuleerd voor de jaren 2019-2022.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

We hebben in 2018 onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd:

- We hebben ambtelijke ondersteuning geleverd aan de EDB, Campus Organisatie, SMART LCV, Techno Valley, Ondernemend Venlo etc.
- Het relatiebeheer is verder geïntensiveerd, onder andere om het bedrijfsleven te verbinden aan de campusontwikkeling, de EDB, het BING het C2C jaar, het WSP en branding.
- We hebben op ambtelijk en bestuurlijk deelgenomen aan diverse regionale economische gremia als trekker danwel vertegenwoordiger van de gemeente Venlo (o.a. Regionaal Coördinerend Overleg, Programma Overleg Regio Venlo en Portefeuillehoudersoverleg Economisch Domein).
- We hebben samen met andere partners concrete projecten opgepakt ter stimulering van (C2C geïnspireerde) starters en innovaties.

Wat heeft het gekost?

Bevorderen agrofood, logistiek en maakindustrie

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	335	351	105%	16
Lasten	1.490	1.497	100%	-7
Saldo baten en lasten	-1.155	-1.146	99%	9
Onttrekkingen aan reserves (baten)	22	22	100%	
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	22	22	100%	
Totaal resultaat collegeproduct: Bevorderen agrofood, logistiek en maakindustrie	-1.133	-1.124	99%	9

Per saldo is de balans vrijwel conform begroting.

Bevorderen toerisme

Wat hebben wij bereikt?

De nadruk bij de structuurversterking van de toeristische functie ligt in Arcen, het stedelijk centrum en Kloosterdorp Steyl. De Maas vormt daarbij een belangrijke verbindende schakel. Voor dit collegeproduct geldt dat de ontwikkelingen in 2018 grotendeels conform planning zijn verlopen. Grote afwijkingen in positieve of negatieve zin zijn er niet opgetreden.

De gemeente Venlo heeft vanuit haar faciliterende rol een bijdrage geleverd aan de volgende resultaten:

- Het stimuleren en faciliteren van (ondernemers) initiatieven in de toeristische speerpuntgebieden Arcen, stedelijk centrum en Steyl (in kader van het Toeristisch Recreatief Actieprogramma) heeft weer een aantal concrete (impuls)projecten opgeleverd.
- Vanuit het regionaal actieprogramma Vrijtijdseconomie is concreet uitvoering gegeven aan uitwerking van de actielijnen o.a. project versterken vitaliteit verblijfssector.
- De regiogemeenten in Noord-Limburg hebben besloten de samenwerking met Leisure Port te beëindigen.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Toeristische overnachtingen	940.000,00	946.070,00	964.990,00	984.290,00	999.050,00	

Betreft aantal overnachtingen op basis van de heffing toeristenbelasting door BSGW. Voor 2017 zijn nog geen definitieve gegevens beschikbaar; de gegevens van 2017 betreft een voorlopige raming van BSGW. Gegevens over 2018 zijn nog niet beschikbaar. Inmiddels zijn de doelstellingen tot en met 2025 ruimschoots gehaald. Voor de periode 2019-2020 wordt daarom ingezet op een bijgestelde jaarlijkse groei van 2% met de definitieve cijfers uit 2016 als basis. Voor de periode 2021-2022 wordt uitgegaan van een afgezwakte groei van 1,5% per jaar. Daarbij blijft voorop staan dat de komende jaren in de T&R sector niet groei, maar kwaliteitsverbetering centraal staat.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Arbeitsplaatsen T&R	3.440,00	3.360,00	3.440,00	3.440,00	3.440,00	3.440,00

Aantal arbeidskrachten die beroepsmatig minimaal 12 uur per week betaalde activiteiten verrichten (inclusief uitzendkrachten, maar exclusief seizoensarbeid) binnen de toeristische sector (Bron: LISA). In de periode 2011-2015 is het aantal arbeidsplaatsen met 10% gedaald. In 2016 was er voor het eerst sinds jaren sprake van groei (1,5%) en in 2017 was er sprake van stabilisatie. Gegevens over 2018 zijn nog niet beschikbaar. Bij de raming voor de periode 2019-2022 uitgegaan van verdere stabilisatie.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

We hebben in 2018 onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Op lokaal niveau is de gemeente Venlo in de samenwerking met de partners opgetreden als regisseur bij de uitvoering van het lokaal toeristische Actieprogramma (TRAP).
- We hebben actief ondernemersinitiatieven gestimuleerd en gefaciliteerd in de toeristische speerpuntgebieden Arcen, stedelijk centrum en Kloosterdorp Steyl.
- We hebben actief initiatieven gestimuleerd en gefaciliteerd die leiden tot versterking van de Maas als schakel tussen de drie speerpuntgebieden.
- We hebben actief initiatieven gestimuleerd en gefaciliteerd die leiden tot herbestemming en versterking van de cultuurtoeristische ontwikkeling in Kloosterdorp Steyl.
- Gezamenlijk met de andere regiogemeenten is gewerkt aan een meerjarig regionaal programmaplan vrijetijdseconomie en zijn ervaringen opgedaan met de bestuurlijke POL-afspraken vrijetijdseconomie.

Wat heeft het gekost?

Bevorderen toerisme

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten		14	3659%	13
Lasten	502	454	91%	48
Saldo baten en lasten	-502	-441	88%	61
Onttrekkingen aan reserves (baten)	25	25	100%	
Toevoegingen aan reserves (lasten)	299	299	100%	
Saldo verrekening met reserves	-274	-274	100%	
Totaal resultaat collegeproduct: Bevorderen toerisme	-775	-714	92%	61

De kosten bedroegen in 2018 € 48.000 minder dan begroot. Voor alle deelbudgetten voor de verschillende onderdelen geldt dat er in 2018 in beperkte mate sprake was van onderschrijding van de begrote kosten. Zowel bij de uitvoering van de regionale toeristische promotie en marketing, als bij de uitvoering van het Toeristische actieprogramma en de investeringen in toeristische speerpuntgebieden waren de kosten lager dan begroot.

Ontwikkelen bedrijventerreinen

Wat hebben wij bereikt?

Ter bevordering van de regionale economie wordt ingezet op het stimuleren van bedrijvigheid op werklocaties door het beschikbaar hebben en actief aanbieden - via case- en accountmanagement en acquisitie - van een aantrekkelijk en gedifferentieerd aanbod aan werklocaties en commercieel vastgoed. C2C en arbeidsmarkt vormen daarbij twee sleutelbegrippen.

Voor dit organisatieproduct geldt dat de ontwikkelingen in 2018 grotendeels conform planning zijn verlopen. Grote afwijkingen in positieve of negatieve zin zijn er niet opgetreden.

Vanuit verschillende rollen hebben wij in 2018 een bijdrage geleverd aan de volgende resultaten:

- In 2018 is de uitgifte van eigen bedrijfskavels aanzienlijk toegenomen, evenals het aantal opties.
- In kader van de in 2006 met Staatsbosbeheer (SBB) afgesproken verkoop van gronden op het (voormalige) Floriade-terrein aan SBB, is SBB de gemeente Venlo nog een aanzienlijk bedrag (waarborgsom) verschuldigd. Met dit bedrag was geen rekening gehouden in de begroting en de FinRap-prognose.
- Ook de uitgifte van bedrijventerreinen en bouw van (met name logistiek) bedrijfsvastgoed verliep op TPN weer zeer voorspoedig. Als gevolg hiervan is de grondexploitatie voor de lange termijn (2035) positief bijgesteld.
- Mede dankzij de gezamenlijke promotie en marketing van (de regio) Venlo en SMART LCV mocht Venlo diverse toonaangevende congressen huisvesten, waaronder de Hi-Tech Supply Chain Summit Europe 2018 en het nationale Multimodaal.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aantal starters			100,00	100,00	100,00	100,00

Aantal in het Handelsregister van het KvK ingeschreven economisch actieve starters in een jaar. Het aantal starters varieert per jaar, maar de lang jaarlijkse trend bedraagt circa 100 starters per jaar. Actuele cijfers zijn momenteel niet vrij beschikbaar via de KvK. Dit zou wel weer beschikbaar moeten komen op termijn. Omdat er geen budget meer beschikbaar is voor startersondersteuning wordt in de raming uitgegaan van stabilisatie van het aantal starters rond het lang jaarlijkse gemiddelde van 100.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aantal oprichtingen			90,00	90,00	90,00	90,00

Het aantal oprichtingen per 1.000 vestigingen. Actuele cijfers ontbreken. Voor de periode 2019-2022 wordt uitgegaan van een stabiel aantal oprichtingen (basis 2014-2016) Bron: waarstaatjegemeente.nl Ambitie.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Uitgifte (rest)kavels	1,11		2,60	1,10	1,10	1,10

Betreft uitsluitend uitgifte bedrijventerreinen onder eigen exploitatie en beheer in hectare. Uitgifte in K4 gebied (incl. Freshpark)) zijn niet meegenomen (Bron: REBIS; provincie Limburg 2018). Uitgegaan wordt van stabilisatie (vijfjaarsgemiddelde 2013-2017). Voor 2018 en 2019 wordt weliswaar een piek verwacht, maar het areaal aan courante kavels op de eigen bedrijventerreinen worden schaarser door deze uitgiftepiek.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

- We hebben in 2018 de volgende faciliterende activiteiten uitgevoerd:
  - o We hebben overleg gevoerd en samengewerkt met onder andere Ondernemend Venlo en de ondernemers(verenigingen) in Tegelen-Centrum en Blerick-Centrum (zie programma 10)
  - o We zijn bestuurlijk en ambtelijk actief betrokken bij het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en de gebiedsontwikkeling in het Klaver 4-gebied.
  - o We waren ambtelijk betrokken bij het Regionale Programmeringsoverleg Economie.

Wat heeft het gekost?

Ontwikkelen bedrijventerreinen

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Verschil
Baten	3.587	5.267	147%	1.681
Lasten	4.512	5.058	112%	-546
Saldo baten en lasten	-926	209	-23%	1.135
Ottrekkingen aan reserves (baten)		85		85
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.000	1.697	170%	-697
Saldo verrekening met reserves	-1.000	-1.612	161%	-612
Totaal resultaat collegeproduct: Ontwikkelen bedrijventerreinen	-1.926	-1.403	73%	523

De baten waren in 2018 ruim 40% hoger dan begroot, terwijl de lasten nagenoeg gelijk waren aan de begroting. Hierdoor was het negatieve saldo bijna 50% gunstiger dan begroot.

2018 was op veel terreinen een positief jaar, zowel de uitgifte van eigen bedrijventerreinen als de uitgifte op TPN verliep zeer voorspoedig. Ook de campusontwikkeling kende een stormachtige ontwikkeling. Hieronder wordt volstaan met de meest opvallende financiële afwijkingen.

In 2006 heeft de gemeente met Staatsbosbeheer (SBB) het Convenant Natuurontwikkelingsplan Venlo-West en de Gebruiksovereenkomst Floriade-terreingesloten. De uitvoering van de in het convenant gemaakte afspraken zijn in het verleden door de gemeente Venlo overgedragen aan het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. SBB sluit met het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo een Samenwerkingsovereenkomst waarin partijen nadere afspraken maken over de gebiedsontwikkeling Greenport Venlo. Daarbij is in het kader van de oplevering van de grond SBB aan de gemeente Venlo nog een bedrag (waarborgsom) van € 200.000 is verschuldigd. Met deze opbrengst is geen rekening gehouden in de begroting en in de FinRap-prognose.

In de jaarrekening 2017 van de gemeente Venlo is voor de deelneming in de **BV** Campus Vastgoed Greenport Venlo een voorziening getroffen van € 565.000, voornamelijk als gevolg van duurzame afwaardering van (investeringen in) de Villa Flora. In de 4e kwartaalrapportage van BV Campus Vastgoed Greenport wordt voor 2018 een nadelig jaarresultaat geprognoseerd van € 2.100.000. Begroot was € 2.420.000 negatief. Bij genoemd resultaat over 2018 zal de in de jaarrekening van de gemeente Venlo getroffen voorziening ad. € 565.000 voor een deel (€ 147.000) vrij kunnen vallen ten gunste van het resultaat van de jaarrekening 2018.

In de jaarrekening 2017 van de gemeente Venlo is voor de deelneming in de **CV** Campus Vastgoed Greenport Venlo een voorziening getroffen van € 559.000, voornamelijk als gevolg van forse afwaardering van de Innovatoren. In de meerjarenraming 2019 – 2023 van CV Campus Vastgoed Greenport wordt voor 2018 een voordelig jaarresultaat geprognoseerd van € 969.000, voornamelijk als gevolg van een positieve waardeontwikkeling van de Innovatoren. Deze positieve waardeontwikkeling is het gevolg van de afgesloten huurovereenkomst met Ranx Xerox waardoor de bezettingsgraad van het gebouw op 95% is komen te liggen. De meerjarenraming is in de AVvA van december 2018 vastgesteld. Bij genoemd resultaat over 2018 zal de in de jaarrekening 2017 van de gemeente Venlo getroffen voorziening ad. € 559.000 voor een deel (€ 232.000) vrij kunnen vallen ten gunste van het resultaat van de jaarrekening 2018.

Sport- en Cultuurbevordering

Programma 07: Sport- en Cultuurbevordering

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	3.170	3.168	100%	-2
Lasten	8.643	9.948	115%	-1.306
Saldo baten en lasten	-5.472	-6.780	124%	-1.308
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat programma 07	-5.472	-6.780	124%	-1.308

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Sportontwikkeling	-1.350	-1.198	89%	151
Resultaat Sportvoorzieningen	-3.089	-4.516	146%	-1.427
Resultaat Kleinschalig culturele initiatieven	-1.034	-1.066	103%	-32
Totaal resultaat programma 07	-5.472	-6.780	124%	-1.308

Sportontwikkeling

Wat hebben wij bereikt?

In 2018 hebben we de volgende resultaten bereikt:

Ondersteuning basisonderwijs:

- In 2018 hebben we de kwaliteit van het bewegingsonderwijs verder verhoogd. Daarnaast hebben we bewegingsachterstanden bij basisschool leerlingen in beeld gebracht en hebben basisschool leerlingen bewegingsachterstanden ingehaald. 90% van de schoolpleinen van basisscholen zijn beweegvriendelijk en uitdagend ingericht.

Ondersteuning voortgezet onderwijs:

- Leerlingen van de drie OGVO-campussen (Blariacum, Valuas, Den Hulster) zijn zich bewuster geworden van een gezonde leefstijl en zijn daarbij ondersteund dit toe te passen in hun dagelijkse leven.

Ondersteuning sportverenigingen:

- Het pedagogisch klimaat van sportverenigingen is versterkt, kaderleden zijn geschoold en kunnen beter met de zich voordoende problematiek omgaan.
- Er is een aanvang gemaakt met acceptatie van de LHBTi doelgroep binnen sportverenigingen en seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft aandacht gekregen zodat besturen van verenigingen de signalen herkennen. De buurtteams en sportverenigingen zijn in een aantal buurten ook dichterbij elkaar gebracht.

Participatie door bewegen

- We hebben bereikt dat 14 jongeren met een beperking door het project Team 12 middels sport en bewegen kunnen participeren op de arbeidsmarkt. Van de 14 deelnemers aan Team12 zijn er 2 doorgestroomd naar een betaalde baan, 3 naar een mooie dagbestedingsplek, 1 is onderweg naar een beschutte werkplek, 4 nog in het team zitten en duidelijke stappen gemaakt hebben in hun ontwikkeling.

Gezonde leefstijl door sport en bewegen

- We hebben bereikt dat het percentage overgewicht onder kleuters en peuters door JOGG met 10% is gedaald tussen 2015 en 2017. Tevens hebben we de JOGG-aanpak met minimaal drie jaar verlengd.
- We hebben in 2018 23 leerlingen tussen de 11 en 15 jaar, die kampen met een ongezonde leefstijl en overgewicht, door SHAPE begeleid naar een meer gezondere leefstijl.
- We hebben bereikt dat 19 scholen in Venlo het vignet Gezonde School hebben gekregen, waarvan 7 scholen specifiek het deelcertificaat sport en bewegen.

- 185 ouderen hebben een fit- en gezondheidstest gedaan, waardoor zij een indruk hebben gekregen van hun fitheid en gezondheid en een advies gekregen ter verbetering ervan.
- 42 kwetsbare inwoners zijn door middel van de Beweegpas structureel gaan bewegen.

Subsidie en tarieven

- We hebben inzicht gekregen hoe de Venlose tarieven sport zich verhouden tot de landelijke en regionale tarieven.

Venlo.fit Sportvisie

- De sportvisie en accommodatievisie sport zijn in 2018 samen met partners en sportverenigingen ontwikkeld en worden in het voorjaar van 2019 ter besluitvorming voorgelegd. Deze visies geven een goed beeld waar we staan en wat we samen met partners en sportverenigingen willen bereiken in de toekomst.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Sportontwikkeling

In 2018 hebben we de volgende activiteiten uitgevoerd om het behaalde resultaat te bereiken:

Ondersteuning basisonderwijs:

- We hebben 84 groepsleerkrachten in het basisonderwijs ondersteund bij het geven van bewegingsonderwijs.
- We hebben 28 groepsleerkrachten in het basisonderwijs begeleid bij het verzorgen en ondersteunen van motorisch remedial teaching en weerbaarheidstrainingen.
- We hebben 850 leerlingen motorisch in beeld gebracht.
- We hebben 9 schoolpleinen van basisscholen beweegvriendelijk gemaakt.

Ondersteuning voortgezet onderwijs:

- We hebben het belang van sport, gezondheid en preventieve zorg en ondersteuning onder de aandacht gebracht van leerlingen in het voortgezet onderwijs, onder andere door het organiseren van pauze-beweegactiviteiten en aandacht voor gezonde voeding.

Ondersteuning sportverenigingen:

- We hebben 8 ondersteuningstrajecten bij sportverenigingen uitgevoerd in het kader van de versterking van het pedagogisch klimaat.
- We hebben 12 individuele casussen (rondom kwetsbare jongeren) uitgevoerd bij sportverenigingen.
- We hebben 22 kaderleden geschoold en er hebben 70 mensen de themabijeenkomsten bezocht in 2018.

- We hebben gewerkt aan de acceptatie van de LHBTi doelgroep bij sportverenigingen.
- We hebben 21 sportverenigingen en stichtingen actief ondersteund bij diverse bestuurlijke ondersteuningsvraagstukken.
- We hebben gewerkt aan het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij verenigingen i.s.m. interne beleidsterreinen en zedenpolitie.
- We hebben gewerkt aan de verbinding tussen verenigingen en buurtteams. Hiervoor zijn samenwerkingsverbanden opgestart in Hout-Blerick, Tegelen en Vastenavondkamp waarbij bewonersondersteuners bij casussen worden betrokken.

Participatie door bewegen:

- We zijn gestart om jonge mensen met een beperking (WAJONG-ers), middels sport en bewegen, te laten participeren in de maatschappij. 14 jongeren hebben deelgenomen aan het traject 'team 12'.
- We hebben via verschillende evenementen en activiteiten 400 mensen met een beperking laten deelnemen aan hardloop/wandel/fietsevenementen zowel lokaal, regionaal als landelijk.
- We hebben voor de doelgroep speciaal onderwijs 82 regionale sportstimuleringsclinics georganiseerd waaraan 1724 leerlingen hebben deelgenomen.
- We hebben 250 inactieve mensen met een beperking vanuit zorgpartners in beweging gebracht.

Gezondheid door sport en bewegen:

- De JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) aanpak is in 2018 geïntensiveerd en tevens voor minimaal 3 jaar verlengd. In programma 4 Zorg en Welzijn zijn de resultaten over JOGG beschreven.
- We hebben in 2018 23 kinderen deel laten nemen aan SHAPE.
- In 2018 hebben 10 primair onderwijs scholen, 6 voortgezet (speciaal) onderwijsscholen en 3 MBO scholen het vignet gezonde School gekregen. Hiervan hebben in totaal 7 scholen specifiek het themacertificaat Sport en Bewegen gekregen.
- We hebben 2 fit- en gezondheidstesten georganiseerd. In Venlo-Oost hebben 125 deelnemers de test afgenomen en in Venlo-Noord hebben 60 deelnemers de test afgenomen.
- We hebben 61 kwetsbare ouderen doorverwezen middels de Beweegpas. Hiervan zijn 42 ouderen structureel blijven bewegen.

Subsidie en tarieven:

- De besluitvorming voor de nieuwe subsidie-opzet (sociaal domein breed) is niet uitgevoerd en uitgesteld naar het voorjaar van 2019.

- Het onderzoek naar een nieuwe tarievenstructuur heeft niet plaatsgevonden, maar er zijn wel de nodige voorbereidingen getroffen zoals een analyse van de Venlose tarieven in vergelijking met landelijke en regionale tarieven sport. De besluitvorming voor een nieuwe tarievenstructuur is uitgesteld tot het voorjaar van 2019 (besluitvorming Kadernota). Hierbij wordt rekening gehouden met het nieuwe subsidiebeleid.

Venlo.fit Sportvisie

- We hebben in 2018 de nieuwe sportvisie ontwikkeld in samenwerking met diverse interne en externe partners.
- We hebben in 2018 een nieuwe accommodatie sport opgesteld in samenwerking met de Venlose sportverenigingen.

Wat heeft het gekost?

Sportontwikkeling

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	270	281	104%	11
Lasten	1.620	1.479	91%	141
Saldo baten en lasten	-1.350	-1.198	89%	151
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Sportontwikkeling	-1.350	-1.198	89%	151

Meer baten € 194.000

Door met name meer interne opdrachten zijn er € 194.000 meer baten. Dit fluctueert per jaar en is incidenteel.

Sportvoorzieningen

Wat hebben wij bereikt?

In 2018 hebben wij de volgende resultaten bereikt:

Bewegingsonderwijs basis- en speciaal onderwijs:

- Wij hebben alle basis en speciaal onderwijs scholen gefaciliteerd in voorzieningen voor het geven van bewegingsonderwijs.

Bezettingsgraden binnen- en buitensport:

- De bezettingsgraad van de buitensportaccommodaties (voetbal) in 2018 is ten opzichte van 2017 gelijk gebleven (wedstrijdvelden voetbal voor 71% gebruikt en de trainingsvelden voor 88%). De bezettingsgraad 2018 binnensport zit op gelijk niveau als in 2017 en ligt hoger dan in referentiegemeenten, maar lager dan in 2016. Bij berekening is rekening gehouden met beschikbaarheid van alle accommodaties volgens de gestandaardiseerde landelijke norm (40 weken per jaar, 7 dagen in de week en 14 uur per dag).

Zwembad:

- In 2018 is een breed onderzoek gestart om te onderzoeken op welke wijze een zwembad voor Venlo behouden dan wel gerealiseerd kan worden. De uitkomsten van het brede onderzoek worden vóór behandeling van de kadernota 2020 aan u voorgelegd.

Sport in de openbare ruimte

- Het aandeel ongebonden en anders gebonden sporters is in Venlo hoger dan regionaal en landelijk. Veelal wordt hiertoe de openbare ruimte gebruikt. Op enkele van deze plaatsen zijn het afgelopen jaar met gemeentelijke subsidies (blok)speel-, sport- en beweegplekken ontwikkeld.
- In 2018 is in overleg met schoolbesturen de mogelijkheid onderzocht om schoolpleinen van basisscholen die nog niet openbaar toegankelijk zijn open te stellen ten behoeve van openbare activiteiten. Hierbij is ook aandacht geschonken aan mogelijke overlast.

Sportinvesteringen

- Met de drie hockeyverenigingen hebben gesprekken plaatsgehad voor een fusie op termijn (seizoen 2020-2021). Als zoeklocatie voor een gezamenlijke accommodatie is sportpark Vrijenbroek aangewezen. De realisatie van de topaagvervangingen van twee velden op dit sportpark is te zien als fase 0 van het project om tot een hockeyfusie te komen op één locatie. Voor invulling van fase 1 (aanleg van twee nieuwe hockeyvelden op sportpark Vrijenbroek) wordt een voorstel voorbereid dat bij bespreking van de kadernota 2020 wordt meegenomen.

- De nieuwe sportzaal is beschikbaar voor het bewegingsonderwijs van basisonderwijs en speciaal onderwijs. De accommodatie is volledig duurzaam gebouwd volgens de nieuwste maatstaven en is binnen het begrote bedrag gerealiseerd.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Sportexploitatie

In 2018 hebben we de volgende activiteiten uitgevoerd om het behaalde resultaat te bereiken:

Bewegingsonderwijs basis- en speciaal onderwijs:

- We faciliteren het bewegingsonderwijs van (speciaal) basisonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs (wettelijke verplichting). We exploiteren hiertoe gymzalen, sportzalen en sporthallen.
- We subsidiëren de onrendabele top van onderwijsvoorzieningen (ten behoeve van bewegingsonderwijs) die zijn gesitueerd in gemeenschapsaccommodaties en door stichtingen worden geëxploiteerd.

Bezettingsgraden binnen- en buitensport

- We hebben onderzocht wat de mogelijkheden zijn om voetbalvelden die 'overtollig' zijn op een andere wijze in te zetten. Dit heeft geleid tot een concept beleid buitensportaccommodaties dat in april 2019 als onderdeel van de nieuwe Sportvisie ter vaststelling voorligt bij de gemeenteraad.
- We komen in 2018 tot een gemiddelde bezettingsgraad van door de gemeente geëxploiteerde binnensportaccommodaties van 54% (gymzalen 42%, sportzalen 39% en sporthallen 64%).

Zwembad:

- Naar aanleiding van de tijdens de begrotingsbehandeling op 9 november 2018 ingediende motie zwembad is er een projectgroep aan de slag gegaan om te onderzoeken op welke wijze een zwembad voor Venlo behouden dan wel gerealiseerd kan worden.

Sport in de openbare ruimte :

- Bij (nieuwe) inrichting van de openbare ruimte heeft een integrale afweging plaats om burgers op een laagdrempelige en recreatieve manier te laten sporten, bewegen, spelen, recreëren en elkaar te ontmoeten. Een aantrekkelijke openbare ruimte is hiervoor een voorwaarde.
- Een openbaar toegankelijke schoolplein levert een bijdrage aan een attractieve openbare ruimte.

Sportinvesteringen:

- In 2018 is uitvoering gegeven aan de voorgenomen vervangingsinvesteringen van de hockeyvelden op de locatie Vrijenbroek (THC).
- Sportzaal Venlo Oud-Zuid (Pastoor Opheijstraat in Venlo Zuid) is in 2018 gerealiseerd en in gebruik genomen.

Wat heeft het gekost?

Sportvoorzieningen

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	2.860	2.863	100%	2
Lasten	5.950	7.379	124%	-1.429
Saldo baten en lasten	-3.089	-4.516	146%	-1.427
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Sportvoorzieningen	-3.089	-4.516	146%	-1.427

Minder baten € 292.000

Er zijn € 168.000 minder inkomsten op de binnensportaccommodaties vanwege nieuw tariefstelsel i.v.m. BTW. Dit leidt tot structureel minder inkomsten. Op de buitensportaccommodaties leidt dit tot € 124.000 minder inkomsten.

Meer lasten € 87.000

Minder gemeentelijk zwembadpersoneel heeft geleid tot hogere uitbestede kosten om het zwembad open te kunnen houden.

Kleinschalig cult initiatieven

Wat hebben wij bereikt?

In 2018 hebben wij de volgende resultaten bereikt:

Ondersteuning basisonderwijs

- Met Lokaal C geven we in de regio uitvoering aan *Cultuureducatie met kwaliteit*. Daarvoor zijn meer dan 100 basisscholen in regio in 2018 bezig geweest met beleidsvorming op het gebied van cultuureducatie. Leerkrachten weten kunst en cultuur op waarde te schatten én weten het te integreren in de dagelijkse lespraktijk.

Ondersteuning voortgezet- en beroepsonderwijs

- We hebben leerkrachten in opleiding getraind om cultuur als middel in te zetten in het onderwijs.
- We hebben bij leerlingen uit het voortgezet onderwijs bewustwording gecreëerd, door middel van cultuur, over de acceptatie van de LHBTi-doelgroep.

Participatie door cultuur

- Cultuurcoaches hebben het dialoog gevoerd met culturele- en sociaal-maatschappelijke partners om activiteiten te ontplooiën en hen te ondersteunen bij culturele vraagstukken.

Ondersteuning cultuurverenigingen

- We hebben een start gemaakt, samen met de verenigingsondersteuners van sportverenigingen, om culturele verenigingen te ondersteunen. Onder leiding van de cultuurcoaches hebben cultuurverenigingen de samenwerking met elkaar opgezocht om sterker te worden en van elkaar te leren.

Cultuur voor iedereen

- Een digitale culturele kaart ontwikkeld zodat iedereen cultuur in onze stad en gemeente weet te vinden. Begin 2019 zal de digitale culturele kaart als onderdeel van de sociale kaart Mijn Buurtje worden gelanceerd.
- In 2018 hebben 257 kinderen deelgenomen aan structurele cultuuractiviteiten gedurende één jaar middels een bijdrage uit het Jeugdfonds Cultuur Venlo.
- We hebben oudere Venlonaren (hernieuwd) kennis laten maken met actieve kunst- en cultuurbeoefening.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Kleinschalige culturele activiteiten

In 2018 hebben we de volgende activiteiten uitgevoerd om het behaalde resultaat te bereiken:

Ondersteuning basisonderwijs

- We hebben het project '30 dagen creatief' in 2018 voor de tweede keer uitgevoerd, waarbij leerlingen van basisscholen 30 dagen lang een kleine creatieve opdracht of uitdaging krijgen.
- In 2018 is er samengewerkt door cultuurmakers en basisscholen om cultuurprojecten op school tot stand te brengen.

Ondersteuning voortgezet- en beroepsonderwijs

- We hebben de culturele voorstelling 'Boys don't cry' (thema homoseksualiteit) georganiseerd voor leerlingen van de Middelbare scholen in Venlo.
- We hebben culturele projecten uitgevoerd die onder het programma *Cultuureducatie met Kwaliteit* vallen bij Gilde opleidingen. Zo leiden we de toekomstig leerkrachten op tot kundige beroepsleerkrachten die kunst als middel weten in te zetten in het onderwijs.

Participatie door cultuur

- In samenwerking met diverse sociaal-maatschappelijke en culturele partners in de wijk Vastenavondkamp is in 2018 een culturele activiteit georganiseerd, genaamd Turbo Talent. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een mini-documentaire.
- Poppodium Grenswerk en de cultuurcoaches van KCV organiseerden samen het huiskamerfestival Oost West waar optredende artiesten gekoppeld werden aan jonge talentvolle Venlonaren.
- Cultuurcoaches hebben een pilot ontwikkeld met twee huisartsenposten, waar geëxperimenteerd is met de inzet van cultuurparticipatie als medicijn.
- In samenwerking met de basisschool (welke school of welke wijk?) in de Blerickse wijk is een elektriciteitshuisje beschilderd en hebben workshops graffiti, sterrenkunde en thaiboksen plaatsgevonden.

Ondersteuning cultuurverenigingen

- In samenwerking met cultuuraanbieders hebben cultuurcoaches van het KCV in het kader van project Week 3 meer dan 70 culturele activiteiten uitgevoerd.
- In de maand juni, ook in 2018, is de afgelopen jaren voor cultuuraanbieders uitgegroeid tot dé maand waarin uitvoeringen en presentaties zijn.

- Aan de start van het seizoen 2018-2019 hebben de Venlose cultuurcoaches een gezamenlijke seizoenstart, in de vorm van een collectieve promotiecampagne, georganiseerd voor alle aanbieders van culturele activiteiten.
- We hebben cultuurverenigingen ondersteund om lidmaatschappen laagdrempelig te maken. Daarnaast heeft er ondersteuning plaatsgevonden om het netwerk van amateurverenigingen te versterken. Dit heeft o.a. geleid tot het ontstaan van het Groot Venloos Muziekverenigingen Overleg (GVMO) waarin alle muziekverenigingen (hafabra) en koren zijn vertegenwoordigd.

Cultuur voor iedereen

- In 2018 hebben we de culturele kaart vernieuwd en gedigitaliseerd.
- We hebben het Jeugdcultuurfonds Venlo gepromoot.
- We hebben projecten uitgevoerd speciaal gericht op de doelgroepen die we minder bereiken zoals dementerende ouderen en laaggeschoolden. We hebben o.a. het festival 'De Late Roeping' georganiseerd om oudere inwoners opnieuw kennis te laten maken met actieve kunst- en cultuur.

Wat heeft het gekost?

Kleinschalig culturele initiatieven

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	39	25	62%	-15
Lasten	1.073	1.090	102%	-17
Saldo baten en lasten	-1.034	-1.066	103%	-32
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Kleinschalig culturele initiatieven	-1.034	-1.066	103%	-32

Gezien de geringe omvang van de afwijking in de baten wordt verder geen toelichting gegeven.

Ontwikkeling Centrumstad

Programma o8: Ontwikkeling Centrumstad

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	8.277	7.824	95%	-453
Lasten	28.608	28.071	98%	536
Saldo baten en lasten	-20.331	-20.248	100%	83
Onttrekkingen aan reserves (baten)	10.831	10.696	99%	-136
Toevoegingen aan reserves (lasten)	2.142	2.142	100%	
Saldo verrekening met reserves	8.690	8.554	98%	-136
Totaal resultaat programma o8	-11.641	-11.694	100%	-53

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Grootstedelijke functies	-8.804	-8.881	101%	-78
Resultaat Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	-2.816	-2.790	99%	26
Resultaat Venlo studentenstad	-21	-22	104%	-1
Totaal resultaat programma o8	-11.641	-11.694	100%	-53

Grootstedelijke functies

Wat hebben wij bereikt?

De doelstelling van dit collegeproduct is: "We willen de (groot)stedelijke functies (detailhandel, horeca, leisure, cultuur, erfgoed) kwantitatief, maar vooral ook kwalitatief in hun samenhang versterken". Vanuit dit doel hebben wij in 2017 in drie resultaatgebieden het volgende bereikt c.q. bijgedragen.

1. **Grootstedelijke culturele voorzieningen**

De Stichting Cultureel Platform Venlo, waarin vijf grote culturele instellingen uitvoerders zijn van acties uit de Cultuurnota "Focus, Samenhang en Samenwerking", heeft een actieplan opgesteld om een cultuurimpuls te geven aan de wijken en aan Venlo.

In november heeft het college het definitieve besluit genomen over verzelfstandiging van Museum van Bommel van Dam met ingang van 1 januari 2019. De nieuwe organisatie is inmiddels operationeel en heeft zich gepresenteerd met een tentoonstelling met werk van Evert Thielen, samen met het Limburgs Museum.

Op verzoek van de raad is onderzoek gedaan naar de exploitatie van Poppodium Grenswerk. Daaruit bleek dat het podium goed draait voor wat betreft de programmering, publieksbereik en genereren van eigen inkomsten; een voorziening om trots op te zijn. Het externe onderzoek toont tevens aan dat binnen de begroting van Grenswerk geen ruimte voor het aanleggen van reserves, en aanbevolen wordt om het subsidiebedrag te verhogen.

2. **Detailhandels- en horecabeleid**

Blerick en Tegelen werken sinds 2016 nauw samen aan lokale, aantrekkelijke, compacte winkel- en verblijfsgebieden. Om de uitdagingen van de huidige tijd het hoofd te kunnen bieden, wordt samen met stakeholders gewerkt aan integrale uitvoeringsplannen waarbij wordt ingezet op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, het terugdringen van leegstand, optimalisatie van bereikbaarheid en parkeren en marketinginspanningen. Hierbij is aandacht voor quickwins en lange termijn inspanningen. Als startpunt is een heldere afbakening van het kernwinkelgebied gemaakt. Om tot een duurzame en effectieve samenwerking te komen zijn in beide stadsdeelcentra zogenoemde Taskforces opgericht waarin de verschillende stakeholders vertegenwoordigd zijn.

Het horecabeleid is aangevuld met een voorlopig concept terrassenbeleid.

Het project 'De Nieuwe Winkelstraat' is doorgezet in een concept en meer integraal uitvoeringsprogramma 'Binnenstad 2020+'.

Het leegstaand vastgoed is actief opgepakt met de VVE Vastgoed.

3. Branding, acquisitie en relatiebeheer en evenementen binnenstad

In 2018 zijn alle subsidies uitgekeerd conform meerjaren-afspraken en hebben alle beeldbepalende evenementen plaatsgevonden. Als onderdeel van de totale stadsprofilering hebben deze evenementen in samenwerking met VenloPartners diverse campagnes ontwikkeld om de bezoekers van evenementen te verleiden om ook de binnenstad te bezoeken.

In algemene zin wordt er constructief en pro-actief op individuele aanvragen geadviseerd, ondernemers worden waar mogelijk gefaciliteerd en partijen met elkaar verbonden.

De belangrijkste partners zijn VenloPartners, Taskforce Binnenstad, Venlostad.com, Ondernemersvereniging Maasboulevard, Koninklijke Horeca Nederland Groot Venlo, het Platform Cultuurinstellingen, en de organisatoren van beeldbepalende evenementen.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Waardering grootstedelijke functies (inwoners)	6,70		7,10	7,20	7,20	7,20

Gemiddeld rapportcijfer over vier afzonderlijk bevroegde aspecten van Venlo-centrum: als winkel-, cultuur-, uitgaans- en toeristengebied (jaarlijks, stadspeiling). In 2015 is al ruim boven de oorspronkelijke eindambitie van 2017 (6,5) gescoord, namelijk 6,7. Hierom, maar ook vanwege de beoogde investeringen in het centrum (campusontwikkeling), zijn de streefcijfers vanaf 2017 met 0,20 rapportpunt opgehoogd. Over 2016 is niet gemeten (geen stadspeiling).

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Bezoekersaantal grote culturele voorzieningen			120,00	130,00	130,00	130,00

Bezoekersaantallen Limburgs Museum, museum Van Bommel van Dam, De Koel (VV Venlo), en Zomerparkfeest (jaarlijks, indexcijfer). Basis: 2009 = 100. Streefcijfers 2017-2020 afhankelijk van (tempo) investeringen op basis van Campusontwikkeling, spoor 3.b. Faciliteiten, met name culturele instellingen. NB: daling streefcijfers 2017-2018: museum Van Bommel van Dam gesloten (deelnemers aan actieprogramma museum worden separaat gemonitored), vanaf 2019 weer ontvangst bezoekers waarbij de stichting voor het dan verzelfstandigde museum mikt op fors hogere aantallen. Voor 2016 is het aantal bezoekers van het Limburgs Museum fors lager uitgevallen dan geraamd: 47.153 t.o.v. 83.785. Dit verklaart de daling volledig, want de drie andere scoorden alle rondom hun geraamde bezoekersaantallen, Van Bommel van Dam en VV zelfs flink erboven. -- D.d. 15-2-2018 zijn nog niet alle vier samenstellende gegevens over 2017 binnen, wordt later toegevoegd.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

In dit collegeproduct gaat het relatief weinig om wettelijke verplichtingen c.q. 'regulier werk', en juist in hoge mate om het realiseren van het eigen beleid en het werken aan ambities. Dat gebeurt dan per definitie, en zelfs in toenemende mate, in intensieve samenwerkingsprocessen met partners en stakeholders, zowel overheden als private partijen.

In 2018 was de samenwerking met de provincie zeer intensief, enerzijds vanwege het werken aan centrum-projecten die middels convenant (2016) en subsidiebeschikking (2017) mede van provinciale middelen waren voorzien,

anderzijds (vanuit de rol van Venlo als centrumgemeente in Noord-limburg) binnen de regionale POL-uitwerkingen. In oktober 2018 is het bestuurlijk afsprakenkader met de provincie gesloten. De uitwerking daarvan zal in financiële zin zijn beslag krijgen in de Kadernota en begroting.

Ook het overleg met vastgoedpartijen in de binnenstad is sterk geïntensiveerd.

Aan de grote culturele instellingen en organisatoren van beeldbepalende evenementen zijn de gebruikelijke subsidies verstrekt. Met het Cultureel Platform Venlo is intensief gesproken over de hen toegewezen taken vanuit de Cultuurnota. Met KPN en Boelens de Gruyter zijn definitieve afspraken gemaakt over de aankoop van het postkantoor t.b.v. Museum Bommel van Dam.

Wat heeft het gekost?

Grootstedelijke functies

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	1.214	1.086	89%	-128
Lasten	10.018	9.968	99%	50
Saldo baten en lasten	-8.804	-8.881	101%	-78
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Grootstedelijke functies	-8.804	-8.881	101%	-78

Geen noemenswaardige afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Verbeteren ruimtel. kwaliteit

Wat hebben wij bereikt?

De doelstelling van dit collegeproduct is: "We willen de ruimtelijke kwaliteit, dat wil zeggen: de esthetische waarde, gebruikswaarde, en toekomstwaarde van gebouwen en gebieden, versterken door het anders gebruiken of realiseren van gebouwen (vastgoed), maar ook openbare ruimte en routes". Vanuit dit doel hebben wij in 2018 in drie resultaatgebieden het volgende bereikt c.q. bijgedragen.

1. Multifunctionele majeure projecten

Over de majeure projecten wordt uitvoerig gerapporteerd in de Rapportage (majeure) projecten, waarnaar wij hier verwijzen. De hoogtepunten worden hieronder wel kort vermeld.

Maaswaard

Overeenkomstig het raadsbesluit 2017-77 Herprogrammering Stedelijk Centrum is het ontwikkelrecht voor de deellocaties in Maaswaard opgezegd. Met de contractpartijen zijn in 2018 constructieve gesprekken gevoerd over afname van de deellocaties en realisatie van het programma. Besluitvorming hierover is gepland in maart en april 2019.

Q4

Het ontwerp voor de Lage Loswal is in 2018 doorontwikkeld en gereed gemaakt voor aanbesteding in kwartaal 1 2019.

Blok van Gendt (Q4) is in 2018 aanbesteed en gegund. Start bouw is in kwartaal 4 van 2019 gepland, oplevering in kwartaal 3 2020.

Voor de in juni 2018 vrijgekomen ontwikkellocatie Henschriksel (Q4) is de voorbereiding van de Right to Challenge aanbesteding gestart.

De gesprekken met de huurders en gebruikers van "Bastion Lichtenberg" (Q4) zijn gestart. Voor de totaalontwikkeling van dit blok is Woonwenz eind 2018 bij de gesprekken aangesloten.

Met Jongen Bouwontwikkeling b.v. zijn aanvullende afspraken gemaakt over de ontwikkeling van de locatie "Aan de Stadsmuur" (Q4). Het meest zuidelijke deel, voor Grenswerk, maakt geen deel uit van deze overeenkomst. Hier wordt de ontwikkeling van sociale huurappartementen onderzocht.

Fase 1 van de herinrichting van de Lage Loswal is voorbereid. De aanleg start voor de zomer van 2019.

Museumkwartier

Voor de verbouw Postkantoor (nieuwe huisvesting museum Van Bommel Van Dam) is de architect geselecteerd en de opdracht gegund.

Voor het project herinrichting openbare ruimte Keulsepoort is de projectopdracht vastgesteld, verdere voorbereiding en opstellen van het ontwerp volgt in 2019.

Kazernekwartier

Oktober 2018 is de Uitvoeringsovereenkomst met Fort van Venlo ontbonden. Hiermee is een einde gekomen aan het plan voor het Leisuredome en de Authentic Handmade & Foodmarket. Tevens komt hiermee de realisatie van de kabelbaan te vervallen. De gemeenteraad is eind 2018 geïnformeerd over een eerste aanzet voor nieuwe planontwikkeling. In 2019 zullen de nieuwe plannen voor de ontwikkeling van het KazerneKwartier voortvarend worden opgepakt.

Er vindt een afboeking plaats van circa 11 miljoen.

2. Instrumentarium openbare ruimte

Het instrumentarium is in concept gereed maar nog niet gereed voor besluitvorming, een actualisatie op basis van klimaatbestendigheid en duurzaamheid moet nog vorm krijgen, alsmede een vertaling naar de benodigde middelen.

3. Uitvoeringsagenda stedelijk centrum

Met de provincie is, evenals voorgaande jaren, intensief overlegd over uitvoering van prioritaire thema's en gebiedsimpulsen krachtens het convenant stedelijke ontwikkeling met zijn provinciale investeringsbijdrage (Q4, Kazerne, Museum van Bommel van Dam, en retail-innovatie).

De uitvoeringsagenda is feitelijk de optelsom van activiteiten binnen dit én andere collegeproducten in het raadsprogramma Ontwikkeling centrumstad, dus ook bijvoorbeeld het collegeproduct Venlo Studentenstad - wij verwijzen hier naar de teksten bij die collegeproducten.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Bekendheid met ontwikkelplannen centrum	22,40		50,00	55,00	60,00	60,00

Deze indicator geeft weer het % inwoners dat bekend is, volledig dan wel op hoofdlijnen, met alle vier de grote projecten (Q4, Maaswaard, Kazernekwartier en Museumkwartier) in de gemeente Venlo. De bekendheid per project: Kazernekwartier (2015 61%, 2017 60%) is licht gedaald; Q4 (2015 58%, 2017 56%) is licht gedaald; Museumkwartier (2015 33%, 2017 36%) is gestegen; Maaswaard (2015 35%, 2017 34%) is licht gedaald. Het is lastig de schommelingen te duiden. Het betreft de tweede meting en vooralsnog lijkt er geen aanleiding de streefcijfers voor 2019 en verder bij te stellen, mede vanwege de rond deze projecten in 2019 verwachte publiciteit (kabelbaan, museum van Bommel van Dam, Lage Loswal Q4). Bij de jaarrekening over 2019 zal de wenselijkheid van bijstelling opnieuw worden gezien.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Waardering ontwikkelplannen centrum	5,50		5,50	6,50	7,00	7,50

Gemiddeld rapportcijfer van de inwoners van Venlo over de projecten Q4, Maaswaard, Kazernekwartier, en Museumkwartier, voor zover zij daarmee althans bekend zijn (zie vorige indicator) (tweejaarlijks, stadspeiling). Het cijfer vertegenwoordigt 'zeer goed' = 10 tot zeer slecht = 0 na correctie voor 'weet niet, geen mening'. Waardering in rapportcijfer uitgedrukt per project per meetjaar: Maaswaard (2015 6,7, 2017 6,5) is licht gedaald; Museumkwartier (2015 6,1, 2017 6,1) is gelijk gebleven; Q4 (2015 6,9, 2017 5,7) is sterk gedaald; Kazernekwartier (2015 5,0, 2017 4,3) is sterk gedaald. De voor 2018 voorziene dalende waardering is reeds in 2017 'bereikt'. Omdat echter in 2018 en later voor met name Q4 (lage Loswal) en Museumkwartier concrete resultaten zijn gepland, is er vooralsnog geen aanleiding de streefcijfers voor 2019 en verder bij te stellen.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

In dit collegeproduct gaat het relatief weinig om wettelijke verplichtingen c.q. 'regulier werk', en juist in hoge mate om het realiseren van het eigen beleid en het werken aan ambities. Dat gebeurt dan per definitie, en zelfs in toenemende mate, in intensieve samenwerkingsprocessen met partners en stakeholders, zowel overheden als private partijen.

In 2018 was de samenwerking met de stakeholders in de majeure projecten als vanouds zeer intensief, enerzijds om de juiste voortgang in de planvorming en besluitvorming te bereiken (o.a. ontbinding Kazernekwartier), anderzijds om bestaande plannen te actualiseren c.q. te herprogrammeren en hierover nieuwe afspraken te maken (Q4 en Maaswaard).

NB: Binnen dit programma is vooral gewerkt 'in dienst van' de majeure projecten in het centrum. Overige gemeentebrede activiteiten die óók betrekking hebben op het centrum zijn verantwoord onder programma 9. Verkeer en bereikbaarheid (parkeren) en 10. Wonen en leefomgeving.

Wat heeft het gekost?

Verbeteren ruimtelijke kwaliteit

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Verschil
Baten	7.063	6.737	95%	-326
Lasten	18.569	18.082	97%	487
Saldo baten en lasten	-11.506	-11.344	99%	161
Onttrekkingen aan reserves (baten)	10.831	10.696	99%	-136
Toevoegingen aan reserves (lasten)	2.142	2.142	100%	
Saldo verrekening met reserves	8.690	8.554	98%	-136
Totaal resultaat collegeproduct: Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	-2.816	-2.790	99%	26

Er zijn budgettair neutrale afwijkingen (inclusief verrekening met reserves) met betrekking tot de grondexploitaties. De grondexploitaties zijn separaat toegelicht in bijlage II.

Venlo studentenstad

Wat hebben wij bereikt?

De doelstelling van dit collegeproduct is: "We willen over de volle breedte van wat voor een 'studentenstad' nodig is de aantrekkelijkheid van Venlo als vestigingsplaats voor onderwijsinstellingen en studenten vergroten". Vanuit dit doel hebben wij in 2018 in drie resultaatgebieden het volgende bereikt c.q. bijgedragen.

1. Huisvestingsvormen studenten binnenstad

In de eerste helft van 2018 zijn aan de Heutzstraat 13 zelfstandige studentenstudio's opgeleverd. In augustus 2018 is op verzoek van Fontys en de UM huisvesting voor de nieuwe instroom studenten gerealiseerd in gebouw C op het kazerneterrein op basis van anti-kraak bij leegstandsbeheerder Camelot. Bij aanvang van het collegejaar zijn hiermee ongeveer 30 internationale studenten gehuisvest in onzelfstandige eenheden. In de eerste helft van 2019 zal een herijking plaatsvinden van de notitie Op kamers in Venlo uit 2014. Ambitiecijfers van destijds zullen in een hedendaags perspectief geplaatst worden door ze te vergelijken met de realisatiecijfers over deze periode. Doel is om hiermee te komen tot een realistisch aantal jaarlijks toe te voegen studenteneenheden.

2. Onderwijshuisvesting

In 2018 is er voor de Universiteit Maastricht voor tijdelijke huisvesting gezorgd in het pand van museum van Bommel van Dam. Dit omdat het groeiende studentenaantal niet meer volledig gehuisvest kon worden in het pand van de UM op de Deken van Oppensingel. De bedoeling is dat de UM met de studenten medio 2019 naar het nieuwe pand Raad van Arbeid zullen verhuizen.

3. Studentenvoorzieningen

In samenwerking met Ondernemend Venlo en Venlopartners is een studentenportal ontwikkeld voor stages en traineeships voor studenten bij de Venlose bedrijven. Hierdoor kunnen studenten snel aan vacatures gekoppeld worden. Daarnaast heeft Checkpoint haar fysieke studenteninformatiepunt verder ontwikkeld. Zo bieden zij vanaf 2018 Venlo Studentensport aan en zijn ze nauw betrokken geweest bij de Venlo Introduction Day. Zijn er vele activiteiten georganiseerd i.k.v. studentenleven en is er een gezamenlijke ontmoetingsplaats voor Studenten gerealiseerd. Een van de kerntaken was verder het beheren en onderhouden van de app en website om via het digitale kanaal studenten op een laagdrempelige manier te informeren.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aantal studentenwoningen	615,00		500,00	600,00	700,00	750,00

Aantal huisvestingseenheden voor studenten (absoluut, jaarlijks). In de analyse wordt dat gelinked aan het totale aantal studenten. Alle waarden gebaseerd op de notitie Studentenhuisvesting Venlo, bekende bouwplannen, en opgaven van de onderwijsinstellingen. Streefwaarden en met name snelheid van realisatie zijn mede afhankelijk van (tempo) investeringen op basis van Campusontwikkeling, spoor3.b. Faciliteiten, met name voor Q4. 2017 is lager dan begroot door een feitelijk lager aantal studenten dan geraamd en wijzigingen in de studiefinanciering; wel is dat jaar de LEBE City Campus opgeleverd. De streefcijfers vanaf 2018 zijn ten opzichte van eerdere waarden nu fors naar beneden bijgesteld, gebaseerd op opgaven van de onderwijsinstellingen zelf. Overigens zijn kleine initiatieven van kamerbewoning tot en met vier personen (geen procedure nodig) niet in beeld; ook is nog niet bekend wat het beleid van Fontys om Duitse studenten in Venlo te laten wonen heeft opgeleverd. --.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Waardering Venlo als studentenstad (studenten)

Tevredenheid van de in Venlo actieve studenten (jaarlijks). Is nieuwe indicator, monitor moet nog ontwikkeld worden, nulmeting moet nog plaats vinden. Afhankelijk daarvan én van (tempo) investeringen in Campusontwikkeling, spoor3.b Faciliteiten, kunnen pas streefcijfers worden ingevoerd.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

In dit collegeproduct gaat het relatief weinig om wettelijke verplichtingen c.q. 'regulier werk', en juist in hoge mate om het realiseren van het eigen beleid en het werken aan ambities. Dat gebeurt dan per definitie, en zelfs in toenemende mate, in intensieve samenwerkingsprocessen met partners en stakeholders, zowel overheden als private partijen.

We hebben in 2018 de volgende activiteiten uitgevoerd.

- Onderbrengen van het pand Raad van Arbeid bij de Campus Greenport Vastgoed BV, waarvan gemeente Venlo en de provincie aandeelhouder zijn. Met de Campus, provincie en de Universiteit Maastricht zijn wij over de voortgang van de toekomstige onderwijshuisvesting voor de UM in het Raad van Arbeid- gebouw in gesprek.
- Voor inzicht in het aanbod aan studentenhuisvesting zijn pandeigenaren actief benaderd voor een antwoord op de vraag of de informatie die zij hebben aangeleverd ook klopt en actueel is.
- We hebben diverse gesprekken gevoerd met initiatiefnemers voor studentenhuisvesting. Hierbij ging het zowel over gemeentelijk als particulier vastgoed.
- Met Fontys en HAS zijn vanuit relatiebeheer periodieke gesprekken gevoerd om hun (doorgroei)wensen waar nodig en mogelijk te faciliteren.

Wat heeft het gekost?

Venlo studentenstad

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten				
Lasten	21	22	104%	-1
Saldo baten en lasten	-21	-22	104%	-1
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Venlo studentenstad	-21	-22	104%	-1

Geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Verkeer en Bereikbaarheid

Programma 09: Verkeer en Bereikbaarheid

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	37.490	37.224	99%	-265
Lasten	28.084	28.038	100%	45
Saldo baten en lasten	9.406	9.186	98%	-220
Onttrekkingen aan reserves (baten)	327	229	70%	-98
Toevoegingen aan reserves (lasten)	9.237	9.311	101%	-74
Saldo verrekening met reserves	-8.910	-9.082	102%	-172
Totaal resultaat programma 09	496	104	21%	-392

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Bereikbare en verkeersveilige stad en regio	-408	-473	116%	-65
Resultaat Parkeervoorzieningen	904	577	64%	-327
Totaal resultaat programma 09	496	104	21%	-392

Bereikb/verkeersveil stad/reg.

Wat hebben wij bereikt?

Evenals voorafgaande jaren stond het bevorderen van de veiligheid en (multimodale) bereikbaarheid van regio en stad in 2017 hoog op de bestuurlijke en ambtelijke agenda en in de belangstelling van share- en stakeholders en de media.

Voor dit collegeproduct geldt dat de ontwikkelingen in 2018 grotendeels conform planning zijn verlopen. Grote afwijkingen in positieve of negatieve zin zijn er niet opgetreden.

Vanuit verschillende rollen hebben wij in 2018 een bijdrage geleverd aan de volgende resultaten:

- Eind januari is de mobiliteitsvisie 'Trendsportal, Slimme mobiliteit voor morgen' vastgesteld.
- Op 1 november is vanuit Trendsportal gestart met het project duurzaam deelvervoer Noord-Limburg (Mobie). Vanaf dat moment rijden er acht elektrische BMWi3's en zestien deelfietsen rond in Noord-Limburg. Eén elektrische auto en twee deelfietsen worden in eerste instantie gebruikt door de medewerkers van de gemeente Venlo. De ambitie is om dit project op te schalen en in 2020 alle zakelijke kilometers van de 8 regio gemeenten op een duurzame wijze uit te voeren.
- Medio november vond de formele start plaats van de aanleg van de nieuwe spoor aansluiting voor Railterminal Greenport Venlo op Tradeport Noord.
- Eveneens in november is in kader van het MIRT-programma Goederencorridors is een voorstel voor uitbreiding van de Truckparkingfaciliteiten James Cookweg in Venlo opgenomen in een gecombineerde subsidieaanvraag voor vier trucparkings van het ministerie van I&W voor een Europese CEF-TEN-T subsidie. Besluit valt in 2019.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Tellingen hoofdwegen (o.a. Maasbruggen)

Verhouding tussen totaal aantal maaskruisend verkeer en verkeer op hoofdtoegangswegen. Bron: RWS en eigen tellingen. Voor 2016 en 2017 zijn nog geen gegevens beschikbaar. In 2015 bedroeg de verhouding 2,2. De ambitie is om verhoudingsgewijs niet meer verkeer door de stad te krijgen dus handhaving van de verhouding in 2015 (> 2,2). Voor de jaren 2016-2018 zijn geen gegevens beschikbaar.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
OV gebruik			11.200,00	11.400,00	11.600,00	11.800,00

Aantal in- en uitstappers treinstations Venlo, Blerick en Tegelen op een gemiddelde werkdag (bus gebruik geen gegevens beschikbaar). Gegevens voor 2014 betreft gegevens Veolia. over 2015-2016 zijn niet beschikbaar. Voor 2017 zijn alleen gegevens van NS voor Venlo en Blerick beschikbaar (5.609). Voor 2018 zijn nog geen gegevens beschikbaar.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Containeroverslag water			85.000,00	85.000,00	85.000,00	

Betreft uitsluitend wateroverslag (containers uitgedrukt in TUE;s) omdat er in het verleden nog geen betrouwbare registratie van spooroverslag bestonden. De groei van de containeroverslag bij de bargeterminal was de afgelopen jaren ondanks de economische crisis aanzienlijk hoger dan in de havenvisie geraamd. In 2015 werd de bestaande capaciteit van 85.000 TUE maximaal benut. In 2016 leidde technische problemen ertoe dat een klant van de bargeterminal voor haar containeroverslag is overgestapt naar een concurrerende terminal in Noord-Brabant. Hierdoor nam de containeroverslag af tot 78.000 TUE; desondanks 18.000 TUE meer dan in 2014. Cijfers over 2017 zijn nog niet beschikbaar, maar mogelijk zal door het incident bij de stuw in Grave ook in 2017 de capaciteit niet maximaal benut zijn geworden. Na realisatie van de uitbreiding van de bargeterminal zal de containeroverslag weer sterk toenemen. De huidige spoorterminal van TCT benut al enkele jaren haar maximale capaciteit vrijwel volledig (140.000/150.000 TUE); in 2017 is daarom een omgevingsvergunning aangevraagd voor een uitbreiding van de capaciteit tot 180.000 TUE. Bij de railterminal van Cabooter bedroeg de containeroverslag in 2015 60.000 TUE. Na realisatie van de Railterminal op TPN zal de containeroverslag sterk toenemen. Voor 2018 zijn nog geen gegevens beschikbaar.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

We hebben in 2018 onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Op regionaal niveau is intensief contact geweest met diverse stakeholders, waaronder andere regiogemeenten en SMART Logistics Centre Venlo (SMART LCV) in kader van Trendsportal en vanwege enkele lobby dossiers.
- Naast regionale samenwerking is in 2018 ook nadrukkelijk weer ingezet op bovenregionale samenwerking, waaronder met de provincie Gelderland (o.a. EGTC Rhine-Alpine) en de euregio rijin-maas-noord (o.a. BVWP).
- Veel tijd is besteed aan lobby activiteiten voor de verschillende infrastructurele dossiers.
- We waren intensief betrokken bij voorbereiding van het BO-Mirt en hebben deelgenomen aan diverse MIRT-onderzoeken en –verkenningen.

Wat heeft het gekost?

Bereikbare en verkeersveilige stad en regio

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	585	506	86%	-79
Lasten	994	905	91%	88
Saldo baten en lasten	-408	-399	98%	9
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)		74		-74
Saldo verrekening met reserves		-74		-74
Totaal resultaat collegeproduct: Bereikbare en verkeersveilige stad en regio	-408	-473	116%	-65

De gerealiseerde saldo van baten en lasten is nagenoeg conform het begrote saldo.
Zowel de gerealiseerde baten als lasten waren lager dan begroot.

Parkeervoorzieningen

Wat hebben wij bereikt?

Na enkele zeer roerige jaren, is het parkeerdossier in 2018 in rustiger water terecht gekomen. Rustiger, maar zeker geen stilstaand water, want ook in 2018 werd nog gediscussieerd over betaald parkeren, blauwe zones en de realisatie van nieuwe parkeerplaatsen en –garages.

Voor dit collegeproduct geldt dat de ontwikkelingen in 2018 grotendeels conform planning zijn verlopen. Grote afwijkingen in positieve of negatieve zin zijn er niet opgetreden.

Vanuit verschillende rollen hebben wij in 2018 een bijdrage geleverd aan de volgende resultaten:

- Per 1 januari is rond het centrum het gebied met betaald parkeren uitgebreid en zijn er blauwe zones ingesteld. Later in 2018 is de blauwe zone verder uitgebreid.
- Medio februari zijn de parkeergarages Nolensplein, Maaswaard en Roermondsepoort verkocht en overgedragen aan Q Park.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

We hebben in 2018 ons niet beperkt tot de reguliere jaarlijks terugkerende activiteiten, en activiteiten die hebben geleid tot bovenstaande resultaten, maar ook intern volop ingezet op het verbeteren van bedrijfsprocessen om zo de gastvrijheid van het parkeerproduct te verbeteren.

Wat heeft het gekost?

Parkeervoorzieningen

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	36.904	36.718	99%	-186
Lasten	27.090	27.133	100%	-43
Saldo baten en lasten	9.814	9.585	98%	-229
Onttrekkingen aan reserves (baten)	327	229	70%	-98
Toevoegingen aan reserves (lasten)	9.237	9.237	100%	
Saldo verrekening met reserves	-8.910	-9.008	101%	-98
Totaal resultaat collegeproduct: Parkeervoorzieningen	904	577	64%	-327

De opbrengsten van het straatparkeren zijn nagenoeg conform begroting. Dit ondanks de negatieve prognose bij de Finrap op basis van de resultaten van het eerste half jaar. Waarschijnlijk heeft dit ook een relatie met de handhavers die het laatste kwartaal zijn ingezet vanuit het team Toezicht en Handhaving.

Wonen en Leefomgeving

Programma 10: Wonen en Leefomgeving

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Verschil
Baten	17.015	9.787	58%	-7.227
Lasten	25.652	14.586	57%	11.066
Saldo baten en lasten	-8.637	-4.799	56%	3.839
Onttrekkingen aan reserves (baten)	2.713	1.487	55%	-1.227
Toevoegingen aan reserves (lasten)	2.350	2.271	97%	78
Saldo verrekening met reserves	364	-785	-216%	-1.148
Totaal resultaat programma 10	-8.274	-5.583	67%	2.690

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Verschil
Resultaat Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	-5.685	-3.071	54%	2.614
Resultaat Cultuurhistorische archeologische waarden	-315	-325	103%	-10
Resultaat Passend woningaanbod	-295	-255	86%	40
Resultaat Omgevingsskwaliteit	-1.978	-1.932	98%	46
Totaal resultaat programma 10	-8.274	-5.583	67%	2.690

Aantrekkel. woon- en leefomg.

Wat hebben wij bereikt?

De doelstelling van dit collegeproduct is: "We willen voor onze huidige en toekomstige inwoners een aantrekkelijke woon- en leefomgeving creëren". Vanuit dat doel hebben we in 2017 in vier resultaatgebieden het volgende bereikt c.q. bijgedragen.

1. Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Door het afhandelen van, toezicht houden op en handhaven van aanvragen en meldingen van omgevingsvergunningen is een bijdrage geleverd aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Met als resultaat een beter, veiliger, duurzamer en mooier Venlo. Een gedeelte van deze taken is uitgevoerd door de Regionale uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD) waarin Venlo participeert. Daarnaast zijn vergunningen verleend in het kader van de Wet Bodembescherming, zijn verzoeken om planschade behandeld, en zijn klachten en meldingen afgehandeld die betrekking hebben op de leefomgeving. Door het houden van toezicht zijn milieu- en bouwincidenten voorkomen.

Concreet zijn de volgende resultaten geboekt.

- Het Uitvoeringsprogramma vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken (UP 2018) is in 2018 niet formeel vastgesteld. Hetzelfde geldt voor het Jaarverslag VTH over 2017. Dit is gebeurd in nauw overleg met de provincie in haar rol als 'interbestuurlijk toezichthouder'. Overigens is het uitvoeringsprogramma zoals dat in het UP 2018 was opgesteld wel grotendeels uitgevoerd. Dat geldt ook voor de basistaken die zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). Er is minder bodem-, milieu- en bouwtoezicht uitgeoefend vanwege capaciteitsproblemen waardoor een andere prioritering nodig was. Speerpunten bij het bouwtoezicht waren constructieve en brandveiligheid. Het uitgevoerde milieutoezicht is gebaseerd op een risicoanalyse. In 2018 is extra aandacht besteed aan de zuiveringsplicht van afvalwater bij glastuinbouwbedrijven.
- Er zijn 503 omgevingsvergunningen verleend en ruim 600 meldingen / ontheffingen zijn afgehandeld. Vanaf 1 juli was er een significatie toename van het aantal ingediende en verleende bouwvergunningen (onder meer door de woningbouw op Stalberg en enkele wijken in Arcen en Velden) met als gevolg € 1 miljoen extra legesopbrengsten.
- 3 % van de vergunningen is van rechtswege ontstaan en de gemiddelde afhandelingstermijn van een omgevingsvergunningaanvraag bedroeg 65 dagen (incl. verlenging). Dit betekent dat 97 % van de aangevraagde vergunningen binnen de daarvoor gestelde normen is afgehandeld.

- In het kader van het project herinrichting woonwagencentrales is op zeven locaties gestart met het opheffen van illegale situaties door handhaving, het herinrichten van de locatie en het legaliseren van de nieuwe situatie. Er zijn t.b.v. dit project 7 reguliere en 3 uitgebreide omgevingsvergunningen verleend.
- Het project kamerverhuur is voortgezet om de vanuit 2016 resterende illegale kamerverhuur. Op 31 december 2018 was sprake van 71 adressen met vermoedelijk illegale kamerverhuur t.o.v. 142 in mei 2016. In het kader van dit project zijn 7 concept aanvragen afgehandeld, 6 reguliere omgevingsvergunningen verleend en 1 aanvraag geweigerd.
- Gezamenlijk met de Provincie Limburg, beide regionale uitvoeringsdiensten, de veiligheidsregio's en 22 gemeenten is een gemeenschappelijke informatievoorziening voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving aangeschaft. Ook het beheer wordt gezamenlijk uitgevoerd. Hierdoor kunnen we informatie onderling makkelijker delen, efficiënter met elkaar samenwerken en burgers en bedrijven sneller en beter helpen.

2. Planinstrumentarium

Op 1 januari 2021 zal de nieuwe Omgevingswet in werking treden. Vooruitlopend daarop wordt al jaren gewerkt aan een pilot voor het maken van een gebiedsdekkend Omgevingsplan (ter vervanging van alle huidige bestemmingsplannen). De door de gemeenteraad in 2016 vastgestelde uitgangspunten en richtinggevend kader zijn in 2018 verder uitgewerkt: in december is een aangepaste concept Omgevingsplan voor het deelgebied Tegelen (woon- en centrumgebied) opgeleverd.

Deze pilot is onderdeel van de organisatiebrede aanpak van de implementatie van de Omgevingswet zelf, zowel voor de 'harde' aspecten (systemen, ICT) als de 'zachte' (cultuurverandering in de organisatie). De projectopdracht op basis van de vijf thema's die ook landelijk worden gebruikt, is pas in juni vastgesteld omdat de bemensing van het projectteam langer heeft geduurd dan voorzien. Naar aanleiding hiervan is een deel van het budget doorgeschoven naar 2019. In november is, met een werkconferentie met partners en stakeholders, een start gemaakt om de beoogde ketensamenwerking een impuls te geven.

Ook is gewerkt aan reguliere bestemmingsplannen, die immers tot de Omgevingswet van kracht is, nog steeds het bepalende planologisch-juridische kader voor ruimtelijke functies en initiatieven vormen.

3. Groen-, natuur-, landschaps- en watersystemen

In regionaal verband is gewerkt aan de zogenaamde Delta-opgave waarbij onderscheid wordt gemaakt in hoogwaterbescherming en klimaatadaptatie. De regie bij deze opgaven ligt bij provincie, waterschap en rijkswaterstaat, maar vergde stevige inzet van eigen ambtelijke capaciteit.

Het waterschap is in 2018 actief aan de slag gegaan met de planvorming voor het verbeteren van de hoogwaterbescherming op een zestal plekken in Venlo (Blerick-Groot Boller, Arcen, Hout-Blerick (-Baarlo), Belfeld, Steyl-Maashoek en Venlo-Velden). Gezien de ruimtelijke impact van de opgave is vanuit Venlo capaciteit geleverd om ruimtelijke kwaliteit te realiseren en daarmee draagvlak te creëren. Voor de hoogwateropgave op de wat langere termijn hebben de Noord-Limburgse gemeenten met ondersteuning van de provincie een regiocoördinator aangesteld om te komen tot een integrale aanpak waarbij nadrukkelijk naar meerwaarde voor de omgeving (qua gebruik en qua beleving) wordt gezocht.

Bij klimaatadaptatie gaat om maatregelen om wateroverlast, droogte, hittestress en afname waterkwaliteit te voorkomen dan wel de effecten daarvan aan te pakken. Eind 2018 is de door het Waterpanel Noord (alle Noord- en Midden-Limburgse gemeenten, Waterschap Limburg, Waterleidingmaatschappij Limburg) geïnitieerde 'klimaatstresstest' opgeleverd. De (online) klimaatatlas geeft een eerste globaal inzicht in de gevolgen van klimaatontwikkeling in onze regio en brengt de effecten van klimaatverandering in kaart en laat zien waar er knelpunten en kwetsbaarheden zijn

Klimaatadaptatie maakt ook deel uit van de beleidsnota 'Groen/Blauw' als uitwerking van de Ruimtelijke Structuurvisie. In 2018 zijn voor drie thema's uit deze nota (Venlo klimaatbestendig; investeren in stedelijk groen en water; ecologisch groen- en waterbeheer) scenario-berekeningen uitgevoerd om in 2019 voor te leggen aan de raad.

In 2018 is veel aandacht besteed aan het creëren van draagvlak bij de omgeving en belanghebbenden voor de uitbreiding van nationaal park 'De Maasduinen' en is opnieuw een verzoek daartoe bij provincie ingediend.

4. Milieu en duurzaamheid

In 2018 is met de partners verder invulling gegeven aan de taskforce Duurzaam Wonen Venlo met als doel 'duurzaamheid/c2c' integraal mee te nemen in geplande werkzaamheden. Het gedachtegoed van C2C wordt niet alleen in eigen huis op alle fronten ingezet om Venlo als koploper blijvend op de kaart te zetten, maar onder het motto 'Circular and beyond' ook breder weggezet bij onderwijsinstellingen en bedrijven

In december hebben alle acht gemeenteraden in Noord-Limburg de Regionale Visie Energie (uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan) vastgesteld. Daarmee is de basis gelegd voor de Regionale Energie Strategie die in 2019 wordt ontwikkeld (samen met Midden-Limburg) als uitwerking van het Klimaatakkoord.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Waardering leefomgeving			4,70	4,80	4,80	5,00

Gemiddelde score in acht waarderingssklassen (8-schaal) over vier aspecten: woonomgeving, basisvoorzieningen, en plusvoorzieningen (jaarlijks, bureau Louter: enquetes inwoners). Streefwaarden: verwachting dat wijkgericht werken tot meer tevredenheid leidt. -- De cijfers over 2017 zullen pas in mei 2018 (: rapportage bureau Louter) bekend zijn.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Tevredenheid omgevingskwaliteit	5,60		5,90	6,00	6,00	6,00

Gemiddeld rapportcijfer over de aspecten 'schoon en groen', 'onderhoud wegen/paden' en 'speelvoorzieningen' (tweejaarlijks, stadspeling). Streefwaarden: aanname dat wijkgericht werken tot meer tevredenheid leidt, echter ook effect versoberingen onderhoud openbare ruimte ingeschat. De over 2017 ten opzichte van het streefcijfer gemeten lagere tevredenheid geeft nog geen aanleiding de streefcijfers bij te stellen, maar dit zal bij cijfers over 2018 mogelijk opnieuw bezien moeten worden.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Veel werkzaamheden die hebben geleid tot de boven vermelde resultaten komen uit 'regulier werk', vaak vanuit wettelijke verplichtingen. Dit geldt met name voor de thema's vergunningverlening/toezicht/handhaving en planinstrumentarium.

Bij andere thema's is vaker sprake van beleidsvorming dan wel het werken aan ambities, en dat gebeurt dan per definitie, en zelfs in toenemende mate, in intensieve samenwerkingsprocessen met partners en stakeholders, zowel overheden als private partijen. Voorbeelden hiervan:

Groen-, natuur-, landschaps- en watersystemen:

- deelname aan overleg omtrent Nationaal Park 'De Maasduinen' en het Grenspark Maas-Schwalm-Nette;
- deelname aan het Hoogwater Beschermingsprogramma en het Waterpanel Noord;
- samenwerking met andere overheden en partners (bijvoorbeeld terrein beherende instanties, LLTB, gezondheidszorg, onderwijsinstellingen) voor wat betreft beleidsvorming en uitvoeringsprojecten.

Milieu / duurzaamheid:

- deelname aan het bedrijfennetwerk 'Energiedaal Venlo';
- deelname aan de Regionale Energie Alliantie (doel: energiebesparing binnen bestaande particuliere woningvoorraad);
- deelname aan 'Duurzaam ondernemen door energiebewust ondernemen' (vanuit Innovatiehuis MKB Keyport, doel: energiebesparing bij ondernemers in het MKB te stimuleren).

De inspanningen ten behoeve van de verdere implementatie van het C2C-gedachtegoed zijn ook verantwoord in programma 6. Economie en toerisme.

(Meer) details inzake niet-majeure projecten zijn te vinden in de elders opgenomen 'Toelichting Grondexploitatiestatistieken'.

Wat heeft het gekost?

Aantrekkelijke woon- en leefomgeving

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Verschil
Baten	16.940	9.322	55%	-7.618
Lasten	23.112	11.798	51%	11.314
Saldo baten en lasten	-6.172	-2.476	40%	3.696
Onttrekkingen aan reserves (baten)	1.995	834	42%	-1.161
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.508	1.430	95%	78
Saldo verrekening met reserves	487	-595	-122%	-1.082
Totaal resultaat collegeproduct: Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	-5.685	-3.071	54%	2.614

Extra legesopbrengsten

Vanaf 1 juli was er een significante toename van het aantal ingediende en verleende bouwvergunningen in de categorie bouwkosten tussen € 100.000,- en € 1.000.000,- onder meer door de woningbouw op Stalberg en enkele wijken in Arcen en Velden. Dit leverde € 1 miljoen extra inkomsten op uit de leges omgevingsvergunningen.

Pilot omgevingsplan en Implementatie Omgevingswet

De implementatie van de omgevingswet en de pilot omgevingsplan hebben nog niet tot omvangrijke financiële verplichtingen gezorgd, aangezien het projectteam pas rond de zomer op sterkte was en er tot nu toe beperkt extern (betaalde) opdrachten zijn weggezet. Daarom is in overleg het budget voor een deel doorgeschoven naar 2019 (€ 4 ton).

Voor 2019 zijn wij voornemens om de pilot Omgevingsplan verder uit te rollen over het grondgebied van Venlo en dit te gaan aanbesteden. Dan is het zeer waarschijnlijk dat wel het volledige budget zal worden aangesproken. Afwijking is bij de FinRap reeds vermeld.

Bezuinigingsmaatregelen begroting 2018

Als gevolg van de bijstellingsmaatregelen in de Begroting 2018 is een bezuiniging gerealiseerd van € 4 ton.

Beëindiging project Meer Maas Meer Venlo

De beëindiging van het project Meer Maas Meer Venlo raakt programma 10 en 12. Het totaal aan uitgaven bedroeg € 1 miljoen. Het aandeel van de gemeente Venlo in deze kosten bedraagt 23% wat leidt tot een bijdrage van ruim € 2 ton. De landelijke regels voor overheadkosten heeft tot een negatieve correctie geleid van € 1,5 ton. Dit komt volledig voor rekening van de gemeente Venlo. Daarnaast vond ook een correctie plaatsgevonden van de gemaakte onderzoekskosten in 2017 (€ 1 ton). Ook deze kosten zijn voor rekening van de gemeente Venlo.

In totaal heeft de beëindiging € 5 ton gekost (een deel daarvan zit in dit programma, de rest in programma 12). In de FinRap was reeds een tekort van € 4 ton gemeld.

Cultuurhist.archeolog waarden

Wat hebben wij bereikt?

De doelstelling van dit collegeproduct is: "We willen de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving verhogen door behoud en benutting van erfgoed (cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten)". Vanuit dat doel hebben we in 2017 in drie resultaatgebieden het volgende bereikt c.q. bijgedragen.

1. **Erfgoedbeleid**

Één van de uitwerkingen van de erfgoednota 'Erfgoud' is de in 2018 tot stand gekomen schoorsteenstrategie op basis waarvan projecten in voor bereiding zijn genomen (bijvoorbeeld de schoorsteen van Wienberger).

De historische kwaliteit van de openbare ruimte is op een aantal plekken in de stad opgewaardeerd, omwille van het vergroten van de aantrekkelijkheid van de stad; het betreft het zichtbaar maken van de historische wasplaats bij de Engerbeek.

Een speciaal traject is 'Wonen boven winkels', waarbij het terugdringen van leegstand in het centrum wordt gecombineerd met het herbestemmen van erfgoed, al dan niet met gebruik van provinciale monumentensubsidies. Met behulp van een wervende brochure zijn in 2018 de voorbereidingen getroffen om een aantal panden aan de markt en de Parade aan te pakken.

2. **Herbestemming en restauratie erfgoed**

Met bijdragen van provincie en gemeente zijn de smederij Giesen in Tegelen en de boerderij Soomers in 't Ven gerestaureerd en is gestart met de majeure restauratie van het Trappistenklooster in Tegelen gebracht.

In samenspraak met de provincie is verder gewerkt aan restauratie en herbestemming van erfgoed omwille van het vergroten van de aantrekkelijkheid van de stad.

3. **Instrumentarium / regelgeving**

Er is een vervolg gegeven aan het erfgoed-informatiesysteem. In de zin van communicatie zijn filmpjes gemaakt over Venloos erfgoed onder de titel 'verborgen verleden'.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Zichtbaarheid (cultuur) historie in omgeving	74,20		78,00	78,00	78,00	78,00

Gemiddelde consensus (% 'geheel of grotendeels mee eens') over de stellingen 'Venlo is een stad met mooie gebouwen' en 'Venlo is een gemeente met veel monumenten' (tweejaarlijks, stadspeiling). Nieuwe indicator, voor 2015 het eerste gemeten. Streefwaarden vanaf 2018 mede op basis van betrokkenheid van de stad bij de in 2017 afgeronde nota Erfgoed. Over 2016 is niet gemeten (geen stadspeiling).

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Aantal cultuurhistorische en archeologische trajecten	5,00		5,00	5,00	5,00	5,00

Absolute aantal ingezette trajecten (jaarlijks, interne gegevens Ruimte en Economie). Nieuwe indicator. Streefwaarden op basis van ervaringsggegevens en het effect van implementatie van de Erfgoednota (2017).

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Er is actief gestuurd op restauratie en herbestemming van erfgoed met behulp van derde geldstromen. We hebben studies uitgevoerd naar (de haalbaarheid van) restauratie en herbestemming van erfgoed om projecten vlot te trekken. Er is geïnvesteerd in de bijzondere historische kwaliteit van de openbare ruimte (bijvoorbeeld de historische wasplaats Engerbeek in Tegelen) en we hebben financieel bijgedragen aan diverse private restauratieprojecten. We hebben ook actief bijgedragen aan ondersteuning van initiatieven van historische verenigingen om erfgoed meer op de kaart te zetten (zoals de herplaatsing van de travalje in de gerestaureerde smederij Giesen in Tegelen).

Er is historisch en archeologisch onderzoek en analyse uitgevoerd ten behoeve van majeure projecten (Kazernekwartier).

Wat heeft het gekost?

Cultuurhistorische archeologische waarden

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten				
Lasten	315	325	103%	-10
Saldo baten en lasten	-315	-325	103%	-10
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Cultuurhistorische archeologische waarden	-315	-325	103%	-10

Er zijn geen noemenswaardige afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Passend woningaanbod

Wat hebben wij bereikt?

De doelstelling van dit collegeproduct is: "We willen een gevarieerd en passend woningaanbod bieden aan huidige en toekomstige inwoners". Vanuit dat doel hebben we in 2017 in twee resultaatgebieden het volgende bereikt c.q. bijgedragen aan de inspanningen van met name de woningbouwcorporaties.

1. Dynamisch woningbouwprogramma

In december 2018 hebben alle colleges van de Noord-Limburgse gemeenten ingestemd met het plan van aanpak voor de herijking van regionale structuurvisie wonen.

De startersleningen zijn gecontinueerd, maar aan het einde van het jaar is de regeling tijdelijk gesloten omdat het budget voor 2018 op was. Inmiddels is de regeling weer opengesteld.

Voor wat betreft de huisvesting van bijzondere doelgroepen, is in 2018 veel aandacht uitgegaan naar de grote behoefte aan short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten. In regionaal verband is voor short-stay een nieuw beleidskader ontwikkeld dat in 2019 aan de raad wordt voorgelegd. Dit beleidskader is de eerste stap naar een integrale aanpak vanuit de ambitie om arbeidsmigranten te verleiden om zich definitief te vestigen in onze regio (regionale taskforce).

Verder was er in 2018 wederom veel discussie rond de gebiedsontwikkeling 't Ven-Oost met extra ambtelijk/bestuurlijk overleg tot gevolg. Niettemin zijn er ook een aantal grotere woningbouwprojecten opgeleverd: zoals 38 huur- en 10 koopwoningen aan de Kerkhofweg (Venlo-Zuid), 13 studentenstudio's aan de Heutzstraat (Venlo-Oost) en 12 levensloopbestendige huurappartementen aan de Schoolstraat (Velden).

2. Relatiebeheer woningbouwcorporaties

De samenwerking tussen gemeente en corporaties is voortgezet en verder geïntensiveerd. In 2018 is een stappenplan uitgewerkt om de samenwerking te verbeteren. Ook zijn de jaarlijks te maken prestatieafspraken met de corporaties vastgesteld.

Dit resultaatgebied kent een hoog procesmatig karakter. Het gaat vooral om een intensief continu ambtelijk en bestuurlijk (overleg-, afstemmings- en besluitvormings)proces, met daarnaast enkele directe 'producten'. Niet alleen met de corporaties, maar ook met zorgpartijen: in 2018 vastgestelde Afsprakenkader Beschermd Wonen / Beschermd Thuis is daar een voorbeeld van.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Ontwikkeling aantal woningen	46.691,00		47.000,00	47.250,00	47.400,00	47.550,00

Absolute aantal woningen ultimo peiljaar (jaarlijks, CBS / GEO). Realisatie 2015: december 2015. Streefcijfers op basis van indicator eerder raadsprogramma en bekende bouwplannen; inclusief studentenhuysvesting.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Veel werkzaamheden die hebben geleid tot de boven vermelde resultaten komen voort uit wettelijke verplichtingen, vanuit het rijk (Woningwet) dan wel provincie (Provinciaal Omgevingsplan Limburg). Met die verplichtingen als grondslag was veel van het werk gericht op zorgvuldige afstemming met betrokken partners, regionaal de provincie en de overige gemeenten in Noord-Limburg, lokaal de woningbouwcorporaties. Veel aandacht is besteed aan het opstellen van een nieuw beleidskader voor de huisvesting van short-stay arbeidsmigranten en de doorvertaling van het nieuwe rijksbeleid voor woonwagens.

Samen met de corporaties en zorgpartijen is het Afsprakenkader Beschermd wonen / Beschermd thuis opgesteld.

Wat heeft het gekost?

Passend woningaanbod

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten		6		6
Lasten	295	261	89%	34
Saldo baten en lasten	-295	-255	86%	40
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Passend woningaanbod	-295	-255	86%	40

Omgevingskwaliteit

Wat hebben wij bereikt?

De doelstelling van dit collegeproduct is: "We willen de kwaliteit van de leefomgeving in stand houden en waar mogelijk verbeteren". Vanuit dat doel hebben we in 2017 in vijf resultaatgebieden het volgende bereikt c.q. bijgedragen.

1. **Geluidkwaliteit**

De uitvoering van het geluidisolatieproject Kaldenkerkerweg in Tegelen (64 woningen) is eind 2018 gestart evenals het gevelisolatieproject in opdracht van Greenport Venlo (23 woningen). Oplevering van beide projecten is gepland in de 1^e helft van 2019.

In het kader van het MJPG (Meer Jaren Programma Geluidsanering Spoor) is in 2018 een stedenbouwkundige visie afgerond. Deze visie wordt in het 1^e kwartaal van 2019 aan het college van B&W voorgelegd om te voorkomen dat door de Rijksoverheid op 4 saneringslocaties in Venlo geluidschermen worden geplaatst waar dit niet wenselijk is.

Toetsing van en advisering over initiatieven en aanvragen op het aspect geluidkwaliteit behoorden tot het reguliere werk.

2. **Luchtkwaliteit**

In juni 2018 is een Europese subsidieaanvraag gehonoreerd voor het grensoverschrijdend project SHARE regio e-Carsharing/e-Bikesharing (de steden Venlo, Roermond, Mönchengladbach en Kreis Viersen doen hier aan mee).

Het doel is om in 2019 aan beide zijden van de grensregio in totaal 40 e-cars en 40 e-bikes in een deelsysteem in te zetten.

In de openbare ruimte is het aantal publieke laadpalen voor elektrische auto's verder uitgebreid op basis van de concessie met Nuon-Heijmans (uitvoering beleidsnota laadinfrastructuur). In mei 2018 ook de pilot gestart met de eerste 2 Streetplugs (ondergrondse laadvoorziening voor auto's). Venlo heeft hiermee een primeur behaald.

Tenslotte neemt de gemeente Venlo actief deel aan het proces SLA (Schone Lucht Akkoord). De rijksoverheid hoopt hiermee dat zo veel mogelijk gemeenten medio 2019 het SLA zullen ondertekenen en strengere luchtkwaliteitsnormen (WHO-norm) zullen naleven.

Toetsing van en advisering over initiatieven en aanvragen op het aspect luchtkwaliteit behoorden tot het reguliere werk.

3. **Bodemkwaliteit**

Als actie vanuit het in 2016 vastgestelde Meerjarenprogramma Bodem en Ondergrond is voor één locatie aangetoond dat er geen saneringsnoodzaak bestaat. Een andere locatie is gesaneerd. Beide locaties zijn daarmee afgevoerd van de spoedlijst.

Er zijn forse stappen gezet m.b.t het digitaal ontsluiten van bodeminformatie. Eind 2018 is de makelaarsmodule geïmplementeerd. Hiermee kan via internet het bodeminformatiesysteem van de gemeente Venlo worden geraadpleegd.

Alle 15 Noord en Midden Limburgse gemeenten werken aan één gezamenlijke bodemkwaliteitskaart. Hiermee wordt hergebruik binnen de regio aantrekkelijk.

Voor het realiseren van de cultuuromslag (van sectoraal naar integraal denken) is aansluiting gevonden bij het programma Circulaire Hoofdstad. Men ziet nu kansen die bodem kan bieden m.b.t. maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie en de energietransitie. Dit is een mijlpaal omdat bij bodem jarenlang alleen maar gedacht werd aan bedreigingen in verband met bodemverontreiniging en dure saneringskosten.

4. **Externe veiligheid**

Het afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen rondom het emplacement, opgesteld in 2016, is toegepast bij toetsing van plannen

Het Uitvoeringsprogramma Impuls Omgevingsveiligheid is in 2018 opgesteld én uitgevoerd in opdracht van de RUD. Hiertoe behoorde het organiseren van een regionaal team en uitvoeringsprogramma voor het beheer van de risicokaart. Voor het uniformeren van de beoordeling van risico's van provinciale wegen is een projectplan gemaakt, dat in 2019 wordt uitgevoerd.

Toetsing van en advisering over initiatieven en aanvragen met veiligheidsvragen en het beantwoorden van het zogenaamde groepsrisico behoorden tot het reguliere werk.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Tevredenheid fysieke woonomgeving

Deze indicator moet nog ontwikkeld worden op basis van de in 2018 vast te stellen Nota milieuaspecten (: bodem, geluid, lucht, externe veiligheid), waarna een nulmeting volgt. Pas daarna kunnen streefwaarden worden ingevuld.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Veel werkzaamheden die hebben geleid tot de boven vermelde resultaten komen uit 'regulier werk', vaak vanuit wettelijke verplichtingen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de toetsing en advisering van ruimtelijke initiatieven en aanvragen op de vier onderdelen van de omgevingskwaliteit.

Bij sommige thema's was ook sprake van beleidsvorming of –bijstelling of van uitvoering van projecten. Dat is per definitie, en zelfs in toenemende mate, gebeurd in intensieve samenwerkingsprocessen met partners en stakeholders, zowel overheden als private partijen. De RUD moet hier met name worden genoemd. Ook inzake nieuwe landelijke afspraken voor omgevingsveiligheid en geluid bij emplacementen is intensief overleg gevoerd (landelijke projectgroep).

Wat heeft het gekost?

Omgevingskwaliteit

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	75	459	613%	384
Lasten	1.929	2.202	114%	-272
Saldo baten en lasten	-1.855	-1.743	94%	112
Onttrekkingen aan reserves (baten)	718	652	91%	-66
Toevoegingen aan reserves (lasten)	842	842	100%	
Saldo verrekening met reserves	-123	-189	153%	-66
Totaal resultaat collegeproduct: Omgeving skwaliteit	-1.978	-1.932	98%	46

Beheer openbare ruimte

Programma 11: Beheer openbare ruimte

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	22.198	21.404	96%	-794
Lasten	39.845	37.812	95%	2.034
Saldo baten en lasten	-17.648	-16.408	93%	1.240
Onttrekkingen aan reserves (baten)	1.654	1.013	61%	-641
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	1.654	1.013	61%	-641
Totaal resultaat programma 11	-15.994	-15.395	96%	599

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Beheer en onderhoud openbare ruimte	-15.264	-14.642	96%	622
Resultaat Beheer en onderhoud gemeentelijk vastgoed	213	146	69%	-67
Resultaat Geo-informatie	-942	-899	95%	43
Totaal resultaat programma 11	-15.994	-15.395	96%	599

Beheer.onderh.openbare ruimte

Wat hebben wij bereikt?

Strategische doelen

Het instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving.

Tactische doelen

In de begroting 2018 - 2022 zijn onderstaande tactische doelstellingen en ambities opgenomen. Voor het programma "Beheer openbare ruimte" zijn dat:

- Het beheren en instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving.
- Het inwinnen, registreren en beschikbaar stellen van gegevens over de openbare ruimte.
- Het beheren en instandhouden van het gemeentelijk vastgoed voor een aantrekkelijke woonomgeving.

Beheer Openbare Ruimte

Met betrekking tot de doelen en ambities op strategische en tactische niveau zijn verschillende resultaten bereikt, waaronder:

1. Basistaken
  - Vanaf 2015 heeft een structurele bezuiniging van ruim € 0,5 miljoen plaats gevonden. Het heeft in 2018 niet geleid tot calamiteiten omdat wij veel hebben ondervangen door tijdige inspecties, keuzes en ad-hoc werk. Echter laten de inspecties een achteruitgang in kwaliteit zien betreffende de onderhoudstoestand van de wegen en civiele objecten.
  - De financiële positie van Venlo in 2018 was aanleiding om budgetten in de loop van het jaar te bevriezen en vacatures niet meer in te vullen. De werkdruk is hierdoor fors toegenomen en ook de kwaliteit van planmatig beheer en onderhoud heeft hier onder geleden.
  - Voor groen heeft de bezuiniging eveneens niet direct geleid tot calamiteiten, maar heeft dit wel een duidelijk gevolg voor de kwaliteit op de langere termijn. Veel groen vraagt om grootschalige renovaties om weer met het huidige beheer en onderhoud op het gewenste beeld te kunnen houden. Echter aan renovaties is in 2018 geen middelen besteed in verband met de bezuinigingen.
  - In 2018 is een stijging te zien van de aantal meldingen t.o.v. 2017. De meldingen zijn een indicator van de beleving en waardering van bewoners die zij geven aan de openbare ruimten. De stijging van de meldingen in 2018 heeft te maken meer klachten met betrekking tot bomen. Deze piek is met name te wijten aan de opstartproblemen van de aannemer van het Bomenbestek. In dit contract zit nl. ook de afhandeling van meldingen van burgers. Echter door een achterstand wegens het later ingaan van het contract is hierin onbedoeld een

achterstand ontstaan.. Het aantal meldingen blijft daardoor onverminderd hoog, wat met name te maken heeft met het algeheel achterstallig onderhoud aan de wegen, verharding, groen en bomen en riolering.

- De uitstroom, doorstroom en bereikbaarheid bij calamiteiten in de stad is verbeterd door het dynamisch verkeersmanagement wat in gebruik is genomen en door verkeersregelinstallaties te verwijderen en/of te vernieuwen. Hiermee leveren we een bijdrage aan de strategische doel van programma 9 Verkeer en bereikbaarheid: 'het realiseren van een verkeersveilige en bereikbare stad en regio'.
- Er is een aantal onderhoudscontracten opgesteld en aanbesteed om aan de strategische doel te voldoen van het programma. Er is nadrukkelijk aandacht geschonken aan efficiëntie, effectiviteit, innovatie, C2C doelstellingen, meldingenbeheer, SROI (Social Return On Investment) en milieueisen. Als tweede van Nederland is het onderhoudscontract bomen (bomenbestek), gebaseerd op resultaten, waarbij binnen 5 jaar de achterstand is weggenomen. Ook is het onderhoud van het openbaar groen, reiniging kolken en onkruidbeheersing op de verharding als een meerjarig integraal werkpakket aanbesteed (integraal bestek) Tot slot is eind 2017 is de AVOI (Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur) vastgesteld. Deze op 01-01-2018 van start gegaan en vervangt de oude overeenkomsten met betrekking tot nuts- en telecomwerkzaamheden (kabels en leidingen) in de openbare ruimte. De AVOI geeft uniformiteit, een eerlijkere verlegregeling en gelijkwaardigheid tussen de verschillende partijen. Door het niet invullen van vacatureruimte zijn de gestelde doelen (nog) niet gehaald.
- Overige bereikte punten volgens zijn conform de begroting. Zie hiervoor paragraaf 2.11.3 Wat hebben we ervoor gedaan.

2. Planvorming

- Het klimaat speelt steeds een grotere rol in de openbare ruimte. We merken dat het steeds harder en intensiever regent, maar ook de droogte en in het bijzonder de droge zomer van 2018 hebben gevolgen voor de openbare ruimte. De stad gemiddeld 5 graden warmer dan het buitengebied. De klimaatstresstestkaart laat zien dat hierin voor de gemeente Venlo nog vele knelpunten zitten. Een bescheiden project, zoals de aanpak 'groen voor grijs', waarbij verharding doelgericht wordt vervangen door openbaar groen, is daarbij slechts pas een kleine stap in de richting van een oplossing voor de toekomst.
- Al jaren ontwikkelt er een ziekte onder de kastanjabomen wat deze bomen onbetrouwbaar maakt. Er is een 1^e vervangingsplan voor zieke kastanjabomen is in 2018 in uitvoering gebracht. Echter op termijn zijn er meer maatregelen noodzakelijk om alle zieke bomen te vervangen en in de toekomst de veiligheid te borgen. Ook het project "Maasstraat Arcen" waarbij een plan is

gemaakt voor vervanging van de zieke kastanjabomen aan de Schans en de Maasstraat vraagt om aandacht. Zonder de benodigde middelen is pas uiterlijk in 2024 de mogelijkheid om deze bomen te vervangen.

- Voor het onderhouden van civiele elementen en wegen is een meerjarenplanning en vastgesteld. Dit om efficiëntie, duurzaamheid, innovatie, structuur en vermindering van de achterstallige onderhoud te behalen. Zodat op een veilige manier van het wegennet gebruikte kan worden.
- In 2017 is in samenwerking met o.a. de brandweer een plan opgesteld voor structureel onderhoud blusvoorzieningen waardoor meerjarig budget is toegekend. Het onderhoud aan de blusvoorzieningen was namelijk al jaren minimaal en de veiligheid kon niet worden gegarandeerd. Hiermee worden ook overschrijdingen en ad-hoc werkzaamheden weggenomen.
- De subsidieregeling ‘stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater’ is uitgevoerd.
- De proef ‘omgekeerd inzamelen’ is afgerond. Hoewel er goede resultaten in onze proef zijn behaald, levert de toepassing op grote schaal bij andere gemeentes minder gunstige resultaten op. Daarnaast zijn er belangrijke ontwikkelingen in de markt van de afvalverwerking en inzameling waardoor er in 2019 een heroverweging plaats vindt.

3. Buurt- en wijkgericht werken

- In 2018 is een vervolg gegeven aan het buurt- en wijkgericht werken. Het budget dat in 2018 was vrijgemaakt vanuit beheergeld is gebruikt voor een aantal projecten van burgers. Deze manier van werken draagt bij aan de betrokkenheid van onze inwoners bij de stad.
- Daarnaast is een belangrijke bijdrage geleverd aan de pilot buurtbudget Vastenavondkamp. De uitvoering van de door de wijkbewoners aangedragen en gehonoreerde projecten zal plaatsvinden in 2019.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Monitoring openbare ruimte	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00

Beoogd wordt een meting van de beeldkwaliteit van de openbare ruimte door medewerkers van gemeente en inwoners. De waardes geven uitdrukking geven aan de gemiddelde kwaliteit. De ontwikkeling van deze monitoring en indicator blijkt complex en is daardoor nog niet afgerond.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Het aantal meldingen wateroverlast in een jaar	327,00		300,00	300,00	300,00	300,00

Betreft een combinatie van het aantal meldingen over wateroverlast en verstopping van kolken (met wateroverlast tot gevolg). De hoeveelheid meldingen komen boven de begroting uit vanwege een langdurige natte periode. In 2017 was er minder spraken van incidenteel piekbuien zoals in 2016 het geval was.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Veroudering en slijtage (riool)stelsel			2,50	2,40	2,40	2,40

Index geeft een beeld van het tempo van het verouderings- en slijtage proces van riolen. De af- en toename van de waardes geeft respectievelijk een beeld van de af- en toename van veroudering en slijtage. In 2016 een incidenteel flink hogere index. De gekozen onderhoudsmethode had een optimale verhouding tussen kosten en levensduur, maar bleek wel een negatieve invloed te hebben op de index.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Hoeveelheid restafval, mate van hergebruik (kilogram restafval per inwoner per jaar)	151,00		110,00	90,00	70,00	70,00

Hoeveelheid restafval (kilogram restafval per inwoner per jaar). Basis hiervoor vormt het Materiaalbeleidsplan 2015 - 2020. Met de beoogde invoering van het project Omgekeerde afvalinzameling (OAI) in 2017 was voor 2017 een resultaat voorspeld volgens begroting. Het is niet gerealiseerd door de uitgestelde invoering.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Afvalscheiding door burgers	69,00		76,00	79,00	82,00	85,00

De mate waarin burgers hun afval scheiden wordt gekwantificeerd in procenten en is medebepalend voor de kosten van de afvalstoffenheffing. Basis hiervoor vormt het Materiaalbeleidsplan 2015 - 2020. De ontwikkeling in de invoering van het scheiden van afval gaat minder snel dan verwacht. Hierdoor is de realisatie van deze indicator in 2017 nagenoeg gebleven aan 2016 en lager dan begroot.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Service herbruikbare materialen (mate van tevredenheid burger)	69,00		70,00	70,00	70,00	70,00

Basis voor deze indicator vormt het Materiaalbeleidsplan 2015-2020. Beoogd wordt de inwoners jaarlijks uitdrukking (percentage) te laten geven aan de tevredenheid over de afvalinzameling. Er is in 2016 en in 2017 een proef onder 525 huishoudens in hoog- en laagbouw uitgevoerd waarbij vooral de service op herbruikbare materialen is getoetst. Gemiddeld was 70% tevreden en 30% had twijfels. Deze waardering wordt de komende jaren als referentie aangehouden voor deze indicator.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Beheer Openbare Ruimte

- We anticiperen op wettelijke veranderingen, maatschappelijke behoeftes en op technologische ontwikkelingen, waardoor we onze taken en werkzaamheden (bij) kunnen sturen, om efficiënt en effectief resultaten en doelstellingen te realiseren.
- De openbare ruimte hebben we schoon, heel en veilig gehouden door beheer en onderhoud. Ook hebben de openbare ruimte vernieuwd en uitgebreid en hebben we regie gehouden op de totale openbare ruimte, waaronder de kabels en leidingen en het milieustation.
- De teams Beheer Openbare Ruimte en Service Openbare Ruimte monitoren (zoals inventariseren en inspecteren) dagelijks de ontwikkelingen en veranderingen in de openbare ruimte. De medewerkers van de gemeente zijn belangrijke ogen en oren om deze ontwikkelingen en veranderingen waar te nemen. Zij hebben veelal op verzoek contact hebben met inwoners, bedrijven, bestuur, andere overheden en collega's en komen zo dicht bij de bewoners wat begrip over en weer geeft. Ook geeft het ons een betere gebiedskennis die meegenomen wordt in de uitvoeringsplannen.
- Deze integrale aanpak vindt plaats vanuit eigenaarschap, verantwoordelijkheid en vakmanschap. Hiermee streven we naar tenminste een constant rapportcijfer (stadspeiling) voor de beleving / waardering van de kwaliteit van de openbare ruimte en stimuleren we zelfwerkzaamheid bij inwoners.
- Ook in 2018 is door vele medewerkers adequaat invulling gegeven aan verschillende bereikbaarheidsdiensten, in het kader van calamiteiten in de openbare ruimte, weekendreiniging, gladheidsbestrijding en hoogwatermaatregelen.
- We hebben een bijdrage geleverd aan het realiseren van beleidsprogramma's, zoals de 'nota Groen en Water'. In 2018 is een bijdrage geleverd aan een kaart met de groene hoofdstructuur en zijn er voorzichtig stappen gezet in het vertalen van de "Richtgevende uitspraken" in concreet uitvoerbare maatregelen voor beheer en onderhoud.
- Vanuit de exploitatie GRP hebben we uitvoering gegeven aan de aan de gemeentelijke afval- hemel- en grondwatertaken volgens de doelstellingen in het GRP. Door de uitvoering van watertaken is het systeem naar de toekomst toe verbeterd, mede daardoor is op enkele locaties is de kans op wateroverlast verkleind en zijn emissies naar oppervlaktewater verlaagd. Daarnaast is er aangehaakt is op klimaatadaptatie volgens beleidsnota Groen en Water.
- We hebben een grote inventarisatie gedaan naar de huidige staat van de gemeentelijke bewegwijzering. Dit om meer zicht te hebben wat we hebben en de infrastructuur veilig te houden.

- Wij hebben projecten gerealiseerd in co-productie, participatie en zelfwerkzaamheid. Zo hebben we in het kader van buurt en wijkgericht werken een betere afstemming bereikt tussen intern betrokkenen, waardoor de wensen van burgers beter worden gekanaliseerd en makkelijker te vormen zijn tot projecten waarbij burgers en gemeenten samenwerken. Naast buurt- en wijkgericht werken hebben we ook onze eigen vervangingsbehoefte wat voortkomt uit inventarisaties of uit meldingen van bewoners. Vooral op het gebied van het openbaar groen, verkeerszaken en afvalinzameling zijn er tal locaties die vragen om een aanpak, maar door gebrek aan middelen nu niet zijn opgepakt.
- We zijn gestart met een 'vlekkenkaart' om digitaal inzichtelijk te krijgen waar interne maar ook externe projecten in afgestemd kunnen worden.

Wat heeft het gekost?

Beheer en onderhoud openbare ruimte

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	20.325	19.722	97%	-603
Lasten	37.243	35.378	95%	1.866
Saldo baten en lasten	-16.918	-15.655	93%	1.263
Onttrekkingen aan reserves (baten)	1.654	1.013	61%	-641
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves	1.654	1.013	61%	-641
Totaal resultaat collegeproduct: Beheer en onderhoud openbare ruimte	-15.264	-14.642	96%	622

Toelichting 2018

Beheer openbare ruimte

Saldo baten en lasten

Het saldo bevat de volgende opvallende verschillen ten opzichte van de begroting:

- Met betrekking tot het product Afval is een beperkt negatief resultaat behaald aan de inkomstenkant. De opbrengsten afvalstoffenheffing zijn onder andere vanwege enkele naheffingen die betrekking hebben op voorgaande jaren hoger uitgekomen. De opbrengsten uit de diverse afvalstromen zijn per saldo wat lager uitgevallen. Dit laatste heeft uiteenlopende redenen en is per afvalstroom verschillend. Te denken valt onder andere aan fluctuerende tonnages en marktprijzen.
- De uitgaven op afval hebben betrekking op de diverse afvalstromen. Er zijn zowel positieve als negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting, onder andere met betrekking tot GFT, grof huisvuil, papier, textiel, PMD en verbranden van restafval. Er wordt de laatste 2 jaar steeds minder GFT aangeboden door de huishoudens, daarom ook lagere kosten. In 2019 gaan we campagne voeren om meer GFT uit het restafval te halen. Er is de laatste jaren steeds meer Grof huisvuil aangeboden en de prijzen zijn flink gestegen. Er is een dalende tendens zichtbaar bij de inzameling van papier. We zijn vorig jaar gestopt met het HALEN van Textiel. Dit zit nu verwerkt in ut contract met 't Goed. Sinds vorig jaar moeten we extra kosten maken om het PMD goed te kunnen aanleveren voor de PMD verwerking. De kosten voor verbranden van restafval zijn hoger omdat besparingen als gevolg van omgekeerd inzamelen al waren ingeboekt. Per saldo hebben de verschillende mutaties tot minder uitgaven geleid. Een aantal ontwikkelingen zijn ook al meegenomen in de begroting 2019.
- Het product Beheer en Onderhoud Openbare Ruimte omvat een grote diversiteit aan werkzaamheden op het gebied van Civiël, Groen, Water en Verkeer. Er is per saldo een negatief resultaat. Op basis van bijsturingmaatregelen is het budget 2018 in positieve zin bijgesteld voor incidentele kosten door stormschade en extreme droogte. In de tweede helft van het jaar is daarom binnen het product openbare ruimte bewust de hand op de knip gehouden om verdere uitloop van kosten te voorkomen. Correctief onderhoud alsmede herstelwerkzaamheden op basis van klachten en meldingen is daar waar mogelijk uitgesteld tot 2019.
- De inkomsten uit rioolheffing zijn hoger dan begroot door diverse factoren: meer belastingplichtige percelen, minder oninbaar en naheffingen die betrekking hebben op afgelopen jaren. Bij de financiële actualisatie in 2017 is voor 2018 nog geen toename van het aantal belastingplichtige percelen opgenomen en is vanaf 2019 wel rekening gehouden met een voorzichtig groei. Doordat de exploitatiekosten voor riolering lager waren dan begroot, is er geen onttrekking nodig geweest uit de voorziening. Door de hogere

inkomsten en de lagere onttrekking uit de voorziening is het resultaat van de inkomsten negatief.

- Per saldo is op de uitgaven voor beheer en onderhoud van riolering de afwijking minder dan 3%. De grootste afwijkingen zijn hierna toegelicht; Vertraging in voortgang en dus afrekeningen projecten samenwerking waterketen; Reiniging en inspectie bergbezinkvoorzieningen moet nog worden uitgevoerd, dit is uitgesteld vanwege capaciteitsplanning. Reinigingsbestek is pas later in het jaar gestart. Volume inspectiebestek leidingen was lager dan waar bij de exploitatieraming GRP in 2017 van was uitgegaan. Minder energiekosten door lager tarief en inzet duurzamere pompen en schakelingen. De opzet en uitbreiding van het rioolmeetnet is vanwege personele capaciteit en nader onderzoek vertraagd. Drukriool meer herstel door blikseminslag. Herstel hoofdriool meer schade gevallen dan geraamd.

Saldo verrekening met reserves:

- Vanwege het uitgangspunt dat er een maximaal kostendekkend tarief afvalstoffenheffing wordt berekend, komt het verschil tussen de inkomsten en uitgaven ten goede aan de egalisatiereserve afval. Hierin worden ook de kapitaallasten, personeelskosten, overhead en toerekenbare BTW in meegenomen. Een totaaloverzicht van de kostendekkendheid voor dit product is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.
- Bij de Vorap 2018 is gemeld dat na afronding en evaluatie van het project Openbare Verlichting (OVL), blijkt dat er een structureel tekort is voor beheer en onderhoud van de openbare verlichting. Daarom is besloten om voor dat tekort van € 300.000 de egalisatiereserve in te zetten. Op het einde van 2018 is uiteindelijk een tekort gebleken van € 125.000. Reden daarvoor is dat de energielasten jaarlijks fluctueren en ook vanwege boekjaaroverstijgende afrekeningen moeilijk is in te schatten. Daarnaast kon een gedeelte van uitgevoerde werkzaamheden gedeclareerd worden aan Enexis omdat het werkzaamheden betrof aan zowel gemeentelijke eigendommen als aan zaken die in bezit zijn van Enexis. De vrijval van € 300.000 kon daarom met € 176.634 verminderd worden.

Beheer.onderh.gem.vastgoed

Wat hebben wij bereikt?

- Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen is niet geheel gerealiseerd conform planning. Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is op het gewenste niveau maar een deel van de geplande onderhoudswerkzaamheden in 2018 loopt nog door in 2019.
- Kinderziektes en enkele grote storingen in het Stadskantoor zijn opgelost.
- Het leegstaande vastgoed is actief in de “etalage” gezet. De website Venloverkoopt.nl is in het leven geroepen de te koop staande panden zijn ook zichtbaar te koop gezet. Afgelopen jaar zijn diverse panden verkocht. Dit heeft geresulteerd in:
  - 3 panden (1 woning, 2 bedrijfspanden) verkocht
  - 15 Groen- en reststroken verkocht
  - 1 woningbouwkavel verkocht
  - 6 bedrijfskavels verkocht
  - 6 agrarische kavels verkocht
  - 2 panden aangekocht
- Met het vullen van het beheersysteem zijn flinke vorderingen gemaakt.
- Ter verbetering van vermogenspositie van Venlo is een inventarisatie gemaakt van gronden die geen beleidsdoel (meer) dienen, met het oog op verkoop. De daadwerkelijke verkoop zal in 2019 ter hand worden genomen.

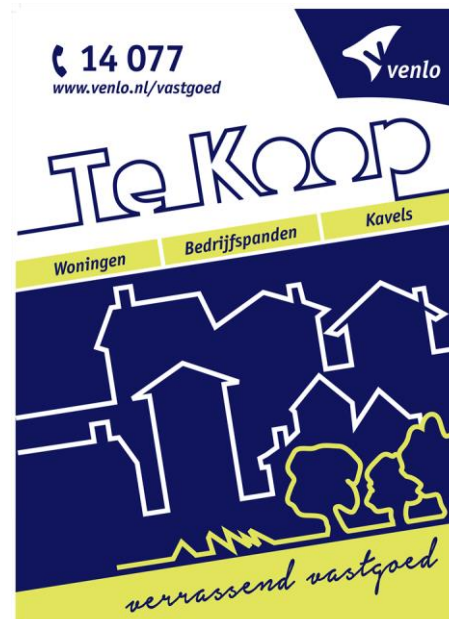
Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Gemiddeld conditieniveau vastgoed	3,00		3,00	3,00	3,00	3,00

Conditie meting volgens NEN 2767. De waarde geeft uitdrukking aan de ontwikkeling van de conditie van het gemeentelijk vastgoed. De waarde 3 (op een schaal van 5) staat voor een redelijk onderhoudsniveau.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

- Conform besluitvorming conditieniveau 3 (redelijk) op onderhoud gebouwen uitgevoerd
- Diverse panden (woningen en bedrijfspanden) en kavels aangeboden aan de markt en een aantal verkocht
- Actieve reclame campagne gevoerd voor verkoop vastgoed
- Professionaliseren makelaarsrol door inzet op actieve reclame en verkoop van vastgoed en reststroken
- Actief leegstandsbeheer op vastgoed
- Actualiseren systemen vastgoedbeheer
- Actualiseren en verbeteren werkproces Verkoop vastgoed

- Beheer diverse contracten (gesloten in eerdere jaren) inzake reclame uitingen op abri's en panelen
- Intensieve begeleiding van vastgoedontwikkelingen (bijvoorbeeld raadhuis Tegelen en Arcen, voormalig Veiligheidshuis aan de Straelseweg en de Commissaris)
- Actief beheer van vastgoed (ook grond)
- Deelname benchmark gemeentelijk vastgoed

Wat heeft het gekost?

Beheer en onderhoud gemeentelijk vastgoed

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	1.872	1.657	89%	-215
Lasten	1.660	1.511	91%	148
Saldo baten en lasten	213	146	69%	-67
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Beheer en onderhoud gemeentelijk vastgoed	213	146	69%	-67

Vastgoed

Baten

De begrote bedragen voor de eigenaarslasten van multifunctionele gebouwen is in veel gevallen nog niet gespecificeerd naar de beleidsvelden onderwijs, sport, wijkcentra, cultuur en commercieel vastgoed. Deze lasten zijn geboekt op diverse producten binnen andere programma's.

Lasten

Zoals in de FinRap 2018 reeds vermeld wordt deze afwijking voornamelijk veroorzaakt door:

€ 180.000 structureel minder huurinkomsten (Weselseweg 53: AZC) en € 90.000 minder inkomsten rotondereclame. In de begroting 2019 is de huurderiving van de Weselseweg reeds aangepast.

Geo-informatie

Wat hebben wij bereikt?

Alle basisinformatie van Venlo met een ruimtelijke component (locatie gebonden) die wettelijk verplicht zijn en/of die onze klanten nodig hebben voor het uitvoeren van hun taken (ambitie) zijn actueel, volledig en beschikbaar gesteld.

We kennen de volgende basisinformatie:

- Basisregistraties;

Basisregistraties (wettelijk) zijn een verzameling gegevens die binnen de overheid worden gebruikt om efficiënter te opereren en de dienstverlening aan burgers te verbeteren. De komst van basisregistraties heeft de kwaliteit van gegevens verhoogd. Door authentieke gegevens uit de basisregistraties te gebruiken beschikken organisaties altijd over de juiste en actuele gegevens voor hun werkprocessen en is het niet langer nodig eigen bestanden bij te houden. Deze gegevens worden eenmalig ingewonnen. Door deze te delen kunnen deze gegevens vervolgens meervoudig worden gebruikt.

Kernregistraties;

Een kernregistratie kan aanvullende en actuele gegevens bevatten of andere gegevens om de werkzaamheden efficiënter te kunnen verrichten. Bij kernregistraties gelden dezelfde principes als bij de basisregistraties, maar dan alleen op gemeentelijk niveau. Niet de wet maar een collegebesluit bepaalt het verplicht gebruik. De gegevens van de kernregistraties voorzien in de eerste plaats in een lokale, gemeentelijke informatiebehoefte.

- Project registraties;

Specifieke registraties worden geleverd op basis van een incidentele vraag (bijv. voor projecten). Na levering wordt de informatie ook niet verder bewaard. (o.a. voor projecten, vastgoed en bouwen)

De basisregistratie topografie BGT, voorheen GBKN, de basisregistratie adressen en gebouwen BAG en de kernregistratie BOR (beheer openbare ruimte) zijn beter op elkaar afgestemd. Teams in het ruimtelijke fysieke domein zoals bijv. Bouwen en Milieu en Openbare ruimte krijgen een betere informatiepositie over objecten in de fysieke leefomgeving door deze direct beschikbaar te maken in een kaartviewer. Daardoor hoeven zij steeds minder zelf op onderzoek te gaan naar de juiste informatie en kunnen zij sneller en adequater beslissen over wijzigingen in de fysieke leefomgeving.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Kwaliteitsmonitor (monitoren van de kwaliteit conform wettelijke verplichting)			0,00	0,00	0,00	

Landelijk zijn er diverse indicatoren die iets zeggen over een bepaald aspect van kwaliteit van de individuele registratie. Toch wordt er nog steeds gezocht naar indicatoren die bruikbaar zijn om een algemeen beeld te krijgen van de kwaliteit van het stelsel van Basisregistraties. Definitieve indicatoren zijn dan ook nog niet vastgesteld. Recent onderzoek, dat is uitgevoerd door ICTU in samenwerking met het CBS naar de kwaliteit van het Stelsel van Basisregistraties, heeft de onderlinge samenhang (consistentie) zichtbaar gemaakt. De basisregistraties kunnen met deze resultaten bepalen tot welke concrete verbeteracties dit zal leiden. Daarnaast wordt gekeken om de kwaliteitsmeting periodiek te herhalen, zodat een reguliere cyclus van meten en verbeteren tot stand komt. De verwachting is dat de ontwikkeling van bruikbare indicatoren, die de kwaliteit van gegevens in het kader van basisregistraties inzichtelijk maken, de komende jaren een blijvend aandachtsgebied zal zijn.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Transparantie voor afnemers over de kwaliteit van de gegevens (volledigheid, feitelijke juistheid en actualiteit) in de basisregistraties			0,00	0,00	0,00	

Idem.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Volledigheid, feitelijke juistheid en actualiteit kernregistraties			0,00	0,00	0,00	

Idem.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

- Het op orde brengen en houden van alle basis- en kernregistraties is en wordt constant gemonitord en daar waar noodzakelijk bijgestuurd.
- Het publiceren van deze basis- en kernregistraties in (kaartviewer)NedBrowser om de organisatie inzicht te geven in de informatievoorziening van objecten in de fysieke leefomgeving.
- In 2018 zijn de beheerregistraties van de Openbare Ruimte (wegen, groen en civiele in het integraal beheersysteem toegevoegd waardoor op een integrale wijze beheer uitgeoefend kan worden. Daarnaast worden de basis en kernregistraties steeds meer op elkaar afgestemd zodat dubbele inwinning van objecten nauwelijks voor komt en interne en externe afnemers een betere informatiepositie krijgen.
- De regionale samenwerking tussen Venlo, Horst en Venray (gegevenshuis) is geïntensiveerd. Op uitvoeringsniveau is daar waar het mogelijk was de samenwerking gezocht en gezamenlijk opgetrokken. In december 2017 is in het kader van het gegevenshuis het programmaplan vastgesteld om verdere concrete stappen te kunnen gaan zetten in regionale

samenwerking, met als doel een gezamenlijk beheer van de basis- en kernregistraties van de Openbare Ruimte.

Wat heeft het gekost?

Geo-informatie

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten		24	9899%	24
Lasten	943	923	98%	20
Saldo baten en lasten	-942	-899	95%	43
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Geo-informatie	-942	-899	95%	43

Algemene middelen

Programma 12: Algemene middelen

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	289.413	295.131	102%	5.718
Lasten	45.177	47.783	106%	-2.606
Saldo baten en lasten	244.237	247.348	101%	3.111
Onttrekkingen aan reserves (baten)	49.978	40.927	82%	-9.051
Toevoegingen aan reserves (lasten)	62.066	63.716	103%	-1.650
Saldo verrekening met reserves	-12.088	-22.789	189%	-10.701
Totaal resultaat programma 12	232.149	224.559	97%	-7.590

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Resultaat Uitkeringen gemeentefonds	146.023	146.198	100%	175
Resultaat Integratie-uitkering Sociaal Domein	101.565	101.449	100%	-116
Resultaat Onroerende zaakbelasting	34.584	35.418	102%	834
Resultaat Overige belastingen	1.330	1.576	119%	246
Resultaat Post onvoorzien	-498		0%	498
Resultaat Financiering	-457	520	-114%	977
Resultaat Overige algemene dekkingsmiddelen	-13.734	-23.621	172%	-9.886
Resultaat Overheadkosten	-36.665	-36.982	101%	-316
Totaal resultaat programma 12	232.149	224.559	97%	-7.590

Uitkeringen gemeentefonds

Wat hebben wij bereikt?

De tactische doelstelling is een materieel en structureel sluitende (meerjaren)begroting. Dit betekent dat de begroting minimaal sluitend moet zijn en dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten (meerjarig). De gemeentebegroting wordt door de Provincie Limburg op dit uitgangspunt getoetst. Dit is een voorwaarde om in aanmerking te blijven komen voor repressief toezicht (het standaard toezicht).

In 2018 heeft de provincie geconcludeerd dat de gemeente Venlo aan de voorwaarden van meerjarig repressief toezicht voldoet (standaard toezichtkader). Het voorlopig financieel resultaat bedraagt € 3,3 miljoen negatief. Afgezet ten opzichte van het vastgestelde begrotingstekort van € 10,2 miljoen een voordeel van € 6,9 miljoen. Dit betekent dat er voor een bedrag van € 6,9 miljoen minder uit de algemene reserve gehaald hoeft te worden dan bij de begroting gedacht. Het resultaat is incidenteel van aard. De voor- en nadelen hebben voornamelijk betrekking op incidentele mee- of tegenvallers en/of zijn deze inmiddels verwerkt in de meerjarenbegroting 2019 - 2022.

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn één van onze belangrijkste inkomstenbronnen die hieraan een bijdrage leveren.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Materieel en structureel sluitende begroting (streefwaarde min. 1)	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00

De waarde 1 of hoger geeft aan dat de structurele baten gelijk zijn aan of hoger zijn dan de structurele lasten.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Structurele exploitatieruimte (cf. definiëring BBV)	-5,30	-1,00	-3,40	1,20	1,30	1,40

Deze indicator geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Hierbij wordt het totaalbedrag aan structurele baten en lasten afgezet tegen het totaal aan baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder rente en afschrijving) te dekken. De streefwaarde bedraagt $\geq 0\%$.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

- De concrete financiële vertaling van de uitkeringen uit het gemeentefonds heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de mei-, september- en decembercirculaire;
- Er zijn diverse overleggen bijgewoond van belangenbehartigers en stakeholders waarbij input is gegeven in relatie tot de landelijke ontwikkelingen gemeentefonds;
- De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn ingezet als algemeen dekkingsmiddel;
- Monitoring van de realisatie van de vastgestelde bezuinigings- en bijsturingmaatregelen in alle programma's van de begroting als onderdeel van de P&C cyclus. De niet realiseerbare bezuinigingen zijn behandeld bij de kadernota, VoRaP, Begroting en de FinRap;
- Specifieke rijksbezuinigingen zijn doorgezet naar de doelgroep of gemeenschap;
- Specifiek toe te rekenen bezuinigingen en efficiencykortingen welke concreet het gevolg zijn van taakmutaties zijn doorvertaald ten laste van de beleidsposten in de begroting. Rijksbezuinigingen en efficiencykortingen die 'teruggedraaid' zijn, zijn 'teruggegeven' aan het betreffende beleidsterrein;
- Toepassing van de budgettaire spelregels;
- In de paragraaf financiering wordt standaard een paragraaf opgenomen inzake de resultaten van verwerving derde geldstromen.

Wat heeft het gekost?

Uitkeringen gemeentefonds

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	146.023	146.198	100%	175
Lasten				
Saldo baten en lasten	146.023	146.198	100%	175
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Uitkeringen gemeentefonds	146.023	146.198	100%	175

Baten € 0,2 miljoen incidenteel voordelig

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn doorgerekend op basis van de mei-, september- en decembercirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het incidentele voordeel is het saldo van landelijke volume ontwikkelingen, extra middelen als gevolg van intensivering door het Rijk en het niet doorgaan van het project Meer Maas, Meer Venlo. Bij de FinRap bent u geïnformeerd over dit verwachte voordeel.

Integr.uitkering.soc.domein

Wat hebben wij bereikt?

De tactische doelstelling is een materieel en structureel sluitende (meerjaren)begroting. Dit betekent dat de begroting minimaal sluitend moet zijn en dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten (meerjarig). De gemeentebegroting wordt door de Provincie Limburg op dit uitgangspunt getoetst. Dit is een voorwaarde om in aanmerking te blijven komen voor repressief toezicht (het standaard toezicht).

In 2018 heeft de provincie geconcludeerd dat de gemeente Venlo aan de voorwaarden van meerjarig repressief toezicht voldoet (standaard toezichtkader). Het voorlopig financieel resultaat bedraagt € 3,3 miljoen negatief. Afgezet ten opzichte van het vastgestelde begrotingstekort van € 10,2 miljoen een voordeel van € 6,9 miljoen. Dit betekent dat er voor een bedrag van € 6,9 miljoen minder uit de algemene reserve gehaald hoeft te worden dan bij de begroting gedacht. Het resultaat is incidenteel van aard. De voor- en nadelen hebben voornamelijk betrekking op incidentele mee- of tegenvallers en/of zijn deze inmiddels verwerkt in de meerjarenbegroting 2019 - 2022.

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn één van onze belangrijkste inkomstenbronnen die hieraan een bijdrage leveren. De integratie uitkering Sociaal domein is onderdeel van de uitkeringen uit het gemeentefonds. De gemeenteraad heeft vastgesteld dat de integratie uitkering Sociaal domein onderdeel is van het budgettair kader Sociaal Domein.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Materieel en structureel sluitende begroting (streefwaarde min. 1)	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00

De waarde 1 of hoger geeft aan dat de structurele baten gelijk zijn aan of hoger zijn dan de structurele lasten.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Structurele exploitatieruimte (cf. definitie BBV)	-5,30	-1,00	-3,40	1,20	1,30	1,40

Deze indicator geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Hierbij wordt het totaalbedrag aan structurele baten en lasten afgezet tegen het totaal aan baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder rente en afschrijving) te dekken. De streefwaarde bedraagt $\geq 0\%$

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

- De concrete financiële vertaling van de integratie-uitkering Sociaal Domein als onderdeel van de uitkeringen uit het gemeentefonds heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de mei-, september- en decembercirculaire;
- Er zijn diverse overleggen bijgewoond van belangenbehartigers en stakeholders waarbij input is gegeven in relatie tot de landelijke ontwikkelingen gemeentefonds en integratie - uitkering Sociaal Domein;
- Mutaties in de integratie - uitkering in het sociaal domein zijn overeenkomstig het vastgestelde beleid doorvertaald naar het betreffende beleidsterrein ('het budgettair kader Sociaal Domein').

Wat heeft het gekost?

Integratie-uitkering Sociaal Domein

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	101.565	101.449	100%	-116
Lasten				
Saldo baten en lasten	101.565	101.449	100%	-116
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Integratie-uitkering Sociaal Domein	101.565	101.449	100%	-116

In 2018 ontvangt een Nederlandse gemeente € 4,24 miljoen extra voor Beschermd Wonen. Dit bedrag wordt bekostigd door een herverdeling over de andere gemeenten, voor Venlo gaat het om ruim € 0,1 miljoen. De herverdeling voor 2019 en 2020 wordt bekendgemaakt in de meicirculaire van 2019.

Onroerende zaakbelasting

Wat hebben wij bereikt?

De tactische doelstelling: de (meerjaren)begroting is voldoende wendbaar om tijdig te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. De onroerend zaakbelasting is een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente die een bijdrage levert aan deze doelstelling. Het gemeentebestuur bepaalt zelf wat de hoogte van de onroerendzaakbelasting is.

Stijgingen of dalingen in de riool- en afvalstoffenheffingen zijn ontkoppeld van de OZB. Vanaf de kadernota 2016 is besloten om als uitgangspunt voor de OZB opbrengsten te kiezen voor een stabiele inkomstenraming.

Woonlasten:

De gemeentelijk woonlasten bestaan uit het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een woning met gemiddelde waarde in een gemeente betaalt aan Onroerende Zaak Belasting (OZB), rioolheffing en afvalstoffenheffing (reinigingsheffing), minus een eventuele heffingskorting. Sinds 2007 geeft het Coelo jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. Deze atlas bevat een ranglijst waarin de woonlasten van alle gemeenten zijn gerangschikt van laag naar hoog (nummer 1 heeft de laagste lasten).

Venlo is in deze ranglijst in 2018 op positie 176 terecht gekomen, ten opzichte van plek 158 in 2017, 163 in 2016, 231 in 2015 en 240 in 2014. De woonlasten voor een meerpersoonshuishouden bedragen in Venlo € 735 en bevindt zich boven het landelijk gemiddelde van € 721.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Belastingcapaciteit (conform definiëring BBV)	97,50	101,90	101,40	104,40	110,30	111,10

De OZB vormt voor de gemeente de belangrijkste eigen inkomstenbron. De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Het geeft weer wat de ruimte is om belastingen te verhogen t.o.v. het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten wordt verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente. De streefwaarde bedraagt <=105%.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

- Heffing en invordering van de belastingen is ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling BsGW;
- In de paragraaf lokale heffingen van de rekening wordt uitgebreid ingegaan op het totaal van de lokale heffingen en worden deze in samenhang gezien.

Wat heeft het gekost?

Onroerende zaakbelasting

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	34.953	35.830	103%	877
Lasten	369	411	112%	-43
Saldo baten en lasten	34.584	35.418	102%	834
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Onroerende zaakbelasting	34.584	35.418	102%	834

Baten € 0,9 miljoen incidenteel voordelig:

De prognoses OZB inkomsten is door de BsGW naar boven bijgesteld over 2017 en 2018. Het voordeel is voornamelijk het gevolg van accres (toename woning/bedrijven). Het structurele effect van € 0,7 miljoen is reeds verwerkt in de programmabegroting 2019 - 2022. Bij de FinRap is een voordeel gemeld van € 0,2 miljoen.

Overige belastingen

Wat hebben wij bereikt?

De tactische doelstelling: de (meerjaren)begroting is voldoende wendbaar om tijdig te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. De overige belastingen is een inkomstenbron voor de gemeente die een bijdrage levert aan deze doelstelling. Het gemeentebestuur bepaalt zelf wat de hoogte van deze belastingen is.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Structurele exploitatieruimte (conform BBV)	-5,30	-1,00	-3,40	1,20	1,30	1,40

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Hierbij wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Over het algemeen geldt dus als richtlijn: hoe hoger het kengetal structurele exploitatieruimte, hoe veel te gunstiger dit is voor de gemeente. De streefwaarde bedraagt $\geq 0\%$.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

De gemeentewet biedt de mogelijkheid om naast de ozb belastingen te heffen. De overige belastingen die in 2018 door de gemeente Venlo zijn geheven zijn en op dit product (baten) verantwoord zijn:

- Hondenbelasting;
- Toeristenbelasting;

In de paragraaf Lokale heffingen van de rekening wordt uitgebreid ingegaan op het totaal van de lokale heffingen en worden deze in samenhang gezien.

Wat heeft het gekost?

Overige belastingen

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	2.149	2.343	109%	195
Lasten	819	768	94%	51
Saldo baten en lasten	1.330	1.576	119%	246
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Overige belastingen	1.330	1.576	119%	246

De prognose toeristenbelasting bedraagt € 0,2 miljoen voordelig en is gebaseerd op de realisatie van 2017 zoals vermeld bij de FinRap. Het definitieve resultaat over 2018 is in het tweede kwartaal van 2019 bekend. Van het voordeel is een meeropbrengst van € 0,1 miljoen als structureel aan te merken. Het seizoenseffect/weersomstandigheden blijft altijd een, niet te onderschatten, onzekere factor.

Post onvoorzien

Wat hebben wij bereikt?

De tactische doelstelling is: het beschikbaar hebben van voldoende middelen (weerstandscapaciteit) voor het opvangen van de geïdentificeerde risico's, waarbij de risicobereidheid is: "Venlo is geen risicomijdende gemeente". De post onvoorzien is één van de componenten van de weerstandscapaciteit voor het opvangen van risico's die zich effectueren.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Ratio weerstandsvermogen	0,00	1,73	0,67	0,82	1,00	1,18

Wij streven naar een ratio van 1,0 (er zijn voldoende middelen om alle risico's af te dekken). De ratio weerstandsvermogen is gebaseerd op de cijfers en uitgangspunten van de (meerjarenbegroting) en zijn daarmee geen streefwaarden maar signaalwaarden. De streefwaarde bedraagt $\geq 1,0$.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Grondexploitatie (conform BBV)	5,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00

Deze indicator geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten en wordt uitgedrukt als een percentage. De grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor (toekomstige) projecten om deze op termijn te verkopen hebben zij een schuld. Wanneer de waarde van de grond laag is, loopt een gemeente relatief weinig risico maar is er relatief weinig waarde om de schuld te kunnen verlagen bij grondverkoop. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer de verkopen worden geëffectueerd. De streefwaarde is $< 35\%$.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Solvabiliteitsratio (cf. BBV)	9,00	14,00	7,00	9,00	11,00	13,00

Deze indicator drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee de weerbaarheid van de gemeente aan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio geeft weer welk deel van de waarde van de stad (investeringen) gefinancierd is met eigen geld. Hoe hoger de ratio hoe groter het deel van de investeringen welke gefinancierd zijn met eigen geld. De streefwaarde bedraagt $\geq 20\%$.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

- In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is het beleidsuitgangspunt vastgesteld inzake de post onvoorzien. De post onvoorzien is gekoppeld aan de effectuering van geïdentificeerde risico's;
- De post onvoorzien, begroot € 538.500, is in 2018 aangewend voor:
  - Schade-afhandeling woningen Bergstraat ad € 41.000 (RB 2018-067, FinRap)
- De bestaande risico's zijn gemonitord en identificatie van nieuwe risico's heeft plaatsgevonden;

- De effectiviteit van de genomen risicostrategie is getoetst en indien daar aanleiding toe was bijgesteld;
- Overeenkomstig de afspraken worden voordelen toegevoegd ter versterking van het (weerstands)vermogen;

Wat heeft het gekost

Post onvoorzien

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten				
Lasten	498		0%	498
Saldo baten en lasten	-498		0%	498
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Post onvoorzien	-498		0%	498

Post onvoorzien

De post onvoorzien, in 2018 begroot op € 538.500, is in 2018 aangewend voor:

- o Schade-afhandeling woningen Bergstraat ad € 41.000 (RB 2018-067, FinRap)

De post onvoorzien bedraagt jaarlijks ruim € 0,5 miljoen. Per saldo is er voor € 41.000 aanspraak gemaakt op de post onvoorzien waardoor er een voordeel optreedt van afgerond € 0,5 miljoen. Dit incidenteel voordeel is reeds gemeld bij de FinRap.

Financiering

Wat hebben wij bereikt?

De tactische doelstelling is: de schuldpositie van de gemeente bevindt zich op een acceptabel niveau.

In de paragraaf Financiering wordt op tactisch niveau uitgebreid ingegaan op de schuldpositie.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Solvabiliteitsratio (conform definiëring BBV)	9,00	14,00	7,00	9,00	11,00	13,00

Deze indicator drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee de weerbaarheid van de gemeente aan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio geeft weer welk deel van de waarde van de stad (investeringen) gefinancierd is met eigen geld. Hoe hoger de ratio hoe groter het deel van de investeringen welke gefinancierd zijn met eigen geld. De streefwaarde bedraagt $\geq 20\%$.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Grondexploitatie (conform BBV)	5,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00

Deze indicator geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten en wordt uitgedrukt als een percentage. De grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor (toekomstige) projecten om deze op termijn te verkopen hebben zij een schuld. Wanneer de waarde van de grond laag is, loopt een gemeente relatief weinig risico maar is er relatief weinig waarde om de schuld te kunnen verlagen bij grondverkoop. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer de verkopen worden geëffectueerd. De streefwaarde is $< 35\%$.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Netto schuldquote (conform definiëring BBV)	84,00	60,00	81,00	85,00	81,00	78,00

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de netto schuldenlast ten opzichte van de inkomsten en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe hoger de inkomsten, des te meer schulden een gemeente in theorie kan aangaan. De ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer of minder bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. De streefwaarde bedraagt $< 130\%$.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (cf. BBV)	75,00	53,00	72,00	77,00	74,00	70,00

De hoogte van de schuld wordt ook bepaald door het verstrekken van gelden aan derden. Daarom wordt de netto schuldquote ook weergegeven waarbij de gelden aan derden gecorrigeerd worden. De streefwaarde bedraagt $< 100\%$.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
Netto schuld per inwoner	2.872,00	2.293,00	3.051,00	3.141,00	3.012,00	2.815,00

Deze indicator betreft de netto schuld afgezet tegen het aantal inwoners uitgedrukt in euro's per inwoner.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

- Er zijn in 2018 geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. De investeringsuitgaven zijn gefinancierd vanuit de beschikbare financieringsmiddelen;
- Wij gaan behoudend om met het verstrekken van leningen aan derden. In 2018 is het saldo van verstrekte geldleningen gedaald met € 596.400 van € 33,26 miljoen naar € 32,66 miljoen als gevolg van een verstrekking van € 275.000 in het kader van een in 2017 overeengekomen revolverende kredietfaciliteit en ontvangen aflossingen van € 871.400.
- Het kapitaallastenplafond is niet overschreden;
- Het liquiditeitenbeheer heeft plaatsgevonden door monitoring van de liquiditeitspositie en sturing op liquiditeitsprognoses;

Wat heeft het gekost?

Financiering

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	4.315	4.828	112%	513
Lasten	4.772	4.308	90%	464
Saldo baten en lasten	-457	520	-114%	977
Onttrekking aan reserves (baten)				
Toevoeging aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Financiering	-457	520	-114%	977

bedragen x € 1.000

Baten € 0,5 miljoen incidenteel voordelig

Het voornamelijk incidenteel voordelig resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen voordelig door hogere dividendopbrengsten en uitkering inconveniëntenregeling (o.a. Enxis en BNG). BV Campus Vastgoed heeft geen dividend uitgekeerd. Hiervan is bij de FinRap een voordeel gemeld van € 110.000.

- € 0,2 miljoen voordelig betreft met name minder doorbelaste kosten vanuit de veiligheidsregio voor het functioneel leeftijdsontslag (FLO) van het voormalig brandweerkorps van Venlo.
- € 0,1 miljoen voordelig is het saldo van kleine voor- en nadelen.

Lasten € 0,5 miljoen voordelig

Het voornamelijk incidenteel voordelig resultaat wordt veroorzaakt door:

- Actualisatie van de kapitaallasten (o.a. vertraging van investeringenuitgaven) en bijstelling van de rentepercentages levert een voordeel op van ruim € 1 miljoen. Zowel bij de VoRap als FinRap bent u hierover geïnformeerd.
- De bezuinigingstaakstellingen op subsidiebeheer van € 211.000, op deregulering van € 147.000 en op overhead van € 83.000 zijn niet gerealiseerd. Per saldo 441.000 nadelig. Zowel bij de VoRap als FinRap bent u hierover geïnformeerd. Overeenkomstig het coalitieakkoord zijn de structureel niet te realiseren bezuinigingstaakstelling in de begroting 2019 - 2022 afgeboekt.

Overige alg dekkingsmiddelen

Wat hebben wij bereikt?

Onder dit collegeproduct worden de programma onderdelen opgenomen die (nog niet) aan een beleidsinhoudelijk programma zijn toe te rekenen op basis van concrete maatregelen en/of concernbrede posten die betrekking hebben op alle programma's.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Geen indicatoren gedefinieerd voor dit collegeproduct

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Onder dit collegeproduct worden de programma onderdelen opgenomen die (nog niet) aan een beleidsinhoudelijk programma zijn toe te rekenen op basis van concrete maatregelen en/of posten.

Wat heeft het gekost?

Overige alg dekkingsmiddelen

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten		144		144
Lasten	1.646	976	59%	670
Saldo baten en lasten	-1.646	-831	51%	814
Onttrekkingen aan reserves (baten)	49.978	40.927	82%	-9.051
Toevoegingen aan reserves (lasten)	62.066	63.716	103%	-1.650
Saldo verrekening met reserves	-12.088	-22.789	189%	-10.701
Totaal resultaat collegeproduct: Overige alg dekkingsmiddelen	-13.734	-23.621	172%	-9.886

Per saldo € 9,9 miljoen nadelig

- Bij de behandeling van de FinRap is besloten tot het instellen van de reserve generatiepact. Overeenkomstig het vermelde bij de FinRap bedraagt de storting in deze reserve afgerond € 0,4 miljoen welke niet begroot is. Dit leidt op dit product tot een nadeel van € 0,4 miljoen.
- De vastgestelde begroting sluit met een geprognosticeerd tekort van € 10,2 miljoen. In de begroting is dit tekort gedekt door een onttrekking uit de algemene reserve. Het begrotingstekort is niet concreet gerealiseerd maar maakt onderdeel uit van de resultaatbestemming. Omdat de

feitelijke bestemming nog door uw raad moet plaatsvinden leidt op dit product tot een nadeel van € 10,2 miljoen.

- Naar aanleiding van de VoRap zijn er bijsturingsmaatregelen geformuleerd. De budgetten zijn concreet naar beneden bijgesteld en levert binnen dit programma een voordeel op van € 1,2 miljoen.
- Per saldo een nadeel van € 0,5 miljoen wat voornamelijk veroorzaakt wordt door een herprioritering en inzet van personeel, inhuur en bedrijfsvoeringsuitgaven. Dit bedrag maakt onderdeel uit van de totaalanalyse op de Personeelskosten zoals weergegeven in de paragraaf bedrijfsvoering.

Overheadkosten wat hebben wij bereikt

Sinds 2017 worden de lasten en baten van overhead niet meer afzonderlijk worden toegerekend aan de beleidsprogramma's. De lasten en baten van overhead worden centraal verantwoord op dit collegeproduct. Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies en kosten gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden hiervan zijn Huisvesting, Management, Financiën, Personeel & Organisatie, Inkoop, Juridische zaken, Control, Interne en Externe communicatie, Bestuurszaken en ondersteuning. Op deze wijze wordt inzicht gegeven in de concernbrede kosten overhead en daarnaast is door een éénduidige systematiek een betere vergelijking mogelijk met andere gemeenten.

De te bereiken doelstellingen van de gemeente Venlo zijn primair gericht op de ontwikkeling van onze stad en haar wijken, de omliggende dorpen en alle inwoners. Overhead is ondersteunend aan deze doelstellingen. Wij richten ons op effectieve en efficiënte inrichting van de overhead. Bij de begrotingsbehandeling 2019 - 2022 hebben wij in 2018 besloten tot een scan op de omvang van de overheadkosten. Deze zal in 2019 tot uitvoering worden gebracht.

Indicator	JR 2017	JR 2018	2018	2019	2020	2021
-----------	---------	---------	------	------	------	------

Geen indicatoren gedefinieerd voor dit collegeproduct

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Verwezen wordt naar de paragraaf bedrijfsvoering van de programmarekening 2018.

Wat heeft het gekost

Overheadkosten

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Baten	409	4.339	1062%	3.930
Lasten	37.074	41.321	111%	-4.246
Saldo baten en lasten	-36.665	-36.982	101%	-316
Onttrekking aan reserves (baten)				
Toevoeging aan reserves (lasten)				
Saldo verrekening met reserves				
Totaal resultaat collegeproduct: Overheadkosten	-36.665	-36.982	101%	-316

bedragen x € 1.000

Organisatieproduct		Begroting na wijziging 2018	Rekening 2018	%	Vershil
Facility management	Baten	51	52	104%	2
	Lasten	973	906	93%	67
Huisvesting	Baten	39	73	188%	34
	Lasten	5.094	5.280	104%	-186
Informatiemanagement	Baten		3.727		3.727
	Lasten	5.092	8.612	169%	-3.520
Personeel en organisatie	Baten		12		12
	Lasten	1.722	1.533	89%	188
Totale overheadkosten	Baten	319	474	149%	155
	Lasten	24.194	24.990	103%	-796
Saldo overheadkosten		-36.665	-36.982	101%	-316

Overheadkosten

Per saldo een nadelig resultaat van € 0,3 miljoen.

Informatiemanagement

In 2018 was er voor een gedeelte van het jaar nog geen sprake van een aparte entiteit voor wat betreft de samenwerking ICT - NML. De kosten en baten zijn verantwoord maar niet begroot in de jaarrekening van de gemeente Venlo, het gaat hierbij om afgerond € 3,7 miljoen zowel lasten als baten. ICT NML is inmiddels overgegaan naar een eigen entiteit (Gemeenschappelijke Regeling).

Overige, per saldo € 0,3 miljoen nadelig

Op hoofdlijn wordt dit verklaard door het saldo als gevolg van hogere personele lasten en het minder kunnen toerekenen van overheadkosten aan projecten dan

verwacht. Dit nadeel is onderdeel van de totaalanalyse op de personele lasten zoals opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Bijlage I Overzicht kapitaallasten

Onderstaand zijn de kapitaallasten weergegeven welk direct op een collegeproduct zijn verantwoord.

bedragen x € 1.000

Collegeproduct	Afschrijving	Rente	Totaal
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	213	304	517
Adequate leeromgeving	2.328	1.675	4.002
Arbeidsmarktparticipatie	15	13	28
Armoedebeleid	3	4	7
Beheer en onderhoud gemeentelijk vastgoed	73	337	410
Beheer en onderhoud openbare ruimte	3.908	2.029	5.937
Bereikbare en verkeersveilige stad en regio	100	35	136
Bestuur	115	166	281
Bevorderen agrofood, logistiek en maakindustrie	90	15	104
Bevorderen toerisme	1	1	1
Cultuurhistorische archeologische waarden	6	4	10
Financiering	17	556	573
Gemeentearchief	43	20	63
Geo-informatie	127	12	139
Grootstedelijke functies	793	755	1.548
Inkomensondersteuning	7	1	8
Kleinschalig culturele initiatieven	61	34	96
Levenszaken	50	3	54
Onroerende zaakbelasting	4	0	4
Ontwikkelen bedrijventerreinen	173	1.215	1.388
Overheadkosten	2.173	1.474	3.647
Parkeervoorzieningen	494	783	1.277
Passend woningaanbod	0	115	115
Sociale Basisondersteuning	1.705	1.194	2.899
Sociale Wijkteams	0	3	3
Sportvoorzieningen	1.008	640	1.648
Veiligheid	18	5	23
Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	27	10	37
Versterken regionale kennisinfrastructuur	0	43	43
Totaal	13.552	11.444	24.996

Bijlage II Toelichting onderhanden werk inzake grondexploitaties

Voor de waardering van de grondvoorraad en grondexploitaties, vorming van voorzieningen, en (gedeeltelijke) winstneming zijn de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van toepassing. Deze voorschriften zijn onderstaand nader toegelicht.

De boekwaarde/waardering van de grondvoorraad wordt bepaald door de aankoopwaarde te vermeerderen met de kosten bouwrijp maken, rente etc. en te verminderen met de opbrengst van de verkochte gronden en overige inkomsten. De onderhanden projecten van het Grondbedrijf worden gewaardeerd tegen de integrale kostprijs verminderd met de gedeclareerde termijnen (o.a. verkoopopbrengsten en subsidies).

Met betrekking tot winstneming (regelgeving BBV 2016) blijven de 3 bekende voorwaarden van kracht: a) het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; b) de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; en c) de kosten zijn gerealiseerd. Daarna moet via de POC methode (percentage of completion) winst worden genomen.

Zodra bij een grondexploitatie een nadelig resultaat wordt geconstateerd, wordt een rentedragende voorziening ter hoogte van de contante waarde per balansdatum voor dit nadelig resultaat gevormd.

De grondexploitaties van majeure projecten worden minimaal een maal per jaar herzien. De overige projecten worden normaal eenmaal per jaar herzien. Indien ontwikkelingen daartoe aanleiding geven volgt een tussentijdse herziening.

Het verwacht resultaat in de jaarrekening 2018 is op basis van de meest recente herzieningen en bedraagt op eindwaarde +/- € 52,3 miljoen, zie bijlage VIII.1. Ten opzichte van het gecalculerde resultaat van +/- € 35,3 miljoen zoals opgenomen in de jaarrekening 2017 is dit een daling van € 17,0 miljoen. Dit wordt verklaard door het neerwaarts bijstellen van de resultaten van Kazernekwartier (€ 13,8 miljoen), Trade Port West (€ 4,0 miljoen) en Centrumplan Blerick (€ 0,6 miljoen). Positief werden Masterplan Arcen en Velden (€ 0,8 miljoen) en Venlo Centrum Zuid (€ 0,7 miljoen) bijgesteld.

Deze resultaten betreffen momentopnamen (going-concern). Binnen de projecten wordt ernaar gestreefd om in geval van een nadelige prognose het project alsnog budgettair neutraal te realiseren. Bij een positief resultaat is het streven het resultaat te maximaliseren. Uitdrukkelijk wordt vermeld dat bovenstaande verwachte resultaten grotendeels geprognosticeerd zijn en soms pas op lange

termijn kunnen worden gerealiseerd. Deze resultaten zullen nog daadwerkelijk moeten worden gerealiseerd. Hierbij spelen met name de risico's als gevolg van wijzigende economische omstandigheden een grote rol.

Resultaten behaald op grondexploitaties komen conform bestendig beleid ten gunste c.q. ten laste van de Algemene Grondreserve en de Voorziening Nadelige Exploitatieresultaten. Het totale saldo van beide bedraagt ultimo 2018 € 53,9 miljoen. Vervroegde winstneming, conform voorschriften BBV, vond in 2018 plaats in Trade Port West ter hoogte van € 1,7 mln. In 2018 zijn vier nieuwe grondexploitaties gestart en zeven kleinere grondexploitaties met een vrijwel budgettair neutraal resultaat administratief afgesloten, zie hiervoor bijlage VIII.5.

De Voorziening Nadelige Exploitatieresultaten is conform voorschriften gebaseerd op de contante waarden per 31 december 2018 en is in 2018 toegenomen met € 10,1 miljoen. Dit is vrijwel volledig het gevolg van de reeds vorig jaar aangekondigde afboeking in verband met het Kazernekwartier. De voorziening is rentedragend zodat de geprognosticeerde verliezen per einddatum van een grondexploitatie kunnen worden gedekt. De Algemene Grondreserve bedraagt € 6,4 miljoen. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf Grondbeleid.

Lopende exploitaties, gemeentelijk deel:

	<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Boekwaarde 01-01-2018	Realisatie 2018	Boekwaarde 31-12-2018
GreX gemeente majeur	56.650	3.625	60.275
GreX gemeente overig	-1.817	495	-1.322
Totalen	54.833	4.120	58.953

De boekwaarde van de majeure grondexploitaties stijgt per saldo met € 4,1 miljoen. De grootste investeringen werden verantwoord in exploitaties Q4, Trade Port West en Kazernekwartier. Dit betreft voornamelijk plan- en rentekosten evenals kosten voor grondwerken en bouw- en woonrijpmaken. In Trade Port West werd vervroegde winst genomen. Aan de opbrengstenkant werden bijdragen van andere overheden ontvangen in Q4 en Trade Port West. Grondverkoop hadden beperkt plaats.

Naast de majeure grexen heeft het grondbedrijf ook een aantal kleinere gemeentelijke exploitaties in haar portefeuille. De geboekte kosten zijn hier voornamelijk plankosten en opbrengsten betreffen grondverkoop. Voor een uitgebreide toelichting op de majeure projecten en de totaallijst grondexploitaties verwijzen we naar de betreffende bijlagen VIII.2 t/m VIII.4.

Lopende exploitaties, faciliterend deel:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 01-01-2018	Realisatie 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Grex faciliterend	469	-446	23
Totalen	469	-446	23

Onder de groep grex faciliterend staan separaat de met derden aangegane exploitatieovereenkomsten verantwoord. Aansluitend aan de woningbouw worden de overeengekomen werken uitgevoerd. De geraamde kosten worden gedeeltelijk bij het aangaan van de overeenkomsten door de exploitanten voldaan of na afloop van het werk door de gemeente gefactureerd. In principe loopt de gemeente in het kader van exploitatieovereenkomsten geen risico.

Voorziening:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 01-01-2018	Realisatie 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Voorziening Nadelige Exploitatieresultaten	-37.358	-10.104	-47.462
Totalen	-37.358	-10.104	-47.462

Met ingang van 2015 wordt de Voorziening Nadelige Exploitatieresultaten, hierin worden de voorziene tekorten van de lopende grondexploitaties tegen contante waarde opgenomen, in de totaalstelling van het Onderhanden werk Grondbedrijf meegenomen. Deze wordt in mindering gebracht op het totaal. De aanvulling van de voorziening in 2018 betrof voornamelijk de afboeking van het Kazernekwartier.

Totalen:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 01-01-2018	Realisatie 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Totalen inclusief Voorziening	17.944	-6.430	11.514
Totalen	17.944	-6.430	11.514

De post Onderhanden Werk van het grondbedrijf bedraagt per balansdatum 31.12.2018 € 59,0 miljoen. Rekening houdend met de Voorziening Nadelige Exploitatieresultaten, derhalve € 11,5 miljoen.

Raming nog te maken kosten en opbrengsten:

Bedragen x € 1.000

	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat
Grex gemeente majeur	40.333	-48.385	52.223
Grex gemeente overig	4.069	-2.751	-4
Grex faciliterend	316	-234	105
Totalen	44.718	-51.370	52.324

In aansluiting op de boekwaarde per ultimo balansdatum 31 december 2018 is het natuurlijk van belang welk resultaat de grondexploitatie uiteindelijk behalen. Bovenstaand is het uiteindelijke resultaat op eindwaarde van alle projecten grondbedrijf weergegeven. Voor de exploitatie met een verwacht negatief resultaat is conform voorschriften een voorziening gevormd tegen de resultaten op contante waarde.

Voor de verdere planning van de exploitatie verwijzen we naar de individuele toelichtingen in de bijlagen grondbedrijf, verderop in deze jaarrekening.

Overigen grondbedrijf

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 01-01-2018	Realisatie 2018	Boekwaarde 31-12-2018
MVA Voorraden grondbedrijf	3.150	-172	2.978
MVA Bedrijfsgebouwen	6.622	0	6.622
voorziening Commissaris	-3.222	-300	-3.522
voorziening restwerken	-3.339	1.390	-1.949

Met ingang van de balans van 2014 is afgesproken de volgende onderdelen van het grondbedrijf elders op de balans te verantwoorden: De grondvoorraden, het object "de Commissaris" (beide onder Materiële Vaste Activa) en de Restwerken (deze wordt onder Voorziening Restwerken gerubriceerd). Voor object de Commissaris is sinds 2015 ook een voorziening getroffen (ten laste van de Algemene Grondreserve) in verband met afwaardering tot taxatiewaarde. In 2018 vond een verdere storting in de voorziening plaats op basis van een nieuwe taxatie.

Bijlage III Conversietabel programma's - producten

Realisatie 2018

bedragen x € 1.000

Programma	Collegeproduct	Baten	Lasten	Totaal
01 Bestuur & Publieke Dienstverlening		6.503	11.287	-4.784
	Bestuur	151	4.836	-4.685
	Gemeentearchief	22	830	-808
	Levenszaken	3.520	3.325	195
	Regionale samenwerking	252	604	-353
	Werken voor derden	2.559	1.692	866
02 Openbare orde en Veiligheid		108	9.348	-9.240
	Brandweezorg		6.670	-6.670
	Crisisbeheersing & rampenbestrijding	22	364	-342
	Veiligheid	86	2.314	-2.229
03 Participatie & werkgelegenheid		50.427	79.402	-28.975
	Arbeidsmarktparticipatie	1.732	22.953	-21.221
	Armoedebeleid	69	8.092	-8.023
	Inkomensondersteuning	48.625	48.357	268
04 Zorg en Welzijn		7.680	139.286	-131.605
	Beschermd wonen	2.152	45.496	-43.344
	Gezondheid van burgers	678	6.614	-5.936
	Sociale Basisondersteuning	2.850	24.731	-21.880
	Sociale Wijkteams	2.000	62.444	-60.445
05 Onderwijs en Jeugd		5.090	15.607	-10.516
	Adequate leeromgeving	194	10.350	-10.156
	Competentie ontwikkeling	3.783	3.982	-199
	Toezicht op competentieontwikkeling	1.113	1.275	-162
06 Economie en Toerisme		5.934	9.322	-3.388
	Bevorderen agrofood, logistiek en maakindustrie	373	1.497	-1.124
	Bevorderen toerisme	39	753	-714
	Ontwikkelen bedrijventerreinen	5.352	6.755	-1.403
	Versterken regionale kennisinfrastructuur	170	317	-147

07 Sport- en Cultuurbevordering		3.168	9.948	-6.780
	Kleinschalig culturele initiatieven	25	1.090	-1.066
	Sportontwikkeling	281	1.479	-1.198
	Sportvoorzieningen	2.863	7.379	-4.516
08 Ontwikkeling Centrumstad		18.519	30.213	-11.694
	Grootstedelijke functies	1.086	9.968	-8.881
	Venlo studentenstad		22	-22
	Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	17.433	20.223	-2.790
09 Verkeer en Bereikbaarheid		37.453	37.349	104
	Bereikbare en verkeersveilige stad en regio	506	980	-473
	Parkeervoorzieningen	36.947	36.370	577
10 Wonen en Leefomgeving		11.274	16.857	-5.583
	Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	10.157	13.228	-3.071
	Cultuurhistorische archeologische waarden		325	-325
	Omgevingskwaliteit	1.111	3.043	-1.932
	Passend woningaanbod	6	261	-255
11 Beheer openbare ruimte		22.417	37.812	-15.395
	Beheer en onderhoud gemeentelijk vastgoed	1.657	1.511	146
	Beheer en onderhoud openbare ruimte	20.736	35.378	-14.642
	Geo-informatie	24	923	-899
12 Algemene Middelen		336.058	111.499	224.559
	Financiering	4.828	4.308	520
	Integratie-uitkering Sociaal Domein	101.449		101.449
	Onroerende zaakbelasting	35.830	411	35.418
	Overheadkosten	4.339	41.321	-36.982
	Overige alg dekkingsmiddelen	41.071	64.692	-23.621
	Overige belastingen	2.343	768	1.576
	Uitkeringen gemeentefonds	146.198		146.198
Eindtotaal		504.631	507.930	-3.299

Bijlage IV Conversietabel taakvelden - producten

Realisatie 2018

bedragen x € 1.000

Taakveld	Collegeproduct	Baten	Lasten	Totaal
Bestuur		2.632	6.508	-3.876
	Bestuur	151	4.836	-4.685
	Regionale samenwerking	252	604	-353
	Werken voor derden	2.229	1.068	1.161
Mutaties reserves		55.262	79.941	-24.678
	Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	834	1.430	-595
	Arbeidsmarktparticipatie	137	240	-103
	Beheer en onderhoud openbare ruimte	1.013		1.013
	Bereikbare en verkeersveilige stad en regio		74	-74
	Bevorderen agrofood, logistiek en maakindustrie	22		22
	Bevorderen toerisme	25	299	-274
	Competentie ontwikkeling	39		39
	Gezondheid van burgers	38		38
	Inkomensondersteuning	417		417
	Omgevingskwaliteit	652	842	-189
	Ontwikkelen bedrijventerreinen	85	1.697	-1.612
	Overige alg dekkingsmiddelen	40.927	63.716	-22.789
	Parkeervoorzieningen	229	9.237	-9.008
	Sociale Basisondersteuning	92		92
	Toezicht op competentieontwikkeling	57		57
	Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	10.696	2.142	8.554
	Versterken regionale kennisinfrastructuur		55	-55
	Werken voor derden		211	-211
Burgerzaken		3.520	3.289	231
	Levenszaken	3.520	3.289	231
Beheer overige gebouwen en gronden			196	-196
	Aantrekkelijke woon- en leefomgeving		196	-196

Overhead		4.339	41.321	-36.982
	Overheadkosten	4.339	41.321	-36.982
Treasury		4.484	1.880	2.604
	Financiering	4.484	1.880	2.604
OZB woningen		17.390	620	16.770
	Onroerende zaakbelasting	17.390	229	17.160
	Overige belastingen		390	-390
OZB niet-woningen		18.440	518	17.922
	Onroerende zaakbelasting	18.440	182	18.258
	Overige belastingen		336	-336
Parkeerbelasting		3.496		3.496
	Parkeervoorzieningen	3.496		3.496
Belastingen overig		957	226	731
	Grootstedelijke functies	200	208	-8
	Overige belastingen	757	18	739
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		247.647		247.647
	Integratieuitkering Sociaal Domein	101.449		101.449
	Uitkeringen gemeentefonds	146.198		146.198
Overige baten en lasten		488	2.921	-2.433
	Financiering	344	1.945	-1.602
	Overige alg dekkingmiddelen	144	976	-831
Crisisbeheersing en brandweer		22	7.034	-7.012
	Brandweezorg		6.670	-6.670
	Crisisbeheersing & rampenbestrijding	22	364	-342
Openbare orde en veiligheid		577	3.539	-2.962
	Grootstedelijke functies	200		200
	Omgevingskwaliteit	292	1.225	-933
	Veiligheid	86	2.314	-2.229
Verkeer en vervoer		689	15.630	-14.941
	Beheer en onderhoud openbare ruimte	502	13.941	-13.439
	Bereikbare en verkeersveilige stad en regio	163	700	-537
	Geo-informatie	24	923	-899
	Parkeervoorzieningen		66	-66
Parkeren		33.222	27.067	6.156
	Parkeervoorzieningen	33.222	27.067	6.156

Economische havens en waterwegen	321	183	138
Bereikbare en verkeersveilige stad en regio	321	183	138
Economische ontwikkeling	522	1.485	-963
Bereikbare en verkeersveilige stad en regio	23	23	
Bevorderen agrofood, logistiek en maakindustrie	319	921	-603
Grootstedelijke functies	4	245	-241
Ontwikkelen bedrijventerreinen	7	12	-5
Venlo studentenstad		22	-22
Versterken regionale kennisinfrastructuur	170	262	-92
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.859	4.225	633
Ontwikkelen bedrijventerreinen	4.859	4.225	633
Bedrijvenloket en -regelingen	669	1.142	-472
Bevorderen agrofood, logistiek en maakindustrie	30	271	-240
Grootstedelijke functies	237	116	121
Ontwikkelen bedrijventerreinen	402	755	-353
Economische promotie	1.594	832	762
Bevorderen agrofood, logistiek en maakindustrie	2	305	-303
Bevorderen toerisme	6	175	-170
Grootstedelijke functies		263	-263
Ontwikkelen bedrijventerreinen		66	-66
Overige belastingen	1.587	24	1.563
Onderwijshuisvesting	153	8.985	-8.831
Adequate leeromgeving	153	8.985	-8.831
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	5.585	7.398	-1.813
Adequate leeromgeving	41	1.366	-1.324
Arbeidsmarktparticipatie	744	776	-32
Competentie ontwikkeling	3.744	3.982	-237
Toezicht op competentieontwikkeling	1.055	1.275	-219
Sportbeleid en activering	281	1.479	-1.198
Sportontwikkeling	281	1.479	-1.198
Sportaccommodaties	2.863	7.379	-4.516
Sportvoorzieningen	2.863	7.379	-4.516

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	301	7.512	-7.211
Grootstedelijke functies	276	6.422	-6.145
Kleinschalig culturele initiatieven	25	1.090	-1.066
Musea	191	1.710	-1.519
Gemeentearchief	22	830	-808
Grootstedelijke functies	169	880	-710
Cultureel erfgoed	71	456	-385
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	71	131	-60
Cultuurhistorische archeologische waarden		325	-325
Media		1.834	-1.834
Grootstedelijke functies		1.834	-1.834
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	935	7.488	-6.553
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	458	978	-520
Beheer en onderhoud openbare ruimte	140	5.817	-5.678
Bevorderen toerisme	8	279	-271
Werken voorderden	330	414	-84
Samenkracht en burgerparticipatie	692	18.190	-17.498
Sociale Basisondersteuning	499	13.632	-13.133
Sociale Wijkteams	193	4.558	-4.365
Wijkteams	7	4.187	-4.180
Sociale Wijkteams	7	4.187	-4.180
Inkomensregelingen	48.448	55.259	-6.811
Arbeidsmarktparticipatie	171	70	101
Armoedebeleid	69	7.304	-7.234
Inkomensondersteuning	48.208	47.885	322
Begeleide participatie	17	18.013	-17.995
Arbeidsmarktparticipatie	-62	16.756	-16.818
Sociale Wijkteams	79	1.257	-1.178
Arbeidsparticipatie	743	5.583	-4.840
Arbeidsmarktparticipatie	743	5.112	-4.369
Inkomensondersteuning		471	-471
Maatwerkvoorzieningen WMO	71	2.002	-1.930
Sociale Wijkteams	71	2.002	-1.930

Maatwerkdienstverlening 18+	1.596	20.857	-19.262
Armoedebeleid		789	-789
Sociale Wijkteams	1.596	20.069	-18.473
Maatwerkdienstverlening 18-	53	26.242	-26.189
Sociale Wijkteams	53	26.242	-26.189
Geëscaleerde zorg 18+	2.353	54.153	-51.800
Beschermd wonen	2.152	45.496	-43.344
Sociale Basisondersteuning	201	8.657	-8.456
Geëscaleerde zorg 18-	2.058	6.572	-4.513
Sociale Basisondersteuning	2.058	2.442	-383
Sociale Wijkteams		4.130	-4.130
VolksgEZondheid	640	6.614	-5.974
GeZondheid van burgers	640	6.614	-5.974
Riolering	8.974	6.730	2.245
Beheer en onderhoud openbare ruimte	8.974	6.730	2.245
Afval	9.706	8.415	1.290
Beheer en onderhoud openbare ruimte	9.706	8.415	1.290
Milieubeheer	167	1.183	-1.016
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving		206	-206
OmgevingSkwaliteit	167	977	-810
Begraafplaatsen-crematoria	401	510	-109
Beheer en onderhoud openbare ruimte	401	474	-74
Levenszaken		36	-36
Ruimtelijke ordening	1.504	3.411	-1.907
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	2	1.760	-1.758
Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	1.502	1.651	-149
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	9.679	19.684	-10.005
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	4.484	3.794	690
Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	5.195	15.890	-10.696

Wonen en bouwen	6.012	7.529	-1.517
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	4.308	4.734	-426
Beheer en onderhoud gemeentelijk vastgoed	1.657	1.511	146
Financiering		483	-483
Passend woningaanbod	6	261	-255
Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	40	540	-500
Eindtotaal	504.631	507.930	-3.299